

Bücherei

österreichisch-ungarische

3548

Burgenl.

Bücherei des
Landschaftsmuseums
Eisenstadt

no. 673

5.

MLEKKÖNYV.

Kiadatott a Főméltóságú

Galanthai Herczeg Esterházy Pál,

edelstetteni hercegi Gróf, Fraknővára örökös ura, valóságos belső
titkos tanácsos, es. és kir. Lipóttrend közep keresztese, Sopron vár-
megye Főispánja, stb. stb. Ő Magasságának védnöksége alatt álló

KISMARTONI ÖNK. TŰZOLTÓ-EGYLETNEK

1890. június hó 1.-én tartott

zászlófelavatási ünnepélye

alkalmából.

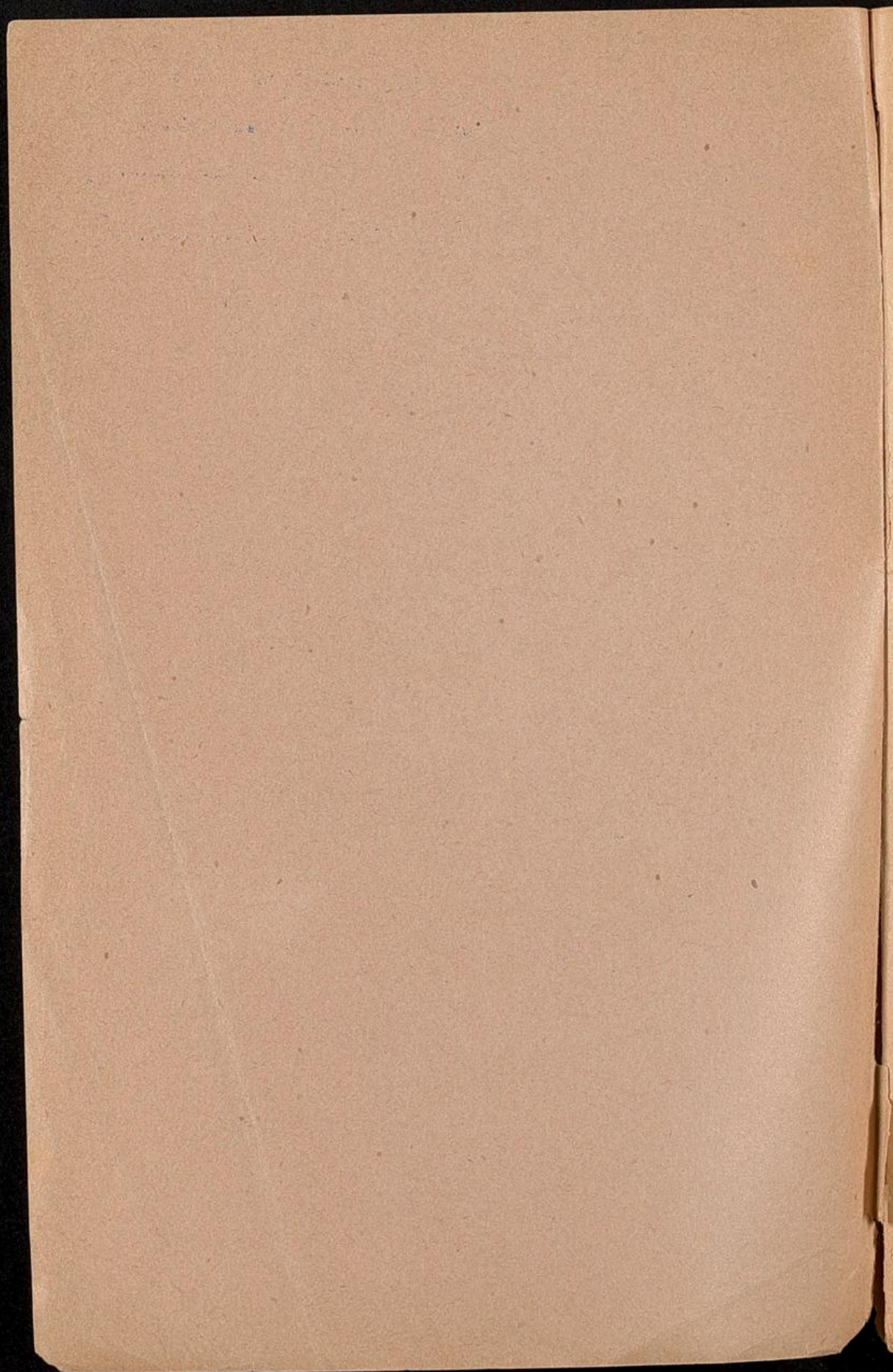
Összeállította:

SZABÓ GYULA

a kismartoni önkéntes tűzoltó-egylet főparanesnoka.

KISMARTON,
NYOMATOTT DICK EDE KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1890.

MLÉKKÖNYV.

Kiadatott a Főméltóság

Galanthai Herczeg Esterházy Pál,

edelstetteni hercegi Gróf, Fraknóvara örökös ura, valóságos belső titkos tanácsos, cs. és kir. Lipótrend közép keresztese, Sopron vármegye Főispánja, stb. stb. Ő Magasságának védnöksége alatt álló

KISMARTONI ÖNK. TŰZOLTÓ-EGYLETNEK

1890. június hó 1.-én tartott

zászlófelavatási ünnepélye

alkalmából.

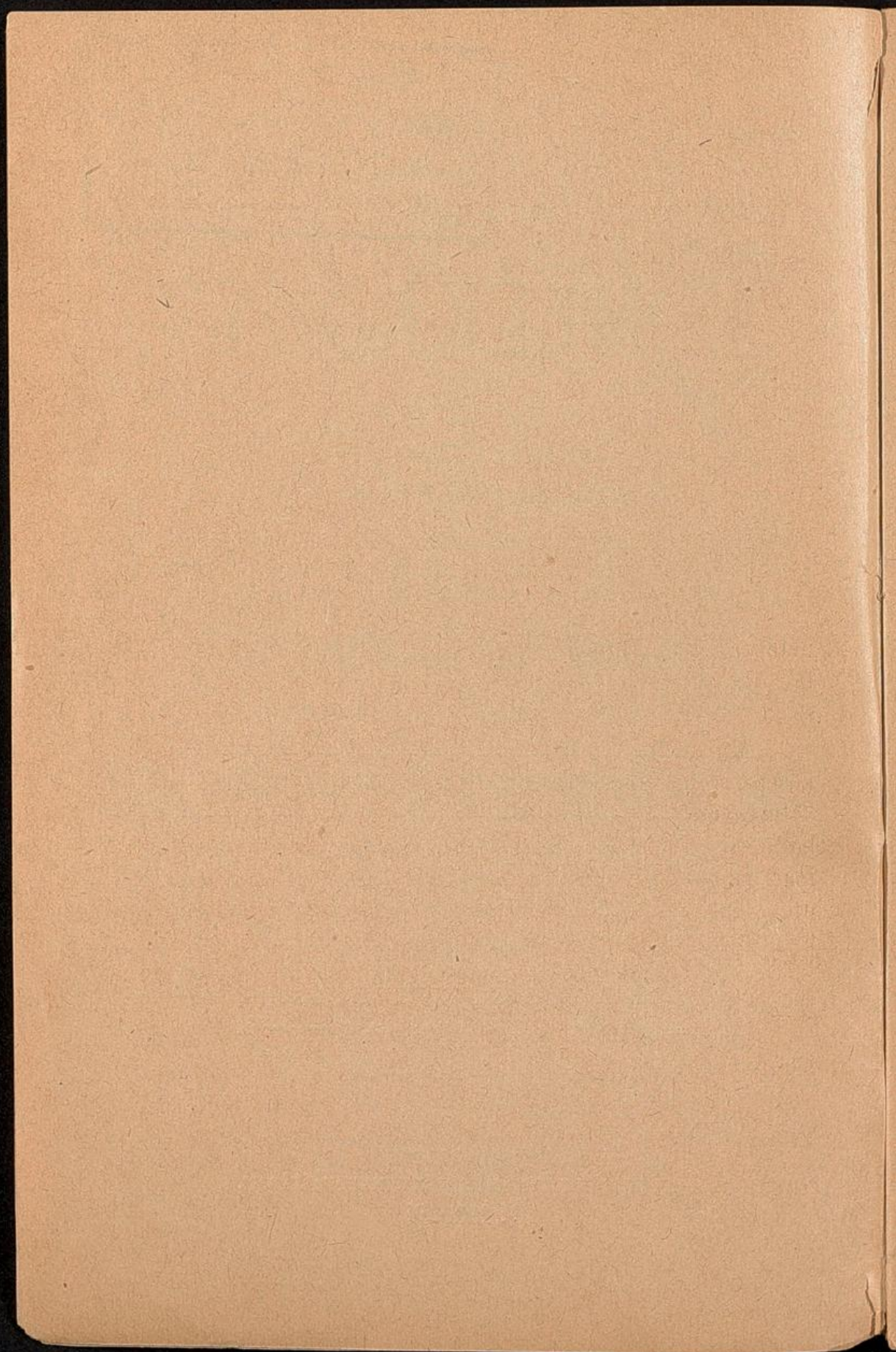
Összeállította:

SZABÓ GYULA

a kismartoni önkéntes tűzoltó-egylet főparancsnoka.

KISMARTON,
NYOMATOTT DICK EDE KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1890.

Bevezetés.

A 19. század hazánk politikai és művelődési történetében eseményeinek meglepő és változatos sokasága s a fejlődésnek öröndetes rohamossága által egy reform korszakot képez.

Művelődési tekintetben nagyot haladtunk e század közepéig is, de mennyivel nagyobb szerű a fejlődés az alkotmányosság visszaállítása, az 1867. kiegyezés óta. Alkotmányos vívmányainkat nem is említve, a tudomány, ipar, kereskedelem s mezőgazdaság terén pár évtized alatt utol értük Európát s annak csodálkozását bámulatát költöttük föl. E rohamos fejlődés az által vált lehetővé, hogy a hazának minden honpolgára töle telhetőleg igyekezett és igyekszik szorgalma, munkája által a köznek érdekeit előmozdítani; nem vár mindent a központi hatalomtól, hanem önállóságát megőrizve, maga, társadalmi uton igyekszik megvalósítani ama reformokat, melyeket a haza felvirágoztatása érdekében szükségeseknek lát. Hogy mit tett a magyar társadalom a múltban a haza jólétéért úgy politikai mint egyéb téren, ismeretes. Ezen dicséretre

méltó munkásságát a magyar társadalom ez idő szerint is érvényre juttatja. Egyleteket, társulatokat, szövetkezeteket alkot, melyek közül különösen a tűzoltó-egyesületeket kell kiemelnünk. A tűzoltó ügy hazánkban alig félszázadja, hogy felkaroltatott, de ezen rövid idő alatt is kiváló fontossága folytán fölvirágzott, országossá lett s törvénybe is iktattatott. Lényegét, célját, feladatát részletezni ez alkalommal feleslegesnek tartjuk, általánosan ismert lévén, e helyen csak Kismarton szab. kir. város és társközségei lakosságának ezen eszme fölvirágoztatása körül kifejtett munkálkodását kívánjuk röviden előadni.

Az egyesület története.

Kismarton szab. kir. városa már 1874. márczius hó 1-én megtette egy helybeli önk. tűzoltó egyesület megvalósítása érdekében az első alaptevő lépést. A nevezett időben ugyanis *Permayer János* polgármester elnöklete alatt, *Várits Károly*, *Fügi Béla*, *Grüssner Ferencz*, *Grüssner Antal*, *Hebenstreit András*, *Payr Ferencz*, *Kritsch Mátyás*, *Ollinger József*, *Heim Ferencz*, *Nagelreiter János*, *Nuss Ignác* és *Märker István* polgárok részvéte mellett megtartatott ama gyűlés, mely egy tűzoltó-egylet létesítését elodázhatatlanul szükségesnek jelentvén ki, alakuló bizottsággá szervezkedett s hozzá fogott az eszme megvalósításához. A bizottság, buzgó és fáradságos munkálkodása által, fényesen oldotta meg feladatát. —

Mindenek előtt megszerkesztettek az alapszabályok s megerősítés végett a magas ministeriumhoz föl is küldettek. Ezután a létesítendő egylet szükségleteinek fedezésére megkivántató alaptőke létrehozásán fáradozott a bizottság, mely java részt aláírások útján rövid idő alatt csak hamar össze

is gyűjtetett. Ehez hozzájárult Kismarton szab. kőr. város közönsége 1615 frt. alaptőkével és 361 frt. tagsági díjakból befolyó évi jövedelemmel, Kismartonváralja és Felsőkismartonhegy 535 frt. alaptőkével és 114 frt. évi tagsági díjjal, Alsókismartonhegy pedig 160 frt. tőke és 76 frt. évi tagsági összeggel. Ezenkívül Ő felsége a király 100 frt. segélylyel, a herczeg Esterházy család 200 frt. alaptőkével és 40 frt. évenkénti tagdíjjal, továbbá *Patzenhofer Conrád* 50 frt. alaptőke és 10 frt. évi összeggel. —

1874. márczius hó 24.-én 11796. belügyministeri szám alatt megerősítettven az egyesület alapszabályai, — még ugyanazon év április hó 12.-én összehívatott az alakuló közgyűlés. A közgyűlés *Permayr* János polgármester elnöklete alatt mindenekelőtt tudomásul vette az alakuló bizottság munkálkodásáról szóló jelentést és köszönetet mondott az ezen alkalommal visszalépett testületnek, mely oly sikeresen oldotta meg föladatát. Ezután megtörtént a végleges megalakulás. Elnökül szavazat többséggel *Várts* Károly herczegi tisztviselő, alelnökül *Payer* Ferencz városi tanácsos választattak meg. Az első választmány tagjai a következők voltak: *Kretschy* Ferencz jegyző, *Grüssner* Antal pénztáros, *Sedelmayr* Mór könyvelő, *Nindl* János orvos, *Kritsch* Mátyás főparancsnok, *Kapp* Lőrincz főparancsnoki helyettes, *Nuss* Ignác főszertáros, *Steffek* György karnagy, *Wolf* Adolf és *Leinmer* Ede. A tisztikar névsora a mellékleten látható.

A választmány ezek után fölhívást intézett Kismarton városa s társközségei lakosságához az együletbe való belépés céljából, melynek eredménye lőn, hogy az egyesület 84 működő taggal kezdhette meg működését. Ezen szép és kielégítő eredményt azonban csakhamar veszélyek fenyegették. Nagyon kellemetlenül hatott az egyesület beléletére azon körülmény, hogy megválasztott elnöke, nagymérvű elfoglaltsága miatt visszalépett. Helye egyelőre betöltetlen maradt s az alelnök végezte teendőit, a május 10. tartott gyűlésen pedig e tisztségre *Wimmer* Imre herczegi igazgató választatott meg. Ez időben a társközségek léptek elő elszakadási indítvánnyal, mely tervnek keresztül vitele tán vesztét idézte volna elő az egyesületnek. Hogy ez meg

nem történt az különösen *Major* Gyula hercegi tisztviselőnek köszönhető, ki tapintatos és ügyes közbelépése által e fenyegető veszélyt eloszlatta, a mikor is a társközségek érdekeiknek hathatósabb megvédése céljából három új tagot küldtek a választmányba, és pedig: *Major* Gyulát, *Wolf* Adolfot és *Spitzer* Lipótot. Ezen nehézségek leküzdése után az egylet a szükséges tűzoltó szerek beszerzéséről, nemkülönben, a működő tagok egyenruhájáról s felszerelésről gondoskodott, mely utóbbinál a szegényebbek költségeit az egylet saját pénztárából fődözte. Mindezen ügyekben *Rösch* Frigyes, soproni tűzoltó főparancsnok támogatta az egyletet szakavatott szíves tanácsaival, a ki ezenfelül még a működő tagoknak gyakorlati kiképeztetését is magára vállalta. Ezen buzgó fáradozásaiért s odaadó, önzetlen munkálkodásáért az egylet azáltal fejezte ki háláját, hogy őt az 1874. május 2.-án tartott ülésén tiszteletbeli tagjává választotta. Mindezek megtörténte után az egylet nyugodtan haladhatott fejlődési útján, s valóban a derék főparancsnok, *Kritsch* Mátyás ügybuzgó vezetése, a tisztikarnak hathatós támogatása mellett és a legénységnek lelkesedése folytán csakhamar föl is virágzott a közönség által osztatlan rokonszenvvel pártfogolt eme közhasznú intézmény. Éltrevalóságát nem csak számos tüzesetek alkalmával bizonyította be, melyek részletes kimutatását a statistikai tábla tünteti föl, hanem általános elismerést vivott ki ügyes gyakorlatai által már 1874. szeptember hó 5 és 6.-án a Sopronban tartott II. országos tűzoltó nagy gyűlés alkalmával a megjelent hazai, valamint az osztrák és a külföldi tűzoltók előtt is.

Az egyesületnek ezen időbeli működéséből megemlítjük még a következő fontosabb eseményeket és tiszti határozatokat:

1874. szeptember hó 13-án szereztetett be az első újszerű, 1400 frtos mozdony-fecskendő (*Abprotz-Hydrophor*), mely nagy ünnepélyességek között szállíttatott ki Sopronból *Seltenhofer* gyárából, s még nagyobb ovatiókkal fogadtatott Kismartonban, a hol a fényesen sikerült próba után egy sikerült estélylyel fejezte be az egyesület az emlékezetes napot.

1875. május 8.-án Kismarton város tanácsa a környéken előforduló tüzesetek alkalmával a fecskendőhöz szükséges előfogatok engedélyezésével örvendeztette meg az egyesületet. Ugyanekkor a vásárok alkalmával az egyesület kebeléből díjazott tűzörségnek leendő fölállítását is elhatározta, fizetvén a szolgálatban levő tagoknak fejenként 80 kr. napidíjat.

1875. deczember hó 9.-én az egyesület egy új nyomó és szívószerkezetű fecskendőnek a beszerzését emelte határozattá, s e végből a szolgabírói hivatal útján felszóllíttattak a szomszéd községek, névszerint: *Kishöflány, Szt.-György, Nagy-Höflány, Czinfalvi czukorgyár, Szárazvám, Vülka-Pordány, Czinfalva, Darásfalva, Szt.-Margit, Oszlop és Sércz*, hogy annak költségeihez, érdekekben lévén, hozzájáruljanak. Ugyanezen időben újonnan átalakíttatott Nuss Ignác helybeli gépész és kutmester által a város ajándékát képező régi fecskendő.

1876. március 25.-én a tisztikar ama fontos határozatot hozta, hogy minden működő tag, ha mint tűzoltó jelenik meg a nyilvánosság előtt, az egyenruháját köteles magára öltetni; így a tisztek pl. a gyűlések alkalmával, a melyekről való elmaradásukat mindenkoron igazolni kötelesek. Nem kevésbé fontos ama határozat, melynek értelmében a számvizsgáló bizottság az évi rendes közgyűlések előtt nem csak a számadásokat, hanem a szertárakat is köteles fölülvizsgálni. Eme határozatokat, mint az egyesületi szellem erősítésére, a fegyelem és rend fentartására irányuló fontos momentumokat tartottuk szükségesnek e helyen megemlíteni.

1876. évben az egyesület eddigi működéséről egy kiemelő jelentésben számolt be a nagy közönségnek, mely jelentésében vagyoni állapota s minden egyéb körülményei részletesen vannak feltüntetve és megörökítve.

Az egyesület életében jelentékenyebb változások csak 1877. évben állottak be, a midőn az alapszabályok 11. §-a értelmében megejtettek az új választások. Az egyesület eddigi tisztviselőinek buzgóságát és szakképzett munkálkodását méltányolva, továbbra is vezetésükre kívánta bízni az egyesületet, egyesek azonban alapos okoknál fogva kénytelenek

voltak visszalépni az egylet ügyeinek vezetésétől. Így leköszönt egészségi okokból a főparancsnok, *Kritsch* Máttyás, kit az egylet érdemei elismeréséül tiszteletbeli főparancsnokává választott meg, a főparancsnoki tisztségre aztán *Grüssner* Antal egyleti pénztárost emelé, pénztárossá pedig *Hebenstreit* Andrást tette meg. Vissza lépett a titkár, *Kretschy* Ferencz is, ennek helyét *Hofer* Pál foglalta el. Elnök újból *Wimmer* Imre, ép úgy az alelnök is a régi, *Payer* Ferencz lett, nemkülönben a választmány és tisztikar is javarészt a régi maradt.

Ezen szervezkedési aktus megtörténte után az egylet buzgón hozzáfogott fejlesztéséhez és megerősítéséhez, s e téren, bátran mondhatjuk, fényes siker koronázta munkálkodását.

Az egylet erősítéséhez kedvezően járult hozzá ama körülmény, hogy Kis-Höflány községe a társközségek példáját követve, csatlakozási óhaját fejezte ki. Ennek keresztülvitelére egy bizottság küldetett ki, mely a csatlakozási módokat megállapítván, ezeknek alapján 1877 május havában az egyesülés tényleg meg is történt s a nevezett község évi 20 frt. illetményét az egylet pénztárába be is fizette. Az újonnan alakított szárny-tüzoltócsapat szervezését és begyakorlását a főparancsnok, *Grüssner* Antal közölte. Rövid idő múlva azonban, 1878 január hó 26.-án vége lett az egyesülésnek, a kishöflányiak kijelentvén, hogy önállóan akarnak szervezkedni, elszakadtak.

Az egylet most felhagyott az extensiv fejlesztési kísérletekkel s intensive, vagyonának növelése, szereinek szaporítása, reformok létesítése s egyéb eszközök segítségével igyekezett előre haladni s megerősödni. E tekintetben mindenek előtt erkölcsileg és anyagilag biztos támaszt keresve, védnökéül felkérte Főméltóságu herczeg *Esterházy* Pál soproni főispán urat, ki is e kérésnek 1878-ban eleget tenni méltóztatott s megígérte az egylet támogatását. Igéretét azonnal be is váltotta az által, hogy az egyesületnek átengedettett a II. számú szertár ugyszintén a herczegi ház Kismartonban lévő összes tűzoltó szereit is az egyletnek használatra átadattak. E bőkezű adományt a magas család

még száz forinttal növelte, mely összesen egy mentőzsák szereztetett be. Mind eme kegyes adományt az egyesület a legnagyobb hálával és köszönettel fogadta.

Ezután az egyesület vagyonának szaporítása czéljából kérvényt intézett az egyes érdekelt biztosító társaságokhoz némi pénzbeli segélyért, mely kérelemnek több társulat készségesen helyt adott.

1877-ben új szolgálati szabályok dolgoztattak ki, majd meg egy rendfentartó osztály újból szerveztetett, melynek élére *Major Gyula* és *Zehetbauer András* osztályparancsnokok választottak. Ugyanezen időben a választmány kezdeményezése folytán létesült ama egyesület mely czéljául tűzte ki a tüzesetek alkalmával szerencsétlenül járt tűzoltók segélyezését. Ezen eszmének megtestesítésével s a gyakorlatban való keresztül vitelével *Payer Ferencz*, *Grüssner Antal*, *Wolf Adolf*, *Major Gyula* és *Hofer Pál* bizattak meg. A segélyezéshez megkivántató alaptőke megteremtése czéljából kibocsátott felhívásnak elég szép eredménye lőn. A város és egyesek adakozása folytán a tőke már 1880-ban 394 frt 40 krt tett ki, melylyel aztán a kisebb mérvű segélyezést az egyesület azonnal meg is kezdhette.

Terveztetett továbbá egy tűzjelző táviró, mely a várost a társközségekkel kötötte volna össze, azonkívül egy tűzoltó-zenekarnak föllállítása, ezek azonban a fölmerült nehézségek folytán nem létesülhettek. Ezek mellett az egyesület az egyesületi szellem erősítése és érdekeinek sikeresebb előmozdithatása czéljából be lépett az 1877. október 19.-én az országos tűzoltó szövetségbe, részt vett az országos tűzoltó nagygyűléseken, Pozsonyban, Zala-Egerszegen és egyéb tűzoltó ünnepélyeken. Mint fegyelmezett díszcsapat Ő Felsége a Királynak 1882. július 28.-án Kismartonban történt magas látogatása alkalmával, valamint minden templomi nagyobb szerű körmenetkor ott szerepelt. E mellett sikeresen és áldásosan fejté ki munkálkodását minden tüzeset alkalmával, melyek számáról részletes fölvilágosítást ad a statisztika.

1879. évtől kezdve gyakrabban történtek változások az egyesület tisztviselőit illetőleg. Így a nevezett év november

17.-én leköszönt az elnök, *Wimmer Imre*, kit az egyesület érdemeit méltányolva, tiszteletbeli tagjává választott, az elnöki tisztségre pedig az 1880. április hó 25.-én tartott közgyűlésen *berencsi Divald Adolf* hercegi erdő-tanácsost emelte. Ugyanekkor titkárról a visszalépő *Hofer Pál* helyett *Csupor Béla* városi főjegyző választatott. Nem hagyhatjuk említés nélkül ezen időből ama nagy veszteséget, mely az egyesületet *Payer Ferencz* szeretett alelnökének elhalálózásával érte. Egy fáradhatatlan buzgó tagot veszített benne az egyesület, melynek alapítása, szervezése és fölvirágzása körül az elhunyt halhatatlan érdemeket szerzett. Az üresedésbe jött alelnöki tisztségre *Major Gyula* választatott meg. Alig történt meg e változás, leköszönt egészségi okokból *b. Divald Adolf* elnök, helyét az egyesület a következő közgyűlésig nem töltötte be, hanem az egyesület vezetésével *Major Gyula* alelnököt bizta meg. Az 1883-ban tartott közgyűlés aztán *Grüssner Antal* főparancsnokot választja elnökévé, alelnökké pedig *Morth Alajost* s ennek rövid idő múlva történt visszalépése után *Spitzer Dávidot*. A főparancsnoki tisztségre ekkor *Major Gyula* hercegi titkárt nyerte meg az egyesület a kinek főparancsnoksága alatt az egyesület addig még el nem ért virágzási fokára emelkedett. Főparancsnoki helyettes a régi, a fáradhatatlan tevékenységű *Seitz József* maradt.

Az új főparancsnok alatt is a régi megkezdett alapon de sokkal rohamosabb léptekkel haladt tovább az egyesület fejlődése útján, minek következménye lőn, hogy rövid idő múlva úgy fegyelem, rend, valamint felszerelés, nem különben erkölcsi tekintély tekintetében méltó helyet foglalhatott az egyesület az ország hasonló egyleteinek legelsői között. Eme szép és gyors emelkedés előidézésének oroszországi része a főparancsnokot illeti.

Nézzük most, minő intézkedések által érte el az egyesület ezen dicséretes eredményt.

Mindenek előtt gondoskodott az egyesület egy alkalmas gyakorló térről, miután a város az eddig a korcsolya egyesületnek engedte át hosszabb ideig használatra. Kárpótlásul ugyan felajánlotta az egyesületnek a husvéti-rét alsó mocsaras

részét, ez azonban, úgy amint volt, a célnak nem felelt meg, kiszáritása pedig a város által elnem vállalható áldozatokba kerülén, így az egylet egyelőre gyakorlótér nélkül maradt. De csakhamar segített e bajon a hercegi ház, átengedvén az egyletnek a kishöflányi lovagló iskola terét a nevezett célra. E téren gyakoroltattak tűzoltóink, itt szerezték meg ama ügyességet, szakképzettséget, melyet minden ünnepélyes alkalommal, de kivált a vészek idején oly szépen és hasznosan érvényesítették. A gyakorlótér megszerzésével egyidejűleg újból kidolgoztattak a gyakorlati szabályok is, melyek a rendet és fegyelmet állandósították az egylet kebelében.

Az egylet vagyonát illetőleg ezen időben minden lehető megtétetett annak gyarapítására. Növeléséhez hozzájárultak részint a tagok, részint egyes adományozók, részben pedig a rendezett mulatságok tiszta jövedelme szaporítá azt. Egy ily mulatságot rendezett az egylet 1880. január 15.-én, melynek tiszta jövedelme 107 frt. 35 kr. volt. A vagyon kezelését tekintve az egylet mindenkor igen pontosan, híven és lelkiismeretesen járt el. Minden évben új leltárt készítettett vagyonáról s bizottság által megállapítá annak becsértékét. Vagyonát illetőleg ide iktatjuk az 1887. évben készített leltár alapján történt s a közgyűlés előtt bemutatott becslési jelentést, melynek értelmében az egylet vagyona a nevezett évben 8390 frtot tett ki, mely adat világosan bizonyítja az egylet megerősödését vagyoni tekintetben. A vagyonról szólva meg kell említenünk ama nevezetes, 1887. márczius 12.-én hozott tisztithatózatot, melynek értelmében az egyenruhájokat és felszerelésöket saját költségekön beszerzett működő tagok kilépésük esetén összes nevezett holmijoknak az egylet részére való átengedésére köteleztettek.

Az egylet beléletének nevezetesebb és fejlődését előmozdító eredményei közül még a következőket emeljük ki: 1884. augusztus 28.-án létesült a főparancsnok buzgólkodása folytán egy temetkezési alap, melynek növeléséhez minden működő tag május-október hónapokban havi 5 kr. járult. A segélyező alap mellett nem kevésbé üdvöshatású volt ezen eszmének is a megvalósítása.

1885. január 25.-én behozattak és minden működő tag lakására kifüggesztettek a „Tüzoltó“ jelző táblák.

1885. évben az egyletet igen kellemes meglepetés érte. Ugyanis *Faludy* Lőrinczné és *Fajt* Józsefné az egylet iránti meleg érdeklődésüknek s eddigi sikeres munkálkodása feletti örömüknek kifejezést adandó, gyűjtést indítottak meg a nagy közönség körében s a befolyt összegen egy remek szépségű és értékes zászlót szereztek be s azt az egyletnek ajándékozták, teljesítvén ez által a működő tagoknak egy rég óhajtott kívánságát. A legnagyobb köszönettel fogadott zászló felavatását az egylet nagy ünnepélyességgel kívánta eszközölni s hogy ezt tehesse, egy kis tőkére volt szüksége, melyet rövid idő múlva a tisztikar által e célra rendezett multságok tiszta jövedelméből össze is hozott. Így az 1886. január 10.-én tartott tiszti-bál 273 frt. 71 krral veté meg az alapot, melyet a később befolyó összegek az 1890. évben megtartott zászlófelavatási ünnepélyig 827 frt 25 kr-ig növelték. Az egyesület már 1887-ben óhajtotta ezen ünnepélyt megtartani, s annak rendezésére, egy szűkebb körű bizottságot küldött ki, mely az egész tervet megállapítván, a magas védnöknét, Főméltóságú Hercege Esterházy Pálné Ő magasságát kérte fel a zászlóanyai tisztségre. A bizottság kérése teljesítettett, de a fölavatási ünnepély elmaradt, mert a magas védnökné 1889. évi június hó 12.-én mindnyájunk fájdalomra elhalálozott. Az egylet a felavatási ünnepélyt aztán csak 1890. június hó 1.-én tarthatta meg, melyről alább szólunk.

1886. évben az egylet parancsnoksága szorgos vizsgálat alá vevén a város és társközségeinek vízmennyiségét s annak elosztását, azon tapasztalatra jött, hogy a külvárosnak, az úgynevezett „Schneider promenád“ mellett elterülő része, nagymérvű vízhiányban szenved, s így eshetőleges tüzeset alkalmával a legnagyobb veszedelemnek van kitéve. Ezért az egylet kérvényt intézett a magas hercegi házhoz egy, a nevezett városrész vízhiányán segitendő víztartó medenczének létesítése tárgyában. Az alapos okkal támogatott eme kérést a hercegi ház teljesítette oly formán, hogy a kívánt víztartót a hercegi istállók mögött levő faraktárban elkészíttette s 1888. évben közhasználatra bocsátotta.

A tűzoltó ügy iránti érdeklődést ápolandó az egyeslet három szaklapot járatott, ezek: „Tűzoltó közlöny“, „Önkéntes tűzoltó“ és „Feuerwehrzeitung“.

A felsorolt intézkedések folytán megerősödött egyesület a nyilvánosság előtt is gyakran szerepelt. Így 1884. június 2.-án megjelent a kishöflányi önk. tűzoltó egyeslet zászlófelavatási ünnepélyén. 1884. augusztus 19—21.-én *Szabó Gyula* képviselője által részt vett a Selmeczbányán megtartott VII. országos szövetségi nagygyűlésen. Jelen volt *Major Gyula* főparancsnok vezetése alatt egy szakasz 1885. június havában Budapesten az országos iparkiallítás alkalmával rendezett országos tűzoltó nagygyakorlaton. Képviselőket, *Major Gyula* főparancsnokot és *Szabó Gyula* főparancsnoki helyettest küldött 1886. november 7.-én Sopronba a megyei tűzoltó szövetség alakulási gyűlésére, melynek létrejötte hatalmas lendületet adott a megyei tűzoltó ügynek. E gyűlés alkalmával egyesületünket ama kitüntetés érte, hogy először főparancsnokunk a szövetség alelnökévé választatott, másodszor pedig, hogy a szövetség I. rendes közgyűlésének helyéül Kismarton jelöltetett ki. E kitüntetés és határozat nagyban megörvendezteté egyesületünket, mely erélyesen hozzá fogott a gyűlésnek minél fényesebb fogadtatására. A gyűlést megelőzőleg *Rösch Frigyes* Sopron megyei szövetségi elnök, kinek egyesületünk szervezése és betanítása körül dicséretes érdemei vannak, látogatá meg egyesületünket s átvizsgálván annak szereit ügymenetét, megtekintvén gyakorlatait, teljes megelégedését nyilvánította a tapasztaltak felett. E kedvező ítélet növelte az egyeslet önbizalmát, fokozta örömét, melyet elég alkalmunk volt tapasztalni az 1887. július hó 3.-án tartott megyei szövetségi nagygyűlésen megjelent vendégeknek. Mindnyájunk teljes megelégedésére folyt le a nagygyűlés napja, melynek egyik kimagasló eseménye volt a helybeli tűzoltók által szakszerűen, szigorú pontossággal és megfelelő ügyességgel végzett iskolai és diszgyakorlat; az ünnepélyességet táncmulatság fejezte be. Alig folyt le ez ünnepély, egyesületünk az országos tűzoltó szövetség meghívása folytán részt vett a VIII. országos tűzoltó közgyűlésen Fiumében, 1887. augusztus 18—22.

A főparancsnok vezetése alatt számosan vettek részt e közgyűlésen, melynek végeztével ellátogattak Velenczébe, Triesztbe és sok kedves emlékekkel eltelve tértek vissza.

Eme ünnepélyességekkel egyidejűleg egyletünk szolgálati érdem érmeket eszközölt ki az országos szövetségtől s azokkal 5, 10 és 15 év óta szolgáló tagjait tüntette ki, mely kitüntetések azóta minden évben eszközöltetnek a szolgálatuk folytán arra érdemes tagokkal szemben. Az 5 év óta szolgáló tűzoltók bronz-, a 10 évesek ezüst, s a 15 évesek aranyozott ezüst érmet kaptak.

1883—1888-ig a főparancsnok háromszor, 1884, 1886 és 1887-ben számolt be részletes jelentésekben az egylet munkálkodásáról a nagy közönségnek. Ezen időköz fontosabb személyváltozásai a következők:

1885 május 20.-án *Seitz József* főparancsnoki helyettes betegsége folytán szabadságot vett a mikor is helyettesül s egyszersmind az egylet gyakorlómesteréül *Szabó Gyula* áll. polg. isk. tornatanár választatott meg. Ezen választás után rövid idő múlva, július 3.-án *Seitz József* elhalálozott. Mélyen megszorította az egyletet e veszteség, mert az elhalt főparancsnoki helyettes 1874-től fogva szolgálta az egyletet e minőségben s önzetlen, buzgó és lelkes munkálkodásával nagyban hozzájárult az egylet fölvirágoztatásához. Nagy pompával, a soproni, rusti, kis- és nagyhöflányi tűzoltó egyesületek részvétele mellett temeté el az egylet ezen felejthetetlen tagját. A megüresedett tisztségre aztán 1886. április hó 10.-én *Szabó Gyula* gyakorló mestert választá meg véglegesen s egyhangulag az egylet.

1887. márczius 31.-én tartott közgyűlésen az egylet *Grüssner* Antalt, mint az egylet létesítésének egyik faktorát és lankadatlan buzgóságu tisztviselőjét, ki először mint pénztáros, majd mint főparancsnok szolgálta az egyletet, ez időszert pedig az elnöki széket tölti be méltóan, elévülhetetlen érdemeinek elismerésül egyhangulag tiszteletbeli főparancsnokává választotta. Ugyan ez alkalommal az alelnöki tisztségre a visszalépett *Spitzer* Dávid helyett *Wolf* Ignác választatott meg.

1888. márczius 13.-án egy nagyobb személyváltozás tör-

tént az egyesület életében. *Major Gyula* főparancsnok, ki az egyesületet 5 év óta vezetve, azt oly tökéletessé fejlesztette, mint csak az adott körülmények között lehetett, egészségi okokból a főparancsnokságról lemondott s vele együtt leköszönt a 14 év óta szolgáló tisztikar is. A jeles főparancsnoknak s a kipróbált tisztikarnak távozása nagy veszteség volt az egyesületre. Az egyesület, élén elnökével, mindent megtett, hogy a távozókat maradásra bírja. A tisztek közül egyesek továbbra is állásukban maradtak, de a főparancsnok hajthatatlan maradt. A közgyűlés mindennek daczára *Wolf Ignác* alelnök indítványára azt határozta, hogy a főparancsnoki tisztséget egyelőre betöltetlenül hagyja azon fentartással, hogy ha a lelépő főparancsnok egészsége helyre áll, azt neki újból följánlja, addig is a főparancsnoki teendők végzésével *Szabó Gyula* főparancsnoki helyettes s gyakorló mester bizatott meg. A nevezett személyváltozások által okozott veszteségeket lankadatlan buzgalommal igyekezett pótolni a helyettes főparancsnok, fáradozása azonban a fegyelem meglazulása folytán sisyphusi munka volt. Az 1888. június hó 25.-én bekövetkezett nagy tüzvész azonban forduló pontot képez az egyesület életében. A nevezett napon a belváros egy része a tűz áldozatává lett. Satyra, szeszélyes játéka a sorsnak, hogy a várost épen tűzoltó egyesületnek bomladozó állapotában kell érnie a tüzvésznek. Daczára ennek azonban, fogadalmához híven viselte magát egyesületünk minden tagja a vész pillanatában és a legnagyobb elszántsággal munkálkodott a pusztító elem megfékezésén. Nagy baj volt az, hogy az egyesület majdnem tisztek nélkül maradván, úgy a vezényletet, mint az egyes fecskendők felletti felügyeletet, nemkülönben a rendről, vízről s egyéb szükséges dolgokról való gondoskodást csaknem egyedül a helyettes főparancsnoknak kellett eszközölnie, aki tőle telhetőleg, saját otthonának pusztulásával sem törődve, igyekezett nehéz föladatának eleget tenni, de ennyi mindenfelé oszolván meg figyelme, az egyes csapatoknál tapasztalt fegyelmetlenség, nemkülönben a városi polgárság egyesei által tanusított szükkeblőség, sőt indolentia által is gátoltatva, képtelen volt mindent példás rendben intézni. Nem hagy-

hatjuk említés nélkül e helyen a katonai alreáliskola parancsnokságának e tűzvész alkalmával is tanusított buzgó támogatását, melylyel egyletünk és nemes ügyünk iránt való rokonszenvének fényes bizonyítékát adta.

E nagy tűzvész nem csak a város egyes polgárait segítette körülbelül 20,000 forint erejéig, hanem érzékeny veszteséget okozott az egyletnek is, a mely szereiben 282 frt. 45 krnyi kárt szenvedett, mit csak némileg pótolta az egyes érdekelt biztosító társaságoktól segélyképen kapott 95 frt. Igen kemény intés volt e veszedelem egyesületünkre nézve, mely megértvén azt, serényen fogott hozzá most ujjaszervezéséhez, megerősítéséhez. Az egylet iránti közönyt az összes polgárság körében a legnagyobb érdeklődés és lelkesedés váltotta föl. A helyettes főparancsnoknak jutott az ujja szervezés nehéz feladata, ki e végvöl mindenek előtt a fegyelem helyre állításán és szakavatott ügyes tiszteknek megszerzésén fáradozott. Ez utóbbi czél elérése végett még ugyanazon év július havában tiszti tanfolyamot nyitott, melyen hetenkint négyszer elméleti és gyakorlati oktatást adott a jelentkezőknek. A tanfolyamnak eredménye lőn, hogy a 24 résztvevő közül 17 sikeresen tette le a tiszti vizsgát azon év szeptember hó 23.-án *Szabó Gyula*, *Karner Ferencz*, *Kiss Vitus* és *Gerbl Antal* tagokból álló vizsgáló bizottság és a jelenlevő egyesületi választmány előtt s ezek közül 12 azonnal tisztté, 5 pedig tiszthelyettessé léptettetett elő. Az új tagokban egy oly intelligens és szakképzett tisztikart nyert az egyesület, mely biztos alapját képezi továbbhaladásának és fölvirágozásának. Az új tisztikar activba léptével egyidejűleg fogantatosított a VIII. országos tűzoltó szövetségi közgyűlésnek a rangjelzésre vonatkozó határozata is.

A reorganisatió azonban ezzel nem fejeztetett be. A helyettes főparancsnok ezután ujolag átdolgozta a tisztikar és választmány beleegyezésével azonnal életbe léptetett „Szolgálati-gyakorlati szabályok“-at, kiegészítette sőt részben módosította az egylet alapszabályait is, melyeket a tisztikar és választmány fölülvizsgálva elfogadott és az 1889. évi április hó 22.-én tartott közgyűlés határozatából kifo-

lyólag a nagyméltóságu ministeriumhoz megerősítés végett fölküldött. Ezen közgyűlésen az egyesület, véget vetendő a provisoriumnak, az üresedésben lévő főparanoki tisztségre egyhangulag az eddigi helyettes főparancsnokot, *Szabó Gyulát* választotta, főparancsnoki helyettesül pedig *Karner Ferencz I.* segédtisztet. Ugyanezen alkalommal az egylet a vezetés teréről végkép visszalépett *Major Gyulát*, ki az egyletnek kezdettől fogva egyik legbuzgóbb harczosa, majd meg mint választmányi tagja, alelnöke, s végül főparancsnoka annak fölvirágoztatása körül testestül-lelkestül, munkát, fáradságot anyagi áldozatokat nem kimélve dolgozott, mind eme érdemeinek elismeréseül tiszteletbeli főparancsnokává választotta. Vele egyidejűleg tiszteletbeli tagokká választattak még a visszalépett tisztek, kik 14 év óta szolgálták lankadatlan buzgalommal az egyesületet. Ezek a következők: *Leinner Ede, Ollinger János, Pintér József, Rasz Ferenc, Waldhier János, Schneider Lóránt* és az 1890. közgyűlés határozata folytán *Kiss Vitus*.

Az új főparancsnok tisztségének elfoglalása után folytatta az eddigi munkát. Mindenek előtt a nmltsgu belügy-ministerium által 1883. május hó 30.-án 35748/VII. sz. a. megerősített egyleti alapszabályokat a szolgálati szabályzatokkal és minden a tűzoltóra vonatkozó fontosabb tiszti és választmányi határozatokkal együtt egy könyvbe foglalva az egylet költségén kinyomatta és a működő tagok között szétosztotta. Ezen könyvecske a nyilvántartás, ellenőrzés és fegyelmezés tekintetében igen üdvös ujitást hozott be az egylet életében.

Nem csekély fontosságu intézkedés volt a rend tekintetében a tiszteknél az inspectiós intézménynek a behozatala, melynél fogva minden tiszt hivatalos ideje alatt köteles megjelenni úgy helyben, mint a vidéken előforduló tüzeseteknél. Ugyanezen időben a főparancsnok a megyei szövetségi gyűlés határozatának eleget teendő, össze állította az egylet négy főkönyvét u. m. a) az anyakönyvet, b) a személyi felszerelésekről szóló könyvet, c) főleltárt, d) s a tüzesetek kimutatását tárgyzó könyvet. — *Rösch Frigyes* megyei tűzoltó-szövetségi elnökkel egyetemben pedig kidol-

gozta az alakítandó megyei tűzoltó egyesületek számára az általános szervezkedési szabályzatokat. —

E ténykedés mellett az egylet egy mászó és tömlőszárító toronyuak fölépítését tartotta elodázhatatlan szükségességnek. E tekintetben különben már 1888-ban történtek lépések, a midőn az egylet a hercegi házhoz folyamodott az artézi kut ásatásánál használt fabódénak s ennek fölállítására alkalmas helynek, — a hercegi istállók mögötti térnek, — átengedése iránt. Az egylet kérése megtagadtatott ugyan, de a nevezett célra 100 frt. lőn utalványozva számára a hercegi pénztárból. Az új főparancsnok idejében a terv megújittatván, annak keresztül vitelére egy bizottság küldetett ki, mely a torony fölépítésére alkalmas helyül a város birtokát képező husvéti rétnek alsó részét szemelte ki. E területet azonban először ki kellett szárítani, mi részben megtörténvén, az egylet egy alkalmas s a célnak megfelelő fa tornyot építtetett a város által készséggel átengedett helyen. A 300 frtra rugó építési költségeket részben a hercegi ház, részben az egyesület fedezte saját pénztárából a mennyiben az e célra a multságok tiszta jövedelméből befolyt összeg nem volt elegendő. A torony elkészülte után a husvéti rétnek eddig ki nem szárított részét vette gondozása alá az egylet parancsnoksága, melynek kiszárítása és alkalmas gyakorló térré való változtatása folyamatban van.

Ezen reformkorszak idejében egyesületünk anyagi tekintetben is nagyot haladt.

1888-ban működő tagjai érdekeinek előmozdítása céljából belépett az országos tűzoltó segélyző egyesületbe.

1889. április 25.-én egy ujszerkezetű szívó és nyomó fecskendőt kapott a várostól a két régi elavult helyett. Ugyanezen évben egy nagy szekrény szereztetett be az egyenruha és személyi felszerelések elhelyezésére. 1890-ben nyári kabátok szereztettek be a működő tagok számára. Ezen év június hó 1.-én a *Wolf* család egy legújabb szerkezetű fecskendővel, kétkerekű tömlő-orsóval és 100 mtr. hosszú tömlővel szaporította az egylet szereit. Egy újabb bizonyítéka ezen adomány a nevezett családnak egyletünk

irányában tanusított áldozatokat nem kimélő, meleg érdeklődésének, melyet kezdettől fogva mindenkor volt alkalmunk tapasztalni. Különösen *Wolf Ignác*ot, mint egyesületünk alelnökét kell kiemelni e helyen, aki szakavatott gyakorlati tanácsaival, buzgó munkálkodásával, nemkülönben anyagi téren tett áldozataival jelentékenyen hozzájárult egyesületünk fölvirágoztatásához.

A felsorolt intézkedések egyesületünket valóban erősebbé, virágzóbbá tették, mint volt valaha. Fényesen igazolják ezt úgy a számos tüzeseteknél, valamint az egyes ünnepélyes és hivatalos alkalmakkor való szereplése. Ezen szereplésekből a következőket említjük meg: részt vett egyesületünk 1888-ban Nemes-Ládonyban, 1889-ben Kapuvárott tartott megyei, ugyanazon évben Székesfehérvárott az országos szövetségi közgyűlésen *Szabó Gyula* főparancsnok képviseletében. Megjelent testületileg a kismartoni férfi-dalárdának 1888. évben tartott 25 éves jubileumán, nemkülönben a helybeli hadastyán egyletnek 1889-ben tartott zászló-fölavatósi ünnepélyén is.

Majd 1890-ben a Nagymartonban megtartott megyei tűzoltó szövetségi gyűlésen vett részt számos tagja által a főparancsnok vezetése mellett. Nem csekély mértékben emelték egyesületünk tekintélyét *Szabó Gyula* főparancsnok és *Karner Ferencz* főparancsnoki helyettes az által, hogy az ügy iránti önzetlen lelkesedésükből kifolyólag a kismartoni járás 15 községében önk. tűzoltó egyesületeket létesítettek, szerveztek, mely tevékenységükért a fehéregyházai önk. tűzoltó egylet azzal jutalmazta őket, hogy tiszteletbeli főparancsnokaivá választotta.

A fáradságos munka árán elért mindezen fényes eredményeknek méltó betetőzése volt az 1890. június hó 1.-én megtartott zászló-fölavatósi ünnepély. Fönt már megemlékeztünk arról, hogy az egylet egy zászlót kapott ajándékba, fölavatóását azonban megakadályozta a zászlóanyának elhalálása. Forró óhaját képezte egyesületünk tagjainak e zászlónak mielőbbi fölszentelése, a szorgos munka közepette azonban el kellett azt halasztani. 1890-ben készen lévén

az egylet a reform terveivel, ujjaalkottatván s megerösöd-
vén, programjába vette föl e régóta táplált óhaj teljesítését.

E végből fölkérte a zászlóanyai tisztségre az egyleti
magas védnök házának, mint eme ünnepély vezetésére leg-
első sorban hivatottnak, egyik tagját, Herczeg *Esterházy An-
tálnét*, szül. *Andrássy Irma* grófnő Ő Magasságát. Családi
gyász és más körülmények által is akadályozva lévén, azonban
a tisztség teljesítésében, azt nem fogadta el, az egylet iránti
érdeklődésének tanujelét azonban az által adta, hogy her-
czegi férjével egyetemben 100 frtot ajándékozott az egye-
sületnek.

Czélját nem érvén a magas védnöki házzal az egye-
sület, 1890: április hó 20.-án *corponi Saffin Vilmos* ezredesnét,
szül. *Seywerth Francziska* Urnöt kérte föl a zászlóanyai tisz-
tségre, aki e kérést teljesítve örök hálára kötelezte le maga
iránt a kismartoni önk. tűzoltó egyletet. A zászlófölavatási
ünnepély rendezéséről és lefolyásáról igen szépen és részle-
tesen emlékezett meg az „Eisenstädter Zeitung“, melynek
közleményét ezennel ide iktatjuk.

A zászlófelavatási ünnepély.

(Átvéve az „Eisenstädter Zeitung“ cz. hetilap 23. számából.)

Már évek óta forró óhaja volt derék tűzoltóinknak, hogy zászlójuk legyen.

Ezen óhajt nem mint a gyermekben egy véletlen külső befolyás költé fel tűzoltóinkban; ez inkább egy ép és virágzó élet belsejéből fakadt nemes rügynek, egy úgy az egész egyletet, mint az egyesek lelkét betöltő szellemnek, a feladatuk és nemes céljuk felismerésére jutott valódi tűzoltó önérzetnek tulajdonítható, mely életöröme és ereje érzetében egy külső jel bírása után törekszik, hogy abban láthatólag visszatükröződjék és a jövőre nézve mintaképet birhasson.

Ezen indokolt önérzetből származott kívánság tehát szoros összefüggésben áll tűzoltóságunk magasabb fejlődésével, és első sorban a tűzoltó intézmény egészséges szellemének felvirágzásával. Ezen felvirágzás egyrészt abban mutatkozik, hogy ezen intézmény mindig népszerűbb lesz és mindig szélesebb és szélesebb körben terjed el; másrészt pedig magának a tűzoltóságnak hivatásos célja és kötelessége mindig lelkiismeretesebb betöltésében

nyilvánul. Ezen uralkodó komoly szellemből a tűzoltó nem-sokára azon önérzetre fog ébredni, hogy ő kizárólag egy humanus cél, egy minden oldalról elismeréssel fogadott kötelesség szolgálatában áll; egyre biztosabb erkölcsi alapot és nemes ambíciót nyer.

Tűzoltóságunk belső lényének ezen felvirágzásával lépést tart a gyakorlati ténykedésben való felvirágzás is: igen a gyakorlati tűzoltói ténykedés fejlődése kölcsönös összefüggésben áll az egészséges belső szellemnek felvirágzásával, az egyik követeli a másikat. Így alkalmunk vala a várakozáson felül sikerült zászlófelavatási ünnepélyen meggyőződni arról, hogy tűzoltóságunk gyakorlati téren is hivatása oly magaslatára emelkedett, melyet sok város megirigyelhet. Úgy a felszerelés, mint a begyakorlás kitűnő. Ezt nemcsak mi, hanem a vendégek is nyilván és magán körökben hasonló elismerő módon többször kifejezték. Ezen előhaladást különösen az egyleti vezetésnek, de főleg a főparancsnokság gondos és szakismerő vezetésének köszönhetjük.

Midőn önkéntes tűzoltó egyesületünk jelenlegi állapotát szemügyre vesszük, mily előkelő és szépszámu egyénekből áll a tisztikar és a legénység osztálya, úgy azt valóban virágzó időszakának mondhatjuk. A tényleg szereplő tűzoltók alább közölt névsorából látható, hogy ezen nemes hivatásu egyesületben lakosságunk minden osztálya képviselve van, miáltal az áldásos működéséhez szükséges főkellék meg van adva.

Ezen örvendetes eseményt csak a fáradhatatlan tűzoltó szellem munkájának tekinthetjük. Kivánjuk hogy továbbra is hű maradjon ezen felszentelt jelvényéhez és a jövőben is mindig kövesse szép jeligéjét: „*Istennek dicsőség! Egymásnak segítség!*“

Előkészületek.

Miután az egyesületnek osztályrészül jutott ama szerencse, hogy a zászlóanya állásra *corponi Saffin Vilmos* ezredesné Ő Nagyságát megnyerte, a választmány és parancsnokság azonnal erélyesen hozzáfogott az előkészületekhez.

E célból egyes bizottságok állittattak össze és pedig:

- a) Rendező-bizottság, élén *Szabó Gyula* mint elnök és *Karner Ferencz* mint alelnök;
- b) Fogadó-bizottság, élén *Leinner Ede* mint elnök, *Ollinger János* mint alelnök;
- c) Diszitó bizottság, élén *Kritsch Mátyás* mint elnök és *Rosenberger József* mint alelnök;
- d) Pénzügyi-bizottság, élén *Fügi Béla* mint elnök és *Holzer Tivadar* mint alelnök;
- e) Rendfenntartó bizottság, élén *Dr. Rohr József* mint elnök, *Nuss Ignác* mint alelnök; és végre f) Beszállásolási bizottság, élén *Frank Károly* mint elnök és *Nagltreiter Antal* mint alelnök.

Ezen bizottságok már hetek óta el valának foglalva gyűlések, levelezések stb.-vel. A nagy nap közeledtével ténykedésük is mindinkább látható lón a nagy közönség előtt. Két nagy emelvény állittatott fel; egy a főtéren a vendégek üdvözlésére és egy a plébánia templom előtt az ünnepélyes functio végzéséhez, mindkettő igen ügyes módon hordókra építve, zöld galyakkal és koszorukkal diszítve és 6 nemzeti színű s több más a város, a hercegi ház, a rendező bizottság stb. színével bíró zászlókkal tarkázva. Úgyszintén a város négy főbejáratánál is zászlók valának felállítva.

A tűzoltóság részéről felkért háztulajdonosok pedig szintén felzászlózták és feldisziték házaikat. Főleg kitűntek izléses diszítésük által a zászlóanya, az egyleti elnök

Grüssner Antal, továbbá *Grüssner* Ferencz, *Freiberger* József és több más háza.

Végre a városi hatóság is jónak látá a kocsi utak veszélyes gödreit homokkal kitölteni, hogy így látszatra legalább sík felületet nyerjen.

Igy tehát szerény városunk már szombaton egész ünnepies színezetet nyert, mely egészen megfelelt azon uralgó hangulatnak, melylyel mindenki az ünnepélynek elébe nézett.

Éjizene a zászlóanyánál.

Az ünnepélyt megelőző estén a tűzoltó egyesület a zászlóanya tiszteletére fáklyásmenetet és éjizenét rendezett.

Tűzoltóságunk e célból esti 9 órakor teljes számban gyülekezett a vártéren és diszes csapatban levonulának mintegy 20 zászló és 80 fáklyával a zászlóanyának pompás díszben tündöklő háza elé. A főutcát tengernyi nép özönlötte el. A helybeli veterán-zenekar egy, a soproni nemzeti zenekar pedig 3 darabot játszott el.

Midőn a zászlóanya megjelent az ablaknál, zajos „éljen” kiáltásokkal lőn üdvözölve. A harmadik darab eljátszása után a zászlóanya férje *corponi Saffin Vilmos* ezredes nr felkéré *Szabó* Gyula tűzoltó főparancsnok urat, hogy a zászlóanyához jöjjön, ki is a zászlóanyai állásra való megválasztatását és az irányában most teljesített tisztelet kifejezést a következő szívélyes szavakban köszöné meg:

Tisztelt főparancsnok Ur!

Köszönöm a zeneestély által okozott örvendetes meglepetést és kérem egyuttal ezen zászlószalagot mint köszönetem nyilvánítását elfogadni eme megtisztelő állásra való

megválasztatásért, és egyletének azon kíváнатommal átnyujtani, hogy ezen szalaggal egyszersmind a szerencse fűződjék annak zászlajához!

Ezzel átnyujtá az egyletnek ajánlt gyönyörű szalagot.

Ezen szalag világoskék, széles és aranybojtokkal ellátott selyemből készült ezen fölrírással: „*Corponi Saffin Vilmos ezredesné szül. Seywerth Francziska. — A kismartoni önhéntes tűzoltó-egyletnek 1890 június hó 1-én.*“ Egyik oldalán a zászlóanya családi czimerét, másik oldalán pedig a városi czimert viseli, pompás arany, ezüst és selyemhímzéssel ellátva. Ezen szalag igazi mestermű, értékes kincs és jelképe a zászlóanya áldozatkészségének és finom izlésének.

Az utolsó darab eljátszása után a csapat ismételt „Éljen“ kiáltások után elbucsuzott a zászlóanyától, levonult a városházáig és innen ismét vissza a vártérre, hol Szabó Gyula főparancsnok ur átadá a tűzoltóknak a zászlóanya köszönetét, mire új lelkesedés és zajos „Éljen“ kiáltások következtek.

Az ünnepi nap reggelén.

Már kora reggel szürkületkor fel lön keltve a lakosság az utcákat bejáró veterán zenekar riadója által. Ez alkalommal nem vevé senki rossz néven, hogy reggeli álmából felzavartatik, mert hisz a szép ünnepi nap kezdete lön hirdetve.

Lassankint benépesedtek már az utcák, mindenütt tűzoltók valának láthatók csinos egyenruhájukban; mások csapatokban gyülekeztek és szemlélték a galyak-, koszoruk-, czimerek- és virágokkal gazdagon diszitett és felzászlózott házakat.

Eközben a tűzoltóság gyülekezett a vártéren, és ki lettek állítva közszemlére az összes tűzoltó szerek, hogy az idegen vendégek felszerelésünkről teljes képet nyerjenek.

Ki volt állítva: 1 mozdony-szivattyu, 4 fecskendő (úgynevezett Omnibus-hydrophor), 6 támrudas- és több mászó- és tető-létrá; továbbá 3 tömlőorsó szekér a tömlőkkel együtt, 1 vízhordó lajt kocsival, 1 mentőzsák, 1 régi szerkezetű fecskendő, 3 szerkocsi és egyéb kézi tűzoltó eszközök. —

Ezután a főparancsnok rendezte a tűzoltókat és beosztá őket a délután rendezendő nagy gyakorlathoz. Két csapatot kijelölt és elküldött az érkező vendégek fogadására kijelölt helyekre, $\frac{3}{4}$ 8 órakor érkeztek az első vendégek, a szt.-margitaiak, rustiak és darázsfalviak s bevonultak egy zenekar kíséretében a vártérig. Kevéssel utóbb érkeztek a soproni társak, élükön Rösch Frigyes főparancsnok ur s egyszersmind a sopronmegyei tűzoltó szövetség elnöke. Ezután sűrűn egymásután érkeztek a többiek is. A Leinner féle háznál érkezők a főparancsnok-, a gránátos-kaszárnya oldaláról érkezők pedig a főparancsnok helyettes által lőnek fogadva és zenével bekisérve.

Ezen ünnepélyen jelen volt összesen 807 tűzoltó, tiszt és legénységgel együtt, mely mintegy 41 egyletet képviselt; ezek közül 26 egylet 607 emberrel magyarhoni és 15 egylet 200 emberrel osztrák vala.

Névleg: *Büdöskút 29, Czínfalva 30, Darázsfalva 24, Darufalva 3, Fehéregyháza 36, Feketeváros 42, Kis-Höflány 40, Klimpa 35, Kapuvár 7, Lajta Szt.-Miklós 24, Lajta-Ujfalu 3, Nagy-Höflány 35, Nagy-Marton 4, Okka 36, Oszlopp 31, Pecsényéd 35, Petőfalva 13, Pozsony 1, Rust 13, Sopron 35, Szárazvám 26, Szt.-György 38, Szt.-Margit 29, Széleskút 16, Vimpác 12, Völgyfalva*

10 emberrel; továbbá *Atzgersdorf* 7, *Baden* 20, *Bécs-Ujhely* 9, *Ebreichsdorf* 8, *Ebreichsdorfi-gyár* 5, *Landzsér* 14, *Kottingbrunn* 11, *Ober-Meidling* 4, *Ober-Waltersdorf (gyár)* 11, *Pottendorf (gyár)* 17, *Wampersdorf (gyár)* 18, *Weigelsdorf* 5, *Ebenfurth* 10, *Ebenfurth (gőzmalom)* 10 és *ebreichsdorfi kerületi szövetség* 40 emberrel.

A vendégek üdvözlése.

$\frac{3}{4}$ 10 órakor az összes tűzoltók, úgy az idegenek mint a helybeliek gyülekeztek a kishölányi fasor végén, hol mindegyik egyletnek helységtáblácskával ki volt jelölve a helye. Az így egybegyűlt mintegy 960 tűzoltó széles csapatokban sorakozva és községenként beosztva bevonultak Kismartonhegyen és a vártéren át a főtérre, hol egyletünk érdemdús elnöke *Grüssner* Antal a választmánnyal fogadta és német nyelven üdvözölte őket, mely magyarul így hangzik:

Isten hozott! Mélyen tisztelt vendégek!

Kedves bajtársak!

Áthatva a legbensőbb öröm és köszönet érzetétől oly szép számú megjelenésük fölött, üdvözlöm Önöket a kismartoni önk. tűzoltó egylet nevében szívem teljes mélyéből. Ériék be eme szerény fegadfatással, melyet számukra rendezénk, osztozkodjanak velünk eme magasztos ünnep örömeiben és vigyék haza otthonlevő társaiknak a legjobb emlékezetet. Isten hozott!

Ezen szívélyes üdvözlő szavak után *Karner* Ferencz főparancsnok helyettes a következő szép beszédet intézte a vendégekhez:

Kedves Bajtársak!

A kismartoni önk. tűzoltó egylet s ezzel Kismarton összközségeinek közönsége ma ritka ünnepet ül; a legszebb

polgári erények: az önzetlenség, a felebaráti szeretet magasztos ünnepét.

A tűzoltó intézmény talpkövéét képező emberbaráti szeretet symbolumát, a humanismus zászlaját avattatja fel ma tűzoltó egyesületünk s ez diadalát jelenti az áldozatkész humanismusnak a minden jó s nemes iránt sajnosan mutatkozott indifferentismus felett.

Örömmel siettünk benneteket, kedves bajtársak, meghívni e kiváló ünnepélyre, hogy velünk együtt örvendjetekek ezen, egyesületünk történetében korszakot alkotó eseménynek; szívemből örülök, hogy nekem jutott a szép feladat ez alkalommal benneteket szívvel, lélekkel s magyar őszinteséggel üdvözölhetni.

Elkészültünk rá, hogy benneteket tűzoltókhoz méltóan fogadjunk! igen tűzoltókhoz méltóan! — ép azért kerültünk minden nagyobb pompát s csak a tűzoltó hivatásához illő komoly egyszerűséggel tettük meg az előkészületeket. Ép azért nem akarhattunk benneteket feltűnő czifra külsőségekkel fogadni, hanem igenis keblünk benső melegével, szívünk nemes dobogásával s kitárt testvéri karokkal siettünk elétek.

Szeretem hinni, hogy a fogadtatás ez őszintesége pótolni fogja annak külső pompáját s így midőn azt kívánom, hogy a néhány órai rövid együttlétünk a legszívélyesebb barátságnak, a kölcsönös bajtársi vonzalomnak, a testvéri szeretetnek legyen szentelve, önkéntelenül s szívem mélyéből kiáltok fel:

Isten hozott benneteket!

A vendégeknek szokás szerint történt eme üdvözlése után a diszmenet ismét megindult és irányát az ünnepi helyre illetve a plébánia templom felé vevé.

Zászlófelavatás.

Ide érkezve az ünnepi emelvényhez az idegen tűzoltók patkó alakban sorakoztak, a helybeliek pedig bevonultak a

plébánia templomba, mely ez alkalomnál csak a meghívott vendégek részére állott nyílvá.

Ezután egy küldöttség elment a zászlóanyáért, corponi *Saffin Francziska* Ő Nagyságáért, kit a templomnál sorfalat képező koszorus hölgyek és a tűzoltók fogadtak.

Mint tiszteletbeli hölgyek szerepeltek: Ő Nagysága Grüssner Viktoria, Wolf Hermina, Szabó Mariska, Karner Ilona, Fajt Michaela, Faludy Mária, Kritsch Francziska, Major Karolina és Laczkó Laura urhölgyek és Fajt Marianna kisasszony.

Koszorus kisasszonyok valának, az ünnepély szép sikeréhez sokban hozzájárult női bizottságnak buzgó elnöknéje, *Kaprinay Anna* urnő Ő Nagysága vezetése alatt:

Koszorus kisasszonyok: Altdorfer Mária, Böhm Marianna, Böhm Anna, Brunner Fáni, Ditrichstein Janka, Eder Teréz, Eigner Miczi, Einhorn Roza, Faludy Mariska, Fodor Ilka, Gerbl Stefania, Halwax Anna, Hoffmann Roza, Job Hermina, Koller Katalin, Kucher Erzsébeth, Lindner Ernestina, Major Aranka, Märker Karolina, Morth Janka, Ollinger Karolina, Ollinger Mária, Pirch Leopoldina, Seytz Karolina, Seemayer Anna, Schurek Mária, Siertz Ottilia, Schruiff Christina, Strodl Mária, Thaler Magdolna, Tintera Józsa, Weiszmandl Mária, Weninger Miczi és Zehetbauer Frieda.

A zászlóanya haladt legelől *Szabó Gyula* főparancsnok ur karján, utána a női bizottság elnöknéje vezérlete alatt a koszorus kisasszonyok; a zászlóanya a női bizottság elnöknéjével és a közvetlen kíséretében levő két bájos koszorus hölgy, *Faludy Mariska* és *Major Aranka* kisasszonnyal az oltártól balra foglalt helyet, míg a többi koszorus kisasszonyok jobbról, a tiszteletbeli hölgyek pedig az oltárral szemben foglaltak állást. Az oltár jobb oldalán

levő székekben a városi hivatalnokok, bal oldalon pedig a tiszt urak ültek. A felszentelendő zászló a főoltár előtt, a többi tűzoltók zászlói pedig a szentélyben állottak, és velők szemben az idegen parancsnokok és azok helyettesei.

Az egész elrendezés igen sikerültnek mondható; az egész csoport egy gyönyörű, tarka és megható képet nyújtott.

A főtisztelendő plébános ur ezután két káplán segítkezése mellett egy csendes misét mondott, melyet a helybeli férfidalárda „Frohsinn“ megragadó dalaival kísért.

Midőn a szent-mise véget ért, az egész közönség igen szép rendben kivonult a felszentelendő zászlóval az ünnepi emelvényhez, kísérve a papság által. Ide érve a hölgyek jobb, az urak pedig bal oldalon helyezkedtek el az emelvényen; ezután a főt. plébános ur magyar nyelven a következő hathatós beszédet intézte a tűzoltósághoz:

Mélyen tisztelt Tűzoltó férfiak!

Az emberi lélek sajátsága az előre törekvés, megakarja közelíteni az eszményképet melyet a kereszténység tűz eléje. Felhat a földi légkör ködfátyolán hogy vizsgálja az ég csodáit és lehat a föld belsejébe, hogy napfényre hozza az elmúlt idők csodáit, de törekvésének határa van, működési köre korlátolt. E korlátoltság bántja lesújtja az embert, mert érzi hogy az emberi ész nagy, hogy az ember hatalmas, de nem elég arra hogy a természet titkaiba hatoljon, hogy a természet erőivel önmagára hagyatva megküzdjön, — és minden elemi csapás, egy emlékeztető arra hogy felettünk egy Isten él, kinek kezébe az ember élete és sorsa, ki véghetetlen bölcseséggel és véghetetlen szeretettel kormányoz és vezet.

Az ember érzi magára hagyva gyengeségét, azért Istenbe vetett bizalommal keresi a segítséget; embertársával egyesül hogy harczot vívjon a természet ellen; kart karba fűzve indul az elemek romboló hatása ellen, hogy védje

embertársát, és felírja zászlójára a nagy szót: felebaráti szeretet.

Istennek dicsőség, kinek végtelen hatalma előtt alázattal meghajolunk és őt imádjuk — egymásnak segítség a felebaráti szeretet által — az egyik jelszó az embert alázatra és imádásra inti, a másik az ő erkölcsi nagyságát jelenti. Istennek Dicsőség, egymásnak segítség e kettős jelszó alatt egyesültek Önök mélyen tisztelt Tüzoltó férfiak; e kettős jelszót irták e zászlóra melyet itt Isten szabad ege alatt mint e város lelkésze felavatni vagyok hivatva.

Egyletté alakultak Önök, hogy polgártársaikat védjék a tűz rombolásai ellen, alakultak önkénytesen senki által nem fizetve, egy nemes tűz lángolt sziveikbe, az önfeláldozás a felebaráti szeretet tüze.

De Önök érezve az emberi gyengeséget Isten oltalma alá menekülnek, tőle várják az önfeláldozó munkásságukban a segítséget, az áldást. — Isten az, ki a tűzoltót segíti és a tűzoltó Isten szolgálatába áll, midőn a tűz romboló pusztításai ellen védi embertársait. — Isten adja az értelmet melylyel bámulatos kiszámítással és ügyességgel felhasználja az érczek erejét, a víz hatalmát a lég rugalmasságát.

Azért Istené legyen dicsőség! Önök helyesen választották a jelszót, ezzel Önök e város lakosságának vallásos meggyőződését tolmácsolják; — vallásos meggyőződéssel hajolnak meg a kéz alatt mely sujt, de keresztény reménnyel tekintenek a véghetetlen jóságra mely véd és segít. — Egymásnak segítség! Ennek szükségét érzik Önök, érezzük mi mindnyájan. S mit jelent e jelszó — annyit tesz mint legyőzni az önzést, hadat üzeni a nyomoruságnak, melyre az önzés balzsamot nem talál. Előre! ez a kor lármája — igen előre ésszel előre tudománnyal, műveltséggel — de előre a szeretettel is — mert ez a talpköve a földi lét boldogságának; legyen meggyőződésed bármily eltérő, számolsz vele Istennek és ten nyugalmadnak — de a szeretetben nem lehet meggyőződésed eltérő, mert a szeretet csak egy és ezzel számolsz Istennek és tartozol embertársodnak.

Az ész gyarlóságáért nem ítél el senki, de a szeretet hiányos voltaért méltán elítél mindenki. A szeretet meg

van Önökben mélyen tisztelt Tűztöltő férfiak, bizonyítják önfeláldozó munkájok által és a szeretet nevében üdvözlöm Önöket ma a zászló felavatása napján; — E zászló legyen mindenkor a felebaráti szeretet jelvénye, ez buzdítsa Önöket mindenkor a szeretet buzgó gyakorlására Isten dicsőségére. De engedjék meg hogy a német ajkuak kedvéért szavaimat német nyelven fejezzem be.

Mely magyar fordításban így hangzik:

Igen tisztelt tűztöltő férfiak!

A felebaráti szeretet nevében üdvözlöm Önöket ma a kismartoni önkéntes tűztöltő egyesület ezen szép ünnepnapján. Üdvözljük Önöket mind, vallás- és rangkülömbőség nélkül. Mert hisz Önök sem ismernek külömbiséget, ha veszély fenyeget; Önök sem kérdik, hogy kit ért szerencsétlenség, hanem hogy hol dühöng a veszély. Midőn felcsap a láng, — nemes láng ég férfiúi szivükben; a feláldozó felebaráti szeretet lángja. Megfeledkeznek önön magukról, családjuk, édes anyjuk, feleségük és gyermekeikről, és veszélyt sem sejtve sietnek felebarátjuk vagyonát és életét megmenteni. De biztonnyal megóvjá Isten mindenhatósága és kegyessége Önöket és szeretettjeiket a veszélytől, mert hisz Önök Isten nevében szent cselekedetet végeznek, embertársuknak tesznek szolgálatot. Szent cselekedetet gyakorolnak Isten dicsőségére. Magukat és egyesületüket Isten oltalmára bizzák. Azért kérték őt ma is szent oltára előtt, őt mint az összes jótétemények gyakorlóját. Ne is feledkezzenek meg soha a Mindenhatóról.

Az Ő áldása és segítsége kísérje mindenkor tettüket. Szálljon áldása eme zászlóra, mint az egyezés, béke és felebaráti szeretet jelvényére és ne hagyja el soha azt.

Óh mindenható, örökös Isten! te atyánk és urunk, te a jó- s balsors osztogatója, te áldasz mindenkit, ki benned bizik és erőt kölcsönzöl a valódi jót támogatni és előmozdítani. Légy kegyes és áld meg eme zászlónkat! — Engedd, óh Uram!, hogy mindazoknak, kik feltették magukban őt követni, eme jelvény hathatós buzdítás legyen a törvény és rend iránti engedelmességre, és polgári kötelességük ör-

vendetes betöltésére. Add meg segítségéd ígérését, hogy, midőn a pusztító lángok a felebarát vagyonát és életét fenyegetik, közös jólétre működhessenek! Amen.

Mélyen tisztelt főparancsnok ur!

Fogadja e zászlót, mint az egyesülés, a béke és szeretet jelvényét. Lobogtassa azt fennen az egylet, az Isten dicsőségére és az emberek segítségére. Legyen e zászló mindenkor a buzdító jel a felebaráti szeretet buzgó gyakorlására. Gyakorolja is azt az egylet soha nem lankadó buzgalommal. Isten szent áldását kérem a egyletre és áldásos működésére.

Eme érzéssel előadott beszéd oly hatalmas benyomást gyakorolt a figyelmes hallgatókra, hogy egyesek az ünnepi hangulat daczára lelkesedésükben „éljen“ kiáltásokat hangoztattak.

A plébános ur ezután megáldotta a zászlót és a legjobb szerencsekívánatokkal átadá a tűzoltó főparancsnoknak. Ezután a szokásos szegbeverés következett és pedig: az első szeget a főt. plébános úr verte bele, a másodikat a zászlóanya, a következőt Grüssner Antal egyleti elnök, ezután Wolf Ignác alelnök, a főparancsnok, a főparancsnoki helyettes, a tiszteletbeli főparancsnok urak: Major Gyula és Kritsch Mátyás, a női bizottság elnöknője, a városkapitány úr a város nevében, Sohár Lajos úr a járásbiróság nevében, Pabst kapitány úr a cs. és kir. katonai alreáliskola nevében, Bonyhay póstafőnök úr a póstahivatal részéről, Jaeger úr a polg. iskola részéről, a hadastyán egylet parancsnoka a hadastyánok nevében, Hofer úr a kismartoni férfidalárda, „Frohsinn“ nevében és végre Gerbl Antal tűzoltó osztályparancsnok úr a legénység nevében. — Most Szabó Gyula főparancsnok úr ragadta meg a szót, és magyar s azután német-nyelven a következő gördülékeny beszédet intézte a gyülekezethez:

Kedves tűzoltó bajtársak!

Az emberi erények egyik legmagasztosabbika a felebaráti szeretet.

E nemes erény sugallata hozta létre egyesületünket 17 évvel ezelőtt, mely idő óta úgy helyben, mint a vidéken mindenkor általánosan elismert buzgalommal működött s szerzett elismerést, dicsőséget s hirnevet.

Kimagaslóan hirdeti ezt a mai ünnepély. A mai nappal egy új korszak kezdődik egyesületünk életében.

Jól esik lelkünknek látni, hogy a lakosság méltányolva az egyesületnek a múltban szerzett érdemeit, hálája és elismerése jeléül oly tárgygyal lepte meg az együletet, melyre mindenkor, mi tűzoltók, nemes önérzettel fogunk tekinteni.

Ezen jelvény alatt tisztelt bajtársak új dicsőséget, babérokat leszünk hivatva szerezni és a társadalom elismerését azontul is fokozott mértékben kiérdemelni.

Fogadjátok szeretve tisztelt bajtársak e lobogót, mint egyrészt a múltban szerzett érdemek méltó elismerését, másrészt pedig zálogát a jövőben tanusítandó odaadó s önfeláldozó munkálkodástoknak. Mert csak így cselekedve, kedves bajtársak, felelhetünk meg jelszavunknak: „*Isten dicsőségére s Felebarátunk védelmére. Egy mindnyájáért, Mindnyájan egyért*“.

Ezután németül, melynek hű fordítása így hangzik:

Tisztelt tűzoltó bajtársak!

A kismartoni önk. tűzoltó egyesületet Kis-Marton szab. kir. város és a hozzá tartozó társközségek lakosainak jól felfogott érdeke hozta létre 17 évvel ezelőtt. Azóta egyesületünk a hozzákötött várakozásnak tiszta lelkiismerettel megfelelt. Munkált és fáradozott a vész óráiban úgy egyesek, mint az összeség vagyona, élete s nyugalma érdekében. Nem várt az jutalmat, nem várt elismerést és hálát, hanem amit felebarátai érdekében tett, arra tisztán a kötelesség szent tudata sarkalta együletünket. A kismartoni társadalom azonban méltányolva érdemeinket, hála és elismerés fejében e diszes zászlóval kedveskedett együletünknek.

Mldön eme szép lobogót, mint e pillanattól fogva a kismartoni önk. tűzoltó egyesület állandó jelvényét, itt az egybegyűlt közönség színe előtt nevetekben átvenném, engedjétek hinniem tisztelt bajtársak, hogy valamint a katona azt a zászlót, melyre felesküdt semminemű körülmények között el nem hagyja, hű marad hozzá: azonképen ti is hivek lesztek ezen lobogóhoz, és ha a vész perczeiben erőtok lankadni kezdene és ti elcsüggednétek, ez kölcsönözzön új erőt és kitartást embertársaitok élete s vagyonaért való küzdelemben. Fogadjátok hát e becses ereklyét lelkesedett örömmel és emeljétek alatta az egyesületet a hír és dicsőség magas fokára.

Ezután *Major* Aranka koszorús kisasszony feldiszíté a felavatott zászlót egy, a koszorús hölgyektől felajánlott babérkoszorúval, miközben a következő szép szavakat mondta német nyelven:

Mélyen tisztelt Gyülekezet!

A kismartoni önk. tűzoltó egyesület számtalan érdemei elismeréseül nagyon megtisztelve érzem magam a koszorús hölgyek nevében eme babérkoszorút ama forró kívánságokkal átnyújthatni, hogy a Mindenható áldja és tartsa fenn még sokáig a kismartoni önk. tűzoltó egyesületet.

Miután az idegen zászlók, továbbá a főparancsnokok és azok helyettesei is feldiszítottak a koszorús kisasszonyok által, „imához“ vezényszóra a főparancsnok a lengő zászlót vivő Mozelt Ferencz zászlótartó úrral a legénység arcvonala előtt elvonult; ezután *Major* Gyula tiszteletbeli főparancsnok úr részben magyar, részben német nyelven igen fényes és hatásos ünnepi beszédet mondott. A magyar a következőleg hangzott:

Mélyen tisztelt közönség, kedves Bajtársak!

Önök, a kismartoni önkéntes tűzoltó egyesület meghívásának engedve, ma tekintélyes számmal jelentek meg e díszterén, hogy egyesületünk zászlófelavatási ünnepélyét minél jelentőségtelegesebbé, minél magasztosabbá tegyék.

Ezen üdvös és nemes czállal szemben, igen boldognak érzem magamat, hogy nekem jutott a kíváló ritka szerencse Önöket e helyen, Kismarton szab. kir. város nevében is üdvözölhetni, — s azon férfiakat, kik mint a tett emberei már sok babérokat is küzdöttek ki, az emberbaráti szeretet mezején, tárt karokkal, és bajtársi szeretettel fogadhatni.

Örömtől dagadó kebellem teszem ezt, nem csak azért, mert 14 évi kedves emlékek fűznek engem együletünk történetéhez, hanem mert tudom, és megvagyok győződve, hogy a tüzoltó már jelszavánál fogva is „Isten dicsőségére, felebarátunk védelmére“.

„Egy mindnyájáért, és mindnyájan egyért“ — nem csak tüzveszély által fenyegetett felebarátjának védelmére kész nyugalmit, bármikor is feláldozni, egészségét és életét kockáztatni, — hanem mert az a hazának is mindig hű és derék fia leend.

Fogadják tehát Kismarton szab. kir. város nevében is szívélyes üdvözetemet, bajtársi jobbjomat, s fogadják mind azt, mit csekély erőnk, és tehetségünkhöz képest nyujthattunk olybá, mintha jóságára akarattunkkal felérne.

Engedjék meg mélyen tisztelt közönség, hogy beszédemet most miután a többség német ajku, azon nyelven folytathassam.

Mélyen tisztelt közönség, kedves Bajtársak!

Vidám színt öltött ma Kismarton város arczulata.

A lengő zászlók, az üde virágfüzerek, a nemes női küldöttségek diszes sora, a hivatalos testületek és egyletek képviselői, a közel és messze vidékről összesereglett tüzoltó testületek és testvér egyesületek, azt mutatják, — hogy mi tüzoltók szív és lélekemelő nagy ünnepet ülünk ma, — ünnepet, mely a tüzoltó egyletek eszméjének apotheosisát képezi.

A kismartoni önkéntes tüzoltó egyület jelszavához hiven, a társadalom anyagi biztonságát, az egyéni vagyon védelmét, s így a haza izmosodását tűzte ki legnemesebb feladatául, 17 évi működése fénynyel tündököl a városunkban lé-

tező emberbaráti nemes célú egyletek és társulatok verseny sorában.

Egyletünk működő tagjai többnyire igen szerény anyagi viszonyok közt élő, napi kenyerüket kézi munkával kereső emberek.

A kismartoni tűzoltónak nincs aranya, nincs ezüstje, de van érző szíve melyben éjjel nappal lobogó lánggal ég a kölcsönös szeretet érzelme, — őrszemek ők, melyek mindenkor, minden időben önként áldozzák fel veszélyeztetett feleearátaikért otthonuk nyugalmát.

Nem csuda tehát, hogy a minden nemes és szépért lelkesülni tudó kismartoni hölgyek, nemes hajlamaiknak sugallatát követve, a helybeli önkéntes tűzoltó egyletnek érdekei elismerésül, s önfeláldozó fáradozásainak jutalmául ezen diszes zászlót ajándékozták, főleg oly célból, hogy ezen jelvény alatt tömörülve a kismartoni tűzoltó egylet működése sikerdús áldásos legyen, s hogy ezen diszes lobogó alá minél több lelkes polgár sorakozzék.

E zászló ünnepélyes átadása képezi a mai felejthetetlen szép emlékű nap magasztos célját.

És most miután ez épen megtörtént, és az egylet ezen diszes zászlót átvenni szerencsés volt, nekem jutott a legmegtisztelőbb feladat, hogy a kismartoni önkéntes tűzoltó egylet nevében és megbízásából, corponi Saffin Francziska ezredes urnő Ő Nagyságának, azon különös kegyességeért, miszerint a zászlóanyai tisztelet elfogadni, és ez által az egylet felvirágzását és életképességét biztosítani méltóztatott nyilvánosan tiszteletteljes és hódoló köszönetet mondjak.

Mély és átérzett köszönetet mondok a kiválóan tisztelt Főtisztelendő városi plebános urunknak, azon lélekemelő szertartásért és hathatós, szellemdús szónoklataért, melyet az egyletünk érdekében ma oly lelkesültséggel végezni kegyeskedett.

Szívélyes köszönetet mondok Nagyságos Faludy Mari és Fajt Michaela urhölgyeknek, kik a zászló beszerzésére az alapot megteremtési szívesek voltak.

Hálás köszönetet mondok Laczkó Laura, született Faludy urhölgy és Fajt Marian kisasszony Ő Nagyságaiknak,

ugy Szabó Gyula mélyen tiszelt érdemdús főparancsnok úrnak, kik a gyűjtést eszközölték, és a zászlót megrendelték.

Mélyen átértett és szívélyes köszönetet mondok, Kismarton bájos hölgyeinek, kik adományaikkal járultak a zászló beszerzési költségeinek fedezésére.

Végül köszönetet mondok a véd és koszorus hölgyeknek szívélyes közreműködésükért és az összes vendégeknek és bajtársainknak, kik szívélyes megjelenésük által ünnepélyünket emelni kegyesek voltak.

Mélyen tisztelt közönség! Engedjék meg nekem, mint öreg tűzoltónak, hogy egykori kedves és derék bajtársaim előtt még azon reményemnek és kívánságomnak kifejezést adhassak, — hogy ezen szép diszes zászlót mindenkor nagyra becsüljék és ennek birtokában — nemes és jótékonyczélú egyesületünk érdekében, mindenkor a legnagyobb buzgóságot, komoly törekvést és kitartást fejtsenek ki, — mert ezen szép zászlót, melyen e magasztos szavak vannak feljegyezve: „Isten tiszteletére, felebarátunk segítségére“. csak így lobogtathatják büszkén.

Adja a mindenható, hogy a kismartoni önk. tűzoltó egyesület, ezen nekünk nemes női kezek által ajándékozott zászló alatt, — mint a polgárság vagyonának őrangyala, az igazi felebaráti szeretettől áthatva, örök időkre fennálljon és virágozzék. —

Ezzel a tulajdonképeni zászlófelavatás véget ért és a nép a Kisutczán át a Főtérre tódult, hol a diszfelvonulás ment végbe.

A zászló.

Az új beszentelt zászló nehéz selyem szövetből van készítve, színe sötétrózsza színben játszó piros. — A zászló jobb oldalát a magyar korona az ország czimerével, bal oldalát pedig a tűzoltói jelvények diszítik. — A korona az ország czimerével arany és selyemből, a jelvények kizáró-

lag selyemből vannak himezve. — A zászlón levő diszítések kidolgozása csodálatra méltó. — A zászlót melyet az egyesület már 1885. év óta bir, — a tűzoltóság első sorban *Faludy* főszolgabíró ur köztisztelteben álló nejének köszönheti. — Ha jól emlékezünk, ő az ki legelőször penditette meg azon eszmét, hogy a tűzoltóságnak zászlója legyen és mindenesetre ezen eszmének ő volt legbuzgóbb előharczósa. Ezen nemes eszme kivitelében hathatósan támogatta őt a nemes szíve és jótékonyága által ismeretes *Fajt* Michaela Ő Nagysága.

A beszerzési ár legnagyobb része *Faludy* Laura kisasszony, most már férj. *Laczkóné* és *Fajt* Marianna kisasszony fáradhatatlan gyűjtésének köszönhető. —

Diszmenet.

A főutcán felállított emelvény közelében nagy számú kíváncsi közönség gyűlt össze, hogy szemtanúja lehessen az újonnan felavatott zászlóval rendezendő diszmenet fényes jelenetének.

A hivatalosan résztvevő hölgyek s urak a templomtérről szintén átmentek a főutczára s az ott levő ünnepi emelvényen foglaltak helyet. Ezalatt a hadastyánok a rendet tartották fén és az utcán a tűzoltók felvonulására kellő tért nyitottak, kik zene- és dobszó mellett, élükön az új zászlóval bontakoztak ki a nép zsibongó tömegéből.

Több zenekar élénk játéka s trombitaharsogás közt közeledett a mintegy 1000 főre tehető hatalmas oszlop s feszes, katonás tartással tisztelegve s a zászlót lobogtatva vonult el az emelvény előtt. A helységek szerint beosztott egyesületek s küldöttségek előlvitt csinos táblácskákkal

voltak jelezve. A különböző egyenruhák gazdag váltakozása s a férfias magatartás kellemes benyomással volt.

A diszmenet végeztével a vendégek csoportonként a vendéglőkbe kísértettek, hol a félkettőig tartott ünnepélyesség nem csekély fáradságait eléggé kipihenhették.

A társasbéd.

Az „arany szőlő“ czimű vendéglő nagy kertjében a társas ebédhez megjelentek: a zászlóanya, a diszhölgyek és koszorus lányok, az összes tüzoltói parancsnokok és sok hivatalos részvevő és vendég, — Kevés kivétellel ott volt Kismarton színe-java. — A napi fáradsalmak után az étel és ital legjobban ízlett; a sok pohárköszöntő egymást érte, azoktól áthatva csakhamar élénk eszmecsere fejlődött és általános jó kedv uralkodott, mely jó kedv a vendégek távozásáig tartott. —

A pohárköszöntők sorát Szabó Gyula főparancsnok Ő Felsége a királyra magyar nyelven mondott következő toasztjával kezdte:

Tisztelt Uraim!

Engedjék meg, hogy én mint a kismartoni önk. tüzoltó egylet főparancsnoka, — bátor vagyok első sorban becses figyelmüket igénybe venni. — Teszem ezt azért, mert tudom, hogy mindnyájunk érzelmét tolmácsolom, ha poharat emelek a legelső magyar emberre a királyra, a magyar nép szeretve tisztelt fejedelmére, imádott uralkodójára, ki népének gondos atyja, mindnyájunk öröme és büszkesége s kinek neve említésénél minden magyar velem együtt egy szívvvel lélekkel kiáltja: dicsően uralkodó I. Ferencz József Ő felségét felséges családjával együtt a mindenható Isten sokáig éltesse!

Major Gyula tiszteletbeli főparancsnok József főherczeg tiszteletére mondott pohárköszöntőt, mely így hangzik:

Mélyen tisztelt Vendégkoszoru, kedves Bajtársak!

Szokása a magyarnak lakoma közben poharat emelni, mind azokra, kiket őszintén tisztel, kikhez valódi ragaszkodással viseltetik. —

Mi magyar tüzoltók kihez viseltetnénk nagyobb ragaszkodással, őszintébb tisztelettel, mint épen édes hazánk első tüzoltójához, a magyar országos tüzoltó szövetség legelső, és legfőbb védnöke — *József főherczeg* — Ő Fenségéhez, — ki kimagasló munkássága, és megbecsülhetetlen tevékeny működése által tüzoltó intézményünket olybá fejlesztette, hogy most már biztos és szép jövőnek nézhetünk elébe.

Miért is háladatos szivünk legyőzhetlen ösztönét követve, lelkesülve emelem poharamat, azon hő kívánattal: hogy az Egek ura, a mi szeretve tisztelt Védnökünket, József főherczeg Ő Fenségét, a tüzoltó intézmény javára, és édes hazánk diszére soká, mondom igen soká éltesse!

A zászló-anya tiszteletére *Dr. Kaprinay* következő szavakkal emelte poharát:

Igen tisztelt hölgyek és urak!

Nem az előirt társadalmi szabályok, nem a régi szokás, nem is a szónoki viszketeg ösztönöz, hogy felszólaljak, hanem a mai ünnepély szépsége és nagyszerűsége által keblemben keltett lelkesültségnek ellenálhatatlan ereje az, melynek hatása alatt önkénytelenül poharamat emelem, hogy a kismartoni önk. tüzoltó-egylet nevében mélyen tisztelt zászlóanyánknak, kit körünkben üdvözölni van szerencsénk, néhány szóban hálás köszönetemet fejezzem ki. —

Megtisztelő és komoly hivatásának teljes tudatában, ritka áldozatkészséggel, fogadta el Ő eddigelé zászlónélküli, elárvult egyletünknek zászlóanyai tisztét. —

Nekünk, mint hű gyermekeknek, gondoskodnunk, kell hogy bizalmában, melylyel meghívásunkat elfogadta, soh' se csalatkozzék, nekünk törekednünk kell arra, hogy a

drága szalag, melylyel zászlónkatdiszítani kegyes volt, ne csak külső jelvény, egyszerű diszítés legyen, hanem oly kötőszerszám, mely az egyletet zászlójával és nemes szívével pártfogónőjével minél erősebben és szorosabban összefűzze, mely soh' se engedjen, soh' se szakadjon. —

Ezen kötelességünk tudatában tűzoltó-egyletünk nevében ünnepélyesen kijelentem, hogy zászlónkhoz, zászlóanyánkhhoz mindig hű és teljes hódolattal leszek, és mindenkor csakis egyletünk javát és tulajdonképeni célját fogom szem előtt tartani. —

Midőn egyletünk nevében, mélyen tisztelt zászlóanyánknak kegyes részvételeért és szíves közreműködéseért hálás köszönetemet fejezem ki, kérem őt, hogy tartsa meg egyletünket továbbra is szíves pártfogásában. —

Emelem poharamat, felkérve a tisztelt hölgyeket és urakat, hogy példámat kövessék és kérem a Mindenhatót, adjon az igen tisztelt zászlóanyánknak, corponi Saffin Francziska ezredesné Ő Nagyságának, egészséget, boldogságot és hosszú életet és kérem a tisztelt jelenlevőket, kiáltsanak velem együtt az ő tiszteletére háromszoros „Éljent“.

Erre *corponi Saffin* Vilmos ezredes német nyelven a következőkép válaszolt:

Uraim!

Azon szeretetre méltó szavakért, a melyekkel az előttem szóló igen tisztelt Dr. Kaprinay ur és Major tiszteletbeli főparancsnok úr a mai ünnepi beszédjében is nőmről megemlékezett; az ő nevében én fejezem ki a legnagyobb köszönetünket; kifejezem köszönetemet különösen a zászlófelavatását ünneplő egylet tagjainak, azon különös kitüntetésért, hogy a számos méltó nő közül, őt választották meg zászló anyának. — Minden köztevékenységtől távol állva, egy kissé agodalmasan, de mégis örömet fogadta el megválasztását és igen megtisztelve érzi magát, hogy szerény közreműködésével e szép ünnepély sikeréhez hozzá járulhatott.

Érdeklődöm egy oly egylet felvirágzása iránt, mely nemcsak nemes célja, hanem nagyszámu tagjai, azok áldozat készsége, valamint [derék parancsnokuk elismert fáradhatatlan tevékenysége, ügyessége és különös szakképzett-

sége által, melyről a mai ünnepélynek oly sikerült rendezése is fényes bizonyítékot szolgál, tűnik ki, — ily körülmények közt nyugodtan nézhetünk a jövőbe; — de a mint a mai beszédjében a főtiszt. városi plébános úr is hangsúlyozta, az embernek az elemek elleni harczban felsőbb hatalmakra van szüksége, ép ezért kívánságom oda hat: a sors óvja meg az egyület minden komoly munkától, de ha az Isten büntető keze mégis sújtaná, akkor az ember vagyonát emésztő lángok elleni harcznak minél gyorsabb győzedelmet is adjon. E kívánsággal és hogy az egyület továbbra is virágozzék, minden egyes tag egészségére úgy valamint a kismartoni önk. tűzoltóegyletnek és annak tisztelt főparancsnokának Szabó Gyula urnak háromszoros „Éljent“ mondok!!!

Karner Ferencz főparancsnok helyettes:

Mélyen tisztelt Társaság!

A magyar tűzoltó intézmény legelőkelőbb, legkimagaslóbb alakjainak egyike ama főúr, ki ma a magyar országos tűzoltó-szövetség élén áll. Értem gróf Cziráky Béla ő méltóságát, a magyar országos tűzoltó-szövetség érdemdus elnökét. E kiváló mágnást már jogász korában ott láthattuk a budapesti önk. tűzoltó egyület működő tagjai sorában, hol nemes törekvésével s ambitiosus szorgalmával szerzett gyakorlati s elméleti képzettségénél fogva az igazi tűzoltó mintaképeül szolgált.

Nem lehet feladatom itt az ő érdemeit ecsetelni, csak azt akarom constátálni, hogy a tűzoltóság terén akárhány fontos vivmány az ő fáradhatatlan tevékenységének gyümölcse és hogy, mint lelkes tűzoltó, intézményünk fejlesztése körül oly hervadatlan érdemeket szerzett, a melyek őt a magyar tűzoltó büszkeségévé emelik. Ezen mindnyájunk büszkeségére emelem poharam, kívánván: hogy a sok megpróbáltatáson keresztül ment s manap is elemi csapásokkal sűrűn meglátogatott magyarok Istenének áldása kíséresse az ő emberbaréti működését életkora legvégső határáig!

Isten éltesse!

Erre *Sohár* Lajos kir. járásbíró:

Tisztelt vendégkoszoru!

Midőn a kismartoni önkéntes tűzoltó egyesület zászló szentelési ünnepét üljük, kedves kötelességet vélek teljesíteni, ha megemlékezem azon kiváló jótevőkről, kik ezen emberbaráti egyesület célját kellőleg felfogva, annak létrejövételéhez nem csak oroszán részszel járultak, hanem azt folyton és jelenleg is támogatni, istápolni meg nem szűnnek.

Ilyen kiváló jótevője az itteni önkéntes tűzoltó egyesületnek a főméltóságú herczeg Esterházy család.

Tisztelt vendég koszoru! Ha egy rövid visszapillantást vetünk hazánk történetére és tekintjük ezen család működését, megtudjuk hogy az Esterházyak már évszázadok óta fő uraink közt az első helyet foglalják el és a haza úgy a király iránt teljesített hű és hasznos szolgálataik mindenkor méltó elismerésre találnak.

És ha még felemlitem azon páratlan tulajdonságukat, melyet a művészet, irodalom, zene és ipar rendkívüli pártolása által kifejtettek és így ezeknek hatalmas előmozdítóivá váltak és hogy a jótéknysági rovat állandó és kiváló gondoskodásuk tárgyát képezi: úgy kell, hogy ezen magasrangu család előtt hódoló tisztelettel meghajoljunk, irányában mély elismerésünket nyilvánítsuk,

Azért ily érzelmektől áthatva örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy poharat üritsek a magas herczegi család ez idő szerinti fejére főmélt. herczeg Esterházy Miklós úrra és nagyuri családjára kiket az Uristen hazánk díszére és fényére úgy családjaik jóvoltára igen sokáig éltessen.

Grüssner Antal elnök a távollevő polgármestert éltette.

Pintér Lipót aljárásbíró az itteni katonai állomás parancsnokságára mondott pohárköszöntőt:

Ezen diszes asztal-társaságnál egy oly osztály van képviselve, mely nem csak az államban, hanem különösen a társadalomban igen fontos tényező. Ha hazánkat veszély fenyegeti annak elhárítására ez osztály van hivatva. Midőn a hét éves háboruban a közös monarchia minden oldalról ellenségtől volt körül véve és az állam alaposzlopjaiban

megrendítve, ez osztály volt az, mely derék hadseregünk élén, bár nem mindig győztesen, de mindig dicsőségesen harczolva hazánkat a veszélytől megmentette és ez által magának katonni dicsőséget és babért szerzett. — Különösen a mai derék huszáraink megrendíthetlen bátorságuk és sok hős tettök által váltak az ellenségnek félelmetessé. De ezen osztály nem csak a külső veszélyek ellen harczol, hanem ha polgártársai életét vagy vagyonát veszélyeztetve látja, mindig legnagyobb készséggel segítségére siet. — Ugy történt, midőn egy két évvel ezelőtt városunkban nagy tüzvész dühöngött, az itteni állomás parancsnoksága alatt álló a polgársággal legjobb egyetértésben élő katonaság volt az, mely gyors segítkezése által, a tűzoltósággal egyetemben városunkat nagy szerencsétlenségtől mentette meg. Ép ezért őszinte elismerésem és tiszteletem jeléül az itt jelen levő, katonai dicsősége és polgári erénye által kimagasló tisztikarra emelem poharamat és neki háromszoros szívélyes éljent mondok. —

Erre *corponi Saffin* ezredes válaszolt.

Az itteni katonai alreáliskola nevében *Pabst* kapitány következőleg felelt.

Uraim!

A meghívást, hogy mi tisztek ezen szép ünnepélyen részt vegyünk, örömmel vettük. — A szíves fogadás, melyben minket részesítettek, valamint azon rokonszenves szavak, melyeket ép most hozzánk intéztek, kezeskednek, hogy ha a cs. és kir. katonai alreáliskolát tűzveszély fenyegetné, az önök segítségére biztosan számíthatnánk, de Kismarton szab. kir. város tűzoltósága meglehet győződve, hogy veszély idejében, mi egy perczig sem haboznánk, derék tűzoltóinkkal egyetemben a pusztító elem ellen sikra szállni.

Az isten tiszteletére, felebarátunk segítségére, és így az egylet felvirágozására és áldásos működésére azon élénk kívánsággal emelem poharamat, Kismarton sz. kir. város önk. tűzoltó egylete soká éljen!!!

Szabó főparancsnok meg a soproni főparancsnok és megyei tűzoltó egyesület elnökét éltette:

Tisztelt Uraim!

Engedjék meg, hogy újból igénybe vegyem becses türelmüket. Kedves kötelességet teljesíteni vélek, midőn szívem őszinte érzelmeit tolmácsolva éltetem ama jeles férfit, kit én és velem együtt minden tűzoltó atyjának nevez. Poharamat emelem *Rösch Frigyes* soproni főparancsnok úrra, az aranykoronás érdemkereszt méltó tulajdonosára, az országos tűzoltó egyesület érdemdús választmányi tagjára, a megyei tűzoltó szövetség elnökére, egyesületünk szervezőjére s első oktatójára, a soproni önk. tűzoltó egyletnek negyedszázados főparancsnokára, számos tűzoltó egyesület szervezőjére, a tűzoltó irodalom fáradhatatlan munkására, kit az Úristen övei és mindnyájunk örömére, a tűzoltó ügy fölvirágoztatására sokáig, de sokáig éltesse.

Rösch Frigyes főparancsnok feleletében, felhossa a tűzoltó egyletnek az utolsó években tett nagy előmenetelét és *Szabó Gyula* főparancsnoknak, — a kire poharát is emelte, az egylet körül szerzett érdemeit. —

Igen érdekes volt *Major Sarolta* Ő nagyságának humorisztikus toasztja:

Uraim és hölgyeim!

Uraim! Kérem, hallgassanak meg egy perczig. Engedjék meg uraim, hogy az itt jelenlevő összes hölgyek nevében azon barátságos indulatukért, melylyel önök minket ma oly fényesen kitüntettek, hálás köszönetemet fejezzem ki.

Persze, ha jól meggondolom a dolgot, önök uraim nem is tuloztak, meg vagyunk győződve, hogy hizelgéseik mind valók. Láthatják uraim, mily szerények vagyunk — hogy is ne! — miután az urak oly jól neveltek és minket akárhányszor angyaloknak is elneveznek, nem csoda, ha végre el is hisszük, hogy direct a menyből származunk. — Elég a tréfából, tehát komolyan! Legyenek meggyőződve uraim,

hogy az összes hölgyek nevében tiszteletünket fejezem ki,
midőn a költő szavaival élek:

A legszebb galy az országban,
Csak férfi kézben virágzik,
Melyik az a gyümölcsessel oly drágán megrakott
galy?

Babér az, melyet a dicsőség táplált.

Az Isten éltesse önöket!

Sohár járásbíró még a hölgy bizottság elnöknőjére
és a koszorus hölgyekre mondott pohár köszöntőt:

Tisztelt vendégkoszoru!

A ki figyelemmel kísérté a mai ünnepély sorát, annak bizonyára kellemesen tűnt fel azon körülmény, miszerint az ugynevezett szépnem rendkívüli nagy számban volt képviselve és az ünnepély diszét fényét ezáltal nagy mérvben emelte.

Ha azon kérdést vetjük fel, mi volt az indító oka annak, és ki volt a mozgató erő, hogy ily nagy mérvben vett részt a hölgyvilág, úgy a felelet erre nagyon könnyű, — a minden szép, jó és nemesért lelkesedni tudó hölgyek vették ezen ügyet kezükbe, tanúságot tenni arról, hogy, mikor a férfiúi törekvés célja embertársaink fenyegetett vagyonát sőt életét is megmenteni, e célra lelkesítőleg buzdítólag hatni, magukat felülmulni nem engedik.

Ámde általános lelkesedést kelteni és tömeges részvételekre buzdítani csak helyes vezérlet mellett lehet, ez pedig nem csekély feladat és aki mégis ezen fáradságos munkát magára vállalta, bizonyára hálás elismerésre kötelezett bennünk.

Ilyen tisztelet adójával tartozunk mi azon igen tisztelt urnőnek, ki ezen nehéz feladatot az ő tapintatos ügyes vezetésével könnyű módon megoldotta és fényes eredményre vezette. — Rójjuk le irányában hálás elismerésünket és kiáltjuk: a női nem e hivatott és avatott képviselője, Kaprinayné Ö nagysága, kedves családjával együtt, nemkülönben a koszorus hölgyek, sokáig éljenek.

A vendégekre *Major Gyula* :

Mélyen tisztelt Vendégkoszoru, kedves Bajtársak! —

A tűz azon veszedelmes elem, mely az emberi vagyont rövid pillanatok alatt megemészti.

Ennek romboló dühét meggátolni, tovább terjedését megakadályozni, vagyont és életét megmenteni, ez a tűzoltók legszebb feladata, legnemesebb célja.

E nemes cél fejlesztését és megvalósítását tüzték ki feladatukul a mélyen tisztelt Vendégeink, kedves Bajtársaink ma, midőn körünkben oly számosan megjelenni kegyeskedtek:

Fogadják ezen örvendetes és magasztos cselekedetökért legőszintébb köszönetünket és hálánkat.

Engedje az Ég, hogy azon ügy, melynek Önök lankadhatlan munkásságukkal élére állottak, azon fönséges ügy, melynek győzelme az Önök vezérlő szellemétől füg, a tűzoltóság szent ügye, a fényes győzelem magaslatára eljutva, nevüket a hálás utókor kegyeletes fiai előtt is örök életűvé tegye.

Engedjék meg, hogy a kismartoni önkéntes tűzoltó egyesület nevében és megbízásából, Önöket még egyszer szívélyesen üdvözölve, lelkemből felkiáltsak: „Isten éltesse kedves Vendégeinket! Isten éltesse kedves Bajtársainkat!”

A vendégek nevében *Rösch* főparancsnok meleg szavakban fejezte ki köszönetét. —

A beérkezett táviratok emelték még ünnepélyes hangulatunkat. —

Igen tisztelt képviselőnk *Bolgár* Ferencz sürgőnye így szól:

„Fogadja főparancsnok úr és a derék tűzoltó egyesület szép ünnepélyükhöz őszinte szerencsekívánataimat. — Csak gyengélkedésem miatt nem üdvözölhetem önöket személyesen.

A *leobersdorfi* tűzoltó egyesület sürgőnye ez:

„Miután a mai ünnepélyhez megjelenni akadályoztatunk, fogadjatok szívélyes üdvözlötünket és szerencsekívánatainkat a legjobb sikerhez.

A *csornai* sürgöny:

„Magasztos ünnepélyükhöz testvéries üdvözlötünket küldjük.“

Iskola- és diszgyakorlat.

A diszebéd után 4 óra tájban az egyesült tűzoltók élükön a kismartoni egylettel a vártérre vonultak, hol ezernyi nép várakozott már.

Itt a helybeli tűzoltóság Szabó Gyula főparancsnok vezénylete alatt különböző szerekek iskolagyakorlatot tartott, melynek ügyes s szabatos kivitele a szakembereknél teljes elismerésre talált.

Több érdekességet nyújtott — legalább a laikus szemnek — a diszgyakorlat.

Az összes fecskendők s szerek a szertárba vitettek, hová a tűzoltók is visszavonultak.

A gyakorlatnak ama feltevés szolgált alapul; hogy a Payersteiner féle ház ég s az uralgó szélirány folytán első sorban a Pregardt féle ház s a szomszédos épületek és közvetve a hercegi irodaépület vannak a veszély által fenyegetve.

Az adott kürtjelre meglepő rövid idő alatt felvenultak az első fecskendők s kis vártatra a többi is. A lehető legnagyobb nyugodtsággal s biztossággal lettek a fecskendők elhelyezve, a létrák felállítva s a leginkább veszélyeztetett házak tetői a tűzoltók által megszállva. Az egyik fecskendő már 4 $\frac{1}{2}$ percz alatt javában működött. Ezalatt a nagy mentőzsák is a Mozelt féle háznál alkalmazásba

vétetett, a gyerekek nagy öröme, kik szives-örömet bujtak a zsákba s csusztak le.

Ez alkalommal próba tétetett a Wolf Lipót fiai által ajándékozott fecskendővel, mely remekműve a Nuss Ignác itteni gépésznek. A próba eredménye teljes mérvben megfelelt minden várakozásnak:

Végül következett a helybeli tűzoltóság diszmenete teljes felszereléssel Rösch Frigyes, a megyei tűzoltó szövetség elnöke előtt.

Ez köszönetet mondott a főparancsnoknak, teljes elismerésének adván kifejezést tűzoltóságunk sikerdus működése fölött és gratulált a főparancsnoknak a szép eredményhez.

Ezen elismeréssel egész Kismarton adózhatik, mert tűzoltóságunk szervezésében s iskolázottságában tagadhatatlanul mutatkozó szép haladás nagyobb részt Szabó Gyula főparancsnok fáradságot nem ismerő tevékenységére vezethető vissza.

Tánczestély.

Este az „arany szőlő“ vendéglőnek az egylet által igen csinosan diszitett és kivilágított kertjében táncmulatság következett. Az idegen vendégek a hűvös időjárás folytán nagyobb részt már távoztak, de annál számosabban jelent meg az itteni közönség. Daczára a hűvös időnek szenvedélyesen folyt a táncz, — az első négyest 60 pár járta. A multság reggel 2—3 óráig tartott és mondhatni, hogy igen sikerült befejezését képezte a szép ünnepélynek.

Egyidejűleg táncmulatsága volt a tűzoltólegénységnek a „Wendrinsky“ féle kertben, melynek szintén lehető kedélyes lefolyása volt, kivált midőn a legénység Wolf Ignác ur adakozása folytán ingyen sörben részesült.

A zászlóavatás napja nekünk örökké emlékezetes lesz; ünnep volt az, melyet semmiféle rossz hangulat meg nem zavart, tiszteletnap volt, melynek emléke bennünket büszkeséggel tölt el.

A felebaráti szeretet fenséges eszméjével könnyű volt legyőznünk mindazon akadályokat, melyeket különben a társadalmi állás, a vallás különbözősége s a pártok ellentéte előidézni szokott; ezen eszme testvérekként egyesített bennünket s így diadalának tiszteletteljes tanuivá lettünk.

Mindenki, tűzoltóság és közönség egész erejével oda hatott, hogy az ünnepélyt minél méltóbbá tegye.

Hogy ez oly nagyszerűen, szépen sikerült, az csakis a tevékeny tűzoltószellemnek műve, s bizonyítéka a virágzó, erőteljes tűzoltó életnek.

Reméljük, hogy együletünk az ujonnan felavatott jelvény alatt tovább fog fejlődni s haladni; óhajtandó is az, hogy egy oly virágzási korszakot érjen, a midőn nemes hivatásának, minden tekintetben s minden alkalommal eleget tehessen.

Ezen ritka fényes és imposáns ünnepély lefolyása után az egyesület tisztikara 1890. június hó 14.-én tartott ülésén megállapította a zászlóhasználatának módját s alkalmait.

Elmondottuk ezzel egyesületünk történetét fennállása óta, kimutattuk annak fejlődését, s ebből kifolyólag jeleztük az utat az irányt is a melyet a jövőben követnie kell, ha hű akar maradni jelszavához:

*„Isten dicsőségére s
Felebarátunk védelmére!
Egy mindnyájaért,
Mindnyájan egyért!”*

Az egyleti tagok létszámának kimutatása.

**Ausweis über den Stand des Vereines
pro 1890.**

Védnök: (Protector):

Főméltóságú Herceg Esterházy Pál.

Választmány. (Ausſchuß).

Elnök: (Präſeß): *Grüssner Antal.*

Alelnök: (Vizepräſeß): *Wolf Ignác.*

Főparancsnok: (Obercommandant): *Szabó Gyula.*

Főparancsnoki helyettes (Obercommandant-Stellvertreter):
Karner Ferencz.

Titkár: (Secretär): *Jaeger Lajos.*

Pénztáros: (Caſſier): *Holzer Tivadar.*

I. Osztályparancsnok: (Abtheil.-Com.): *Schnöller Mihály.*

II. " " *Gerbl Antal.*

III. " " *Dr. Rohr József.*

Főszertáros: (Oberzeugwart): *Nuss Ignác.*

Orvos: (Arzt): *Nindl János.*

I. Segédtiszt: (I. Adjutant): *Giay Antal.*

Választmányi tagok: (Ausſchußmitglieder):

Ebinger József

Ollinger József

Trescher Károly

Fröhlich József

Regele János

Zehetbauer Heinr.

Tiszteletbeli tagok: (Ehrenmitglieder):

Rösch Frigyes. Vimmer Imre.

Tiszteletbeli főparancsnokok: (Ehren-Obercommandanten):

Kritsch Mátyás, Grüssner Antal, Major Gyula.

Tiszteletbeli tagok: (Ehrenmitglieder):

<i>Leinner Ede</i>	~	<i>Pintér József</i>	~	<i>Schneider Lénárd</i>
<i>Ollinger János</i>	~	<i>Rasz Ferencz</i>	~	<i>Waldherr János</i>
		<i>Kiss Vitus.</i>		

Működő tagok. (Ausübende-Mitglieder).

Törzs. (Stab).

Főparancsnok: (Obercommandant): *Szabó Gyula.*

Főparancsnoki helyettes (Obercommandant-Stellvertreter):

Karner Ferencz.

I. Osztályparancsnok: (Abtheil.-Com.): *Schnöller Mihály.*

II. " " *Gerbl Antal.*

III. " " *Dr. Rohr József*

Főszertáros: (Oberzeugwart): *Nuss Ignác.*

Orvos: (Arzt): *Nindl János.*

I. Segédtiszt: (Adjutant): *Gíay Antal.*

II. " " *Wayán István.*

I. Alszerző: (Zeugwart): *Sedlmayr Mór ifj.*

II. " " *Deschensky János.*

Törzskürtös: (Stabshörnist): *Szencz György.*

I. Osztály. (Abtheilung.)

Osztályparancsnok: (Abtheil.-Com.): *Schnöller Mihály.*

Szakaszparancsnokok: (Zugcommandanten):

I. *Kneiss Antal.* II. *Binder Ferencz.* III. *Mozelt Ferencz.*

Szakaszparancsnoki-helyettesek: (Zugcomm.-Stellvertretern):

I. *Weber Károly.* II. *Pirch Károly.* III. *Bock János.*

Mászó. (Steiger.)

Eckhardt József	Schnöller József	Steiger Mátyás
Eckhardt István	Schnöller György	Erhardt Antal
id. Fasching János	ifj. Fasching János	Münzer József
Marosch Ignác	Rohrer Ferencz	Tuscher Ferencz
Csecsinovits Fer.	Wagner József	Rosenberger Sándor

Bontók. (Sader.)

Spatzierer Mátyás	Eichberger Vilmos	Alabauer János †
id. Hanenkamp J.	Wolf József	Wagner János
Trunk Zsigmond	Braunsier Ferencz	Steiger József
Eichberger József	Mayer János	Stricker Herman
Gebel Mátyás	Handler Antal	Münszer Lajos
Baptist Ignác	Kaiser Ferencz	Titz János
Mollay Antal	Kaiser Mátyás	Steiger Antal

II. Osztály. (Abtheilung.)

Osztályparancsnok: (Abtheil.-Comm.): *Gerbl Antal.*

Szakaszparancsnokok: (Zugſcommandanten):

- I. *Fürst Samu.* II. *id. Wolf Lipót.* III. *Grüssner Ferencz.*
IV. *Grüssner Béla.* V. *Horváth Károly.*

Szakaszparancsnoki helyettesek: (Zugſcomm.-Stellvertr.):

- I. *Schlesinger Lajos.* II. *Friesz György.* III. *Schlesinger Mór.*
IV. *Spitzer Emil.* V. *Pongrácz Károly.* VI. *ifj. Wolf Lipót.*

Tömlőlerakók. (Schlauchleger.)

Hirsch Mátyás	Brunner János	Csernyi Mátyás
Heim Adolf	Eder József †	Wohlmuth Károly
Gorofszky Ernő	Austerlitz Rezső	Ehrenreich Mátyás
Machlup Gyula	Löb Isidor	Jakob József
Hoffmann Mátyás	Piknyács István	Leber Pál
Steiger Antal	Lux Pál	Schmiedbauer József.

Kürtösök : (Sornisten) :

Handler Mátyás	Östereicher Adolf	Albart Ferencz
Handler Károly	Pfluger Ferencz	Binder József
Handler Mátyás ifj.	Wagner Mátyás	Wagner József
	Blumauer János.	

Szivattyusok : (Spritzer) :

Janota Lőrincz	Kautni Frigyes	Friedl Ede
Binder József	Austerlitz Zsigm.	Pinter Antal
Harmuth Adolf	Schwarz Benő	Högerl Antal
Braunsier Alajos	Benedikt Mór	Weber Ferencz
Fuhrmann Mátyás	Simmel János	Szabó Lőrincz
Hahnenkamp Már.	Löbinger Ignác	Puschitz János
Braunsier Sándor	Wagner Ferencz	Pözlbauer Mátyás
Kneisz Antal	Steiger János	Wolf Sándor
Salmutter György	Payrits Pál	Molnár Ferencz
Gloss Mátyás	Stipkovits Ferencz	Kohlbach Samu
Hess Dávid	Hanenkamp Pál	Kaufmann Mór
Smolka Ferencz	Glosz József	Berger Leo
Graf Antal	Fröhlich Antal	Fenz János
Springer Mihály	Kittlmann Józ. id.	Fiszter Nándor
Kapan Henrik	Kittlmann Jakab id.	Schummel Ignác
Hahnenkamp J. ifj.	Friedl Mátyás	Hörtrich József
Wagner Károly	Rauchbauer János	Blamhofer Ferencz
Lahner József	Manditsch István	Schleiss József
Graf József	Csányi Antal	Handler József
Bauer Mór	Kittlmann Józ. ifj.	

III. Osztály. (Abtheilung).

Osztályparancsnok : (Abtheilungscommandant) :

Dr. Rohr József.

Szakaszparancsnokok : (Zugcommandanten) :

I. Job Károly. II. Binder Mátyás.

Rendfentartók: (Schutzmänner):

Grüssner Antal	Mozelt Ferencz id.	Lomoschitz János
Wolf Ignác	Zehetbauer Endre	Eigner József
Leitner Ferencz	Job Bonifác	Gehhardt Károly
Hebenstreit Endre	Job János	Spitzer Dávid
Heim Gyula	Eder József	Breyer Ferencz
Ebinger József	Wendrinsky Antal	Breyer Zsigmond
Fröhlich József	Plischke Gyula	Gschirtz János
Ollinger József	König János	Morth Alajos
Regele János	Goldstein József	Horak Károly
Trescher Károly	Hofer Pál	Repey József
Jaeger Lajos	Seitz Ignác	Rümler János
Holzer Tivadar	Sedlmayr Mór id.	Lehner Pál
Zehetbauer Henrik	Märker István	Drab János
Leinner Mihály	Breyer Zsigmond	Figdor
Striegl Antal	Eiweck József	Dürnberger Ernő
	Schneider Lénárd.	

Alapító tagok: (Gründende Mitglieder):

Altdorfer Alajos	Fehérváry Amál. †	Horváth Boldizs. *
Aminger Teréz †	Freiberger János	Jakob János †
Aussenbrunner K.	Fröhlich József *	Jarisch Ferencz †
Bernhardt Róza *	Fügi Béla	Job Bonifac id.
Braunstein Ferencz	Gossmann János	Job Bonifae ifj.
Breithofer József †	Grass Mátyás *	Kapp Lőrincz †
Breyer Samu	Grüssner Erzsébet	Kain Teréz †
Divald Adof *	Grüssner Antal	Kohl Károly †
Dotter János †	Grüssner Ferencz	Kollewein Katal. †
Dürnberger Ignác	Grüssner Pál *	König János
Eder József †	Gschirtz János	Kretschy Ferencz *
Eder Rezső	Hager Julianna	Kritsch Mátyás
Eiweck Antal	Hebenstreit Endre	Lang Károly †
Eötvös Anna	Heim Ferencz †	Laschober Mátyás
Hercz. Esterházy M.	Hekenast József †	Leeb Mátyás
Fajt József	Horak Károly	Leinner Mih. id. †

† Meghalt (Gestorben). * Eltávozott (Ueberfiedelt).

Leinner Mihály	Permayer János	Schnöller Ignác
Leinner Ede	Pichler Mihály †	Sedlmayr József †
Leszner Rezső *	Piller Nándor †	Sedlmayr Mór id.
Lichtenthal Caj. †	Pinter Antal	Seywerth József †
Lichtscheidl Fer. *	Pirch Antal	Spitzer Sándor *
Major Johanna †	Polsterer János	Spitzer Dávid
Märker István	Pollák Adolf *	Spitzer Ignác †
Morth Alajos	Pollák Sándor	Striegl Mária
Mozelt Fer. id. †	Pongrátz Károly	Szenczy Anna †
Mozelt Ferencz ifj.	Prinster Ludovika	Tintera Józsa
Nagltreiter Fer. †	Pregardt Lajos †	Trescher Károly
Nindl János	Rátsky Ede †	Waldherr János
Nuss Ignác	Repey Ferencz †	Váritys Károly id.
Ollinger János	Rimpfl József †	Wiederkehr J. †
Paur József	Scribani Antonia †	Wolf Lipót fiai
Passmann József †	Schlesinger M. †	Zechmeister János
Patzenhofer Conrád	Schlesinger Zsigm.	Zehetbauer Endre
Pavlovsky Franz. †	Schelle Mária †	Zehetbauer Henrik
Payr Ferencz †	Dr. Schreiner Sánd.	
Payersteiner Antal	Schuster József †	

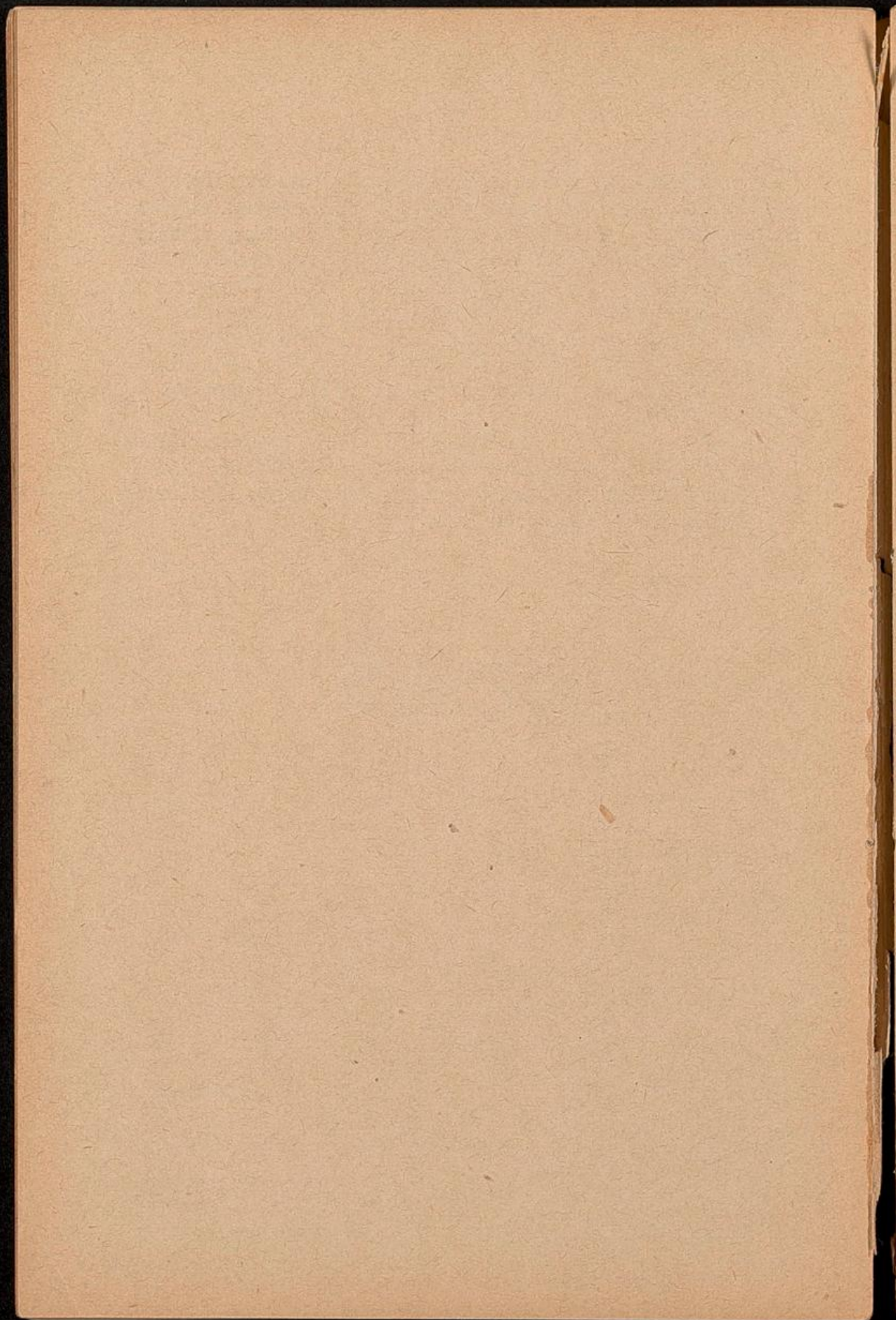
Pártoló tagok: (Unterstützende Mitglieder) :

Altdorfer Alajos	Breier Zsigmond	Dr. Einhorn Ármin
Arendt Emil	Bock Lajos	Eiweck József ifj.
Augusta Teréz	Bóbita Endre	Eiweck József id.
Aussenbrunner K.	Corponi Saffin Vil.	Fodor Béla
Adler Nándor	Dick Ede	Fajt József
Bach Isidor	Dietrichstein Jakab	Faludy Lőrincz
Bollech J.	Dietrichstein Mór	Figdor Frigyes
Beeson Tamás	Dörfler Károly	Fischer Ignác
Berencsi Divald A.*	Dóczi Benő	Flaschner József
Böhm Ignác	Dürnberger Ernő	Formacher Mária
Braunstein Ferencz	Dürnberger Ignác	Fröhlich József
Breier Ferencz	Dr. Deszkásy Bold.	Fröhlich Antal
Breier György	Ebinger József	Fügi Béla
Breyer Samu	Eder Rezső	Fürst Samu

Frank Károly	Koch József	Eötvös Anna
Gabriel Jakab	Korntheuer Imre	Ollinger János
Goldstein József *	Koller Márton	Ollinger József
Gampl Márton †	Király Emma	Patzenhofer Conrád
Gellis Bernát	Kiss Vitus	Payersteiner Antal
Gossmann János	Kritsch Ferencz	Permayer János
Gossmann Mátyás	Kritsch Mátyás	Pintér József
Gossmann Róza	Kummer Mária	Pintér Antal
Gossmann Katalin	Dr. Kaprinay Endre	Pfohl Ede
Grüssner Antal	Kohl Teréz	Pollák Ignác
Grüssner Ferencz	Lapus Tamás	Pollák Adolf
Grüssner Pál *	Laschober Mátyás	Pongrátz Károly
Grüssner Erzsébet	Leckl György	Pregardt Lajos †
Gusswald György	Leitner Ferencz	Plischke Gyula
Gschirtz János	Leinner Ede	Puschmann Gyula
Handl Pál	Leinner Mihály	Raffenseder A.
Hebenstreit Endre	Leinner Albert	Regele János
Hebenstreit János	Lehner Antal	Reichard Károly
Heim Gyula	Lehner Pál	Repey József
Hess Dávid	Lehner Erzsébet	Repey Antal
Himler Lajos	Lomoschitz János	Rosenberger József
Hofer Pál	Ludwig György	Dr. Rohr József
Holzer József	Lackner Albert	Rosenberger Adolf
Horák Károly	Major Gyula	Rosenberger Jakab
Horváth Victor	Mayherr Anna	Rutrich Ágoston
Járisch Fr.	Mandl János †	Seidl Ágoston
Job Bonifác id.	Dr. Merényi Lajos	Semmelweiss János
Job Bonifác ifj.	Machlup Mór	Schlesinger Zsigm.
Job Károly	Märker István	Schneider Károly
Irgalmasrendi ház	Morth Alajos	Schuppler József
Jaeger Lajos	Mozelt Ferencz	Schwartz Katalin
Kaiser Sándor	Nagltreiter Antal	Sohár Lajos
Krammer József	Nagltreiter Mátyás	Sommer Károly
Katusch Teréz	Novák Lajosné	Sporer Ede
Klebuschitz Márton	Neubauer Lipót	Szakmáry Pál
Kucher Paul	Nindl János	Sedlmayr Mór
Kucher Miklós	Nuss Ignác	Sirtz Ignác
Kohl István	Oktober Jakab	Seywerth József †

Spitzer Lipót	Tachauer Ede	Wilheim Móricz
Spitzer Dávid	Teszlek József	Weissmantel Fer.
Spitzer Samu	Tinhof Pál	Weninger Mihály
Stánits Ferenez	Tintera Josefa	Wolf Adolf
Steffek Mór	Trescher Károly	Wolf Ernő
Steiner Ede	Tschachtner Lipót	Wolf Ignác
Striegl Antal	Ungar Lipót	Wolf Mayer
Stieglitz Béla †	Várts Károly id.	Wolf Lipót id.
Seitz Ignác	Várts Károly ifj.	Wolf Lipót ifj.
Seitz Erzsébet	Vogl János	Wendrinsky Antal
Seitz Józsefné	Végh Károly	Zechmeister János
Szente Pál	Wallner József	Zehetbauer Endre
Dr. Schreiner Sánd.	Wagast József	Zehetbauer Henrik.
Seilerbeck J.	Weber Károly	

GEDENKBUCH.

Herausgegeben aus Anlaß des am 1. Juni 1890
abgehaltenen

Fahnenweihfestes

des unter dem Protectorate Seiner Durchlaucht des Herrn Fürsten

Paul Esterházy de Galantha,

gefürsteten Grafen zu Edelstetten, Erbherr von Jorchtenstein, k. u. k. wirk-
licher Geheimer-Rath, Besitzer des Commandeur-Kreuzes des Leopold-Ordens,
Erbobergespann des Oedenburger Comitates 2c. 2c. stehenden

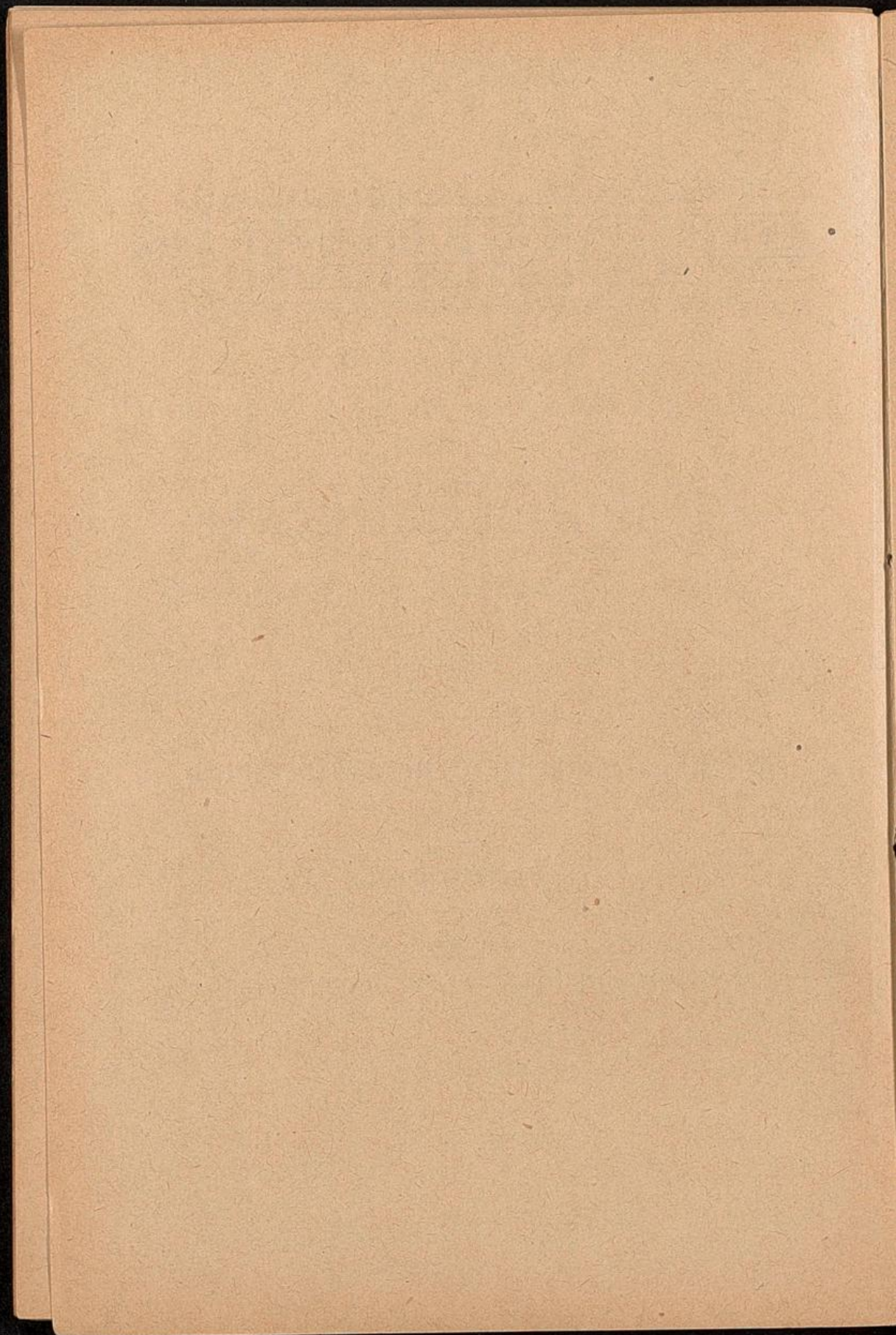
Eisenstädter freiw. Feuerwehrvereines.

Zusammengestellt

durch

JULIUS SZABÓ

Obercommandant des Eisenstädter freiw. Feuerwehrvereines.

Einleitung.

Das 19. Jahrhundert bildet in der Geschichte, Politik und Zivilisation unseres Vaterlandes durch die überraschende und abwechslungsreiche Vielfältigkeit seiner Ereignisse, ein Reform-Zeitalter.

In Bezug auf die Zivilisation sind wir auch bis zur Mitte dieses Jahrhunderts um ein Großes vorgeschritten, doch um wie Vieles großartiger ist die Entwicklung seit der Zurückstellung der Verfassung, seit dem 1867. Ausgleich.

Diese rasche Entwicklung wurde nur dadurch möglich, daß ein jeder Bürger des Vaterlandes nach seinen Kräften bestrebt war und bestrebt ist, durch Fleiß und Arbeitsamkeit die allgemeinen Interessen zu fördern; er erwartet nicht Alles von der Centralmacht, sondern ist seine Selbstständigkeit bewahrend bestrebt, selbst, im gesellschaftlichen Wege jene Reformen zu verwirklichen, welche er im Interesse des Aufblühens des Vaterlandes für nothwendig erachtet.

Was die ungarische Gesellschaft in der Vergangenheit zum Heile des Vaterlandes sowohl auf politischen als anderen Feldern gethan, ist bekannt.

Diese ihre lobenswerte Thätigkeit bringt die ungarische Gesellschaft auch derzeit zur Geltung. Sie gründet Vereine, Körperschaften und Verbände, unter welchen wir besonders die Feuerwehr-Vereine hervorheben müssen.

Raum ein halbes Jahrhundert ist es her, daß in unserem Vaterlande die Feuerwehrsache angeregt wurde, doch auch während dieser kurzen Zeit ist sie wegen ihrer hervorragenden Bedeutung aufgeblühet, landesgemein und in das Gesetz aufgenommen worden.

Wir finden es für überflüssig deren Wesen, Zweck und Aufgabe bei dieser Gelegenheit zu zergliedern; nachdem diese allgemein bekannt sind, wollen wir an dieser Stelle nur kurz der im Interesse des Aufblühens dieser Idee ausgeübten Thätigkeit der Bewohner der kgl. Freistadt Eisenstadt und deren Bruder-gemeinden gedenken.

Geschichte des Vereines.

Die kgl. Freistadt Eisenstadt that schon am 1. März 1874 den ersten grundlegenden Schritt Behufs eines hier zu gründenden „Freiwilligen Feuerwehrvereines“. Im benannten Jahre nämlich wurde unter dem Präsidium des Bürgermeisters Johann Bernauer und unter Theilnahme der Bürger: Karl Barits, Adalbert Függi, Franz Größner, Anton Größner, Andreas Hebenstreit, Franz Payer, Mathias Kritsch, Josef Dllinger, Franz Heim, Johann Nagelreiter, Ignaz Ruß und Stefan Märker — jene Versammlung abgehalten, welche, indem sie die Gründung eines Feuerwehrvereines für eine unaufschiebbare Nothwendigkeit erklärte, sich zu einem constituirenden Ausschusse organisirte und die Verwirklichung der Idee in Angriff nahm.

Der Ausschuß löste die sich gestellte Aufgabe durch eifriges und unermüdliches Wirken glänzend.

Vor allem wurden die Statuten verfaßt und auch dem hohen Ministerium zur Genehmigung unterbreitet. Hernach war der Ausschuß bestrebt, ein zur Deckung der Auslagen des zu gründenden Vereines nothwendiges Stammkapital zu beschaffen, welches auch binnen kurzer Zeit, größten Theiles im Wege von Subscriptionen, eingesammelt wurde.

Das Publikum der königl. Freistadt Eisenstadt betheiligte sich mit einem Stammkapitale von 1615 fl. und einem aus den jährlichen Mitgliedsgebühren resultirenden Einkommen von 361 fl., — Eisenstadt-Schloßgrund und Ober-Bergeisenstadt mit einem Stammkapitale von 535 fl. und jährlichen Mitgliedsgebühren pr. 114 fl., — Unter-Bergeisenstadt aber mit einem Stammkapitale pr. 160 fl. und mit jährlichen Mitgliedsgebühren pr. 76 fl., — schließlich Seine Majestät der König mit 100 fl. Unterstützung, die hochfürstl. Esterházy'sche Familie mit 200 fl. Stammkapital und mit 40 fl. jährlicher Mitgliedsgebühr, weiters noch Conrad Pagenhofer mit einem Stammkapitale pr. 50 fl. und einem jährlichen Beitrage von 10 fl.

Am 24. März 1874 wurden die Statuten des Vereines von Seite des hohen Ministeriums des Innern unter Zahl 11796 genehmigt und dann noch am 12. April desselben Jahres die constituirende Generalversammlung einberufen.

Die Generalversammlung unter dem Präsidium des Bürgermeisters Johann P e r m a n e r nahm vor Allem den Bericht des Ausschusses über dessen Thätigkeit zur Kenntniß und sprach bei dieser Gelegenheit dem zurücktretenden Körper, welcher seine Aufgabe so erfolgreich löste, seinen Dank aus.

Nach allem diesen geschah die endgültige Constituirung. Mit Stimmenmehrheit wurden zum Präses Carl Baritz, fürstl. Beamter, zum Vice-Präses Franz P a y e r Magistratsrath erwählt. Mitglieder des ersten Ausschusses waren: Franz K r e t s c h y, Schriftführer, Anton G r ü ß n e r, Cassier, Moriz Sedlmayer, Buchhalter, Johann R i n d l, Arzt, Mathias K r i t s c h, Obercommandant, Lorenz K a p p, Obercommandant-Stellvertreter, Ignaz M u ß, Oberzeugwart, Georg S t e f f e k, Musikwart, Adolf W o l f und Eduard L e i n n e r.

Die Namensreihe der Chargen ist aus der Beilage ersichtlich.

Der Ausschuß richtete sodann an die Bewohnerschaft Eisenstadts und deren Brüdergemeinden Aufrufe Behufs Eintritt in den Verein, welche den Erfolg hatten, daß der Verein mit 84 ausübenden Mitgliedern sein Wirken beginnen konnte.

Dieser schöne und zufriedenstellende Erfolg wurde nur zu bald von Gefahren bedroht. Von sehr unangenehmer Wirkung auf das innere Leben des Vereines war der Umstand, daß dessen erwählter Präsident infolge seiner allzustarken Ueberbürdung zurückgetreten ist. Dessen Stelle blieb vorläufig unbesetzt und seine Agenden versah der Vicepräsident, in der am 30. Mai abgehaltenen Sitzung aber wurde auf diesen Posten der fürstl. Direktor *Emrich Wimmer* gewählt.

In dieser Zeit traten die Brüdergemeinden mit einem Antrag auf Abtrennung hervor und dieser Plan, wäre er durchgeführt worden, hätte vielleicht den Ruin unseres Vereines herbeigeführt.

Daß dies nicht geschah, das haben wir besonders dem fürstl. Beamten *Julius v. Major* zu verdanken, der durch sein taktvolles und geschicktes Inzwischentreten diese drohende Gefahr zertheilte, worauf dann die Brüdergemeinden zum Zwecke eines thatkräftigeren Schutzes ihrer Interessen drei neue Mitglieder in den Ausschuß entsendeten u. zw. *Julius v. Major*, *Adolf Wolf* und *Leopold Spitzer*.

Nach Bewältigung dieser Schwierigkeiten ließ es der Verein seine Aufgabe sein, für die Beschaffung der nothwendigen Feuerwehr-Requisiten und für die Uniformirung und Ausrüstung der ausübenden Mitglieder zu sorgen, die mit letzteren verbundenen Auslagen trug bei Mermern der Verein aus seiner eigenen Cassa.

In allen diesen Angelegenheiten unterstützte den Verein der *Dedenburger Feuerwehr-Obercommandant Friedrich Rösch* mit seinen fachgewandten freundlichen Rathschlägen, der außerdem auch noch die praktische Ausbildung der ausübenden Mitglieder übernommen hat. Für dieses sein eifriges Bemühen und hingebendes uneigennütziges Wirken drückte der Verein dadurch seinen Dank aus, daß er denselben in seiner am 2. Mai 1874 abgehaltenen Sitzung zu seinem Ehrenmitgliede erwählte.

Nachdem alles dies geschehen war, konnte der Verein ruhig auf dem Weg seiner Entwicklung weitererschreiten, und in der That gelangte diese, durch die ungetheilte Sympathie des Publikums unterstützte, gemeinnützige Institution unter der sacheifrigen Leitung des wackeren Oberkommandanten Mathias Kritisck, mit wirksamer Unterstützung des Chargenkörpers und unter der Begeisterung der Mannschaft — baldigst zur Blüthe.

Nicht nur seine Lebensfähigkeit bewies der Verein bei zahlreichen Bränden, welche detaillirt die statistische Tabelle ausweist, sondern er errang sich auch schon gelegentlich der am 5. und 6. September 1874 in Dedenburg abgehaltenen II. großen Landes-Feuerwehrversammlung durch seine geschickten Uebungen die allgemeine Anerkennung der erschienenen vaterländischen sowohl, als auch der österreichischen und ausländischen Feuerwehrmänner.

Aus dem damaligen Wirken unseres Vereines können wir noch folgender wichtigen Ereignisse und Chargenbeschlüsse Erwähnung thun:

Am 13. September 1874 wurde der erste Abproß-Hydrophor im Preise von 1400 fl. angeschafft, mit großen Festlichkeiten aus der Seltenhoferschen Fabrik in Dedenburg hieher befördert und mit noch größeren Ovationen in Eisenstadt empfangen, wo nach einer glänzend gelungenen Probe, der Verein diesen denkwürdigen Tag mit einem gelungenen Abendfeste beendete.

Am 8. Mai 1875 hat der Magistrat der kgl. Freistadt Eisenstadt den Verein mit der Bewilligung der nothwendigen Vorspanne zu den gelegentlich in der Umgegend stattfindenden Bränden erfreut. Zur selben Zeit beschloß auch der Magistrat bei Märkten aus dem Schoße des Vereines bezahlte Feuerwachen aufzustellen und bezahlte auch den in Dienst stehenden Mitgliedern ein Diurnum von 80 kr. per Kopf.

Am 9. Dezember 1875 beschloß der Verein die Anschaffung einer neuen Saug- und Druckpumpe und es wurden deswegen auch im Wege des Stuhlrichteramtes die umliegenden Gemeinden namentlich: Klein-Höflein, Sct-Georgen, Groß-Höflein, Siegendorfer Zuckerfabrik, Müllendorf, Wulka-Prodersdorf, Siegendorf, Trausdorf, Sct-Margarethen, Döflip und Gschieß aufgefördert, zu den Kosten derselben, nachdem dies

auch in ihrem Interesse gelegen ist, beizusteuern. In derselben Zeit wurde auch die ein Geschenk der Stadt bildende alte Spritze durch den hiesigen Maschinisten und Brunnenmeister Ignaz Nuß neu umgestaltet.

Am 25. März 1876 faßte der Chargenkörper jenen wichtigen Beschluß, daß jedes ausübende Mitglied verpflichtet ist, im Falle dasselbe vor der Oeffentlichkeit als Feuerwehrmann erscheint, seine Uniform zu tragen; so z. B. die Chargen bei Sitzungen; diese haben auch ihr Fernbleiben von denselben immer zu rechtfertigen.

Nicht minder wichtig ist jener Beschluß, im Sinne welchen die Revisions-Commission verpflichtet ist, vor der jährlichen ordentlichen Generalversammlung nicht nur die Rechnungen, sondern auch die Requisitenkammern zu überprüfen.

Wir haben es für nöthig befunden diese Beschlüsse an dieser Stelle zu erwähnen, weil dieselben die Stärkung des Vereinsgeistes und die Aufrechterhaltung der Ordnung und Disciplin bezweckende wichtige Momente bilden.

Im Jahre 1876 legte der Verein dem großen Publikum über sein bisheriges Wirken in einem ausführlichen Berichte Rechenschaft ab, in welchem Berichte sowohl sein Vermögensstand als auch alle seine anderen Verhältnisse detaillirt ausgewiesen und verewigt sind.

Bedeutendere Veränderungen im Leben des Vereines traten erst im Jahre 1877 ein, als im Sinne des 11. §. der Statuten die Neuwahlen vollzogen wurden.

Der Verein — den bisherigen Eifer und die fachmännische Thätigkeit der bisherigen Beamten anerkennend — betraute auch fernerhin dieselben mit der Leitung des Vereines, einzelne jedoch waren wichtiger Ursachen halber gezwungen von der Führung der Agenden des Vereines zurückzutreten. So demissionirte aus Gesundheitsrücksichten der Obercommandant Mathias K r i t s c h, welchen der Verein in Anerkennung seiner Verdienste zu seinem Ehren-Obercommandanten erwählte, und erhob sodann auf die Obercommandantenstelle den Vereinscassier Anton G r ü ß n e r, zum Cassier aber Andreas H e b e n s t r e i t.

Zurücktrat ferner auch noch der Schriftführer Franz K r e t s c h, dessen Stelle Paul H o f e r einnahm.

Präsident wurde neuerdings Emerich Wimmer, Vicepräsident verblieb der frühere, Franz Bayer, gleichfalls verblieb auch größten Theiles der frühere Ausschuß, Chargenkörper.

Nach diesem vollzogenen Organisationsakte, war der Verein eifrigst bestrebt für seine Entwicklung und Stärkung zu sorgen, und auf diesem Felde können wir sagen, krönte ein glänzender Erfolg seine Thätigkeit.

Sehr zuträglich war der Stärkung des Vereines der Umstand, daß die Gemeinde Klein-Höflein, dem Beispiele der Brudergemeinden folgend den Wunsch aussprach, sich uns anzuschließen.

Zur Durchführung dieser Sache wurde ein Comité entsendet, welches den Modus der Anschließung festsetzte, in Folge dessen die Vereinigung im Monate Mai 1877 auch wirklich erfolgte, worauf dann die benannte Gemeinde ihren jährlichen Beitrag von 20 fl. thatsächlich in unsere Vereinskassa einzahlte.

Die Organisation und Einschulung dieser neugebildeten Flügelabtheilung besorgte Obercommandant Franz Gräßner.

Nach kurzer Zeit jedoch, am 26. Jänner 1878 fand diese Anschließung ein Ende dadurch, daß die Klein-Höfleiner erklärten, sich selbstständig organisiren zu wollen.

Der Verein unterließ jetzt seine extensiven Entwicklungsversuche und war intensive bestrebt mit Hilfe der Vermehrung seines Vermögens und seiner Requisiten, durch Einführung von Reformen und durch andere Mittel vorwärts zu streben und zu stärken.

In dieser Hinsicht suchte er vor Allem eine moralisch und materiell sichere Stütze und ersuchte Sr. Durchlaucht den Herrn Fürsten Paul Esterházy, Obergespann des Oedenburger Comitates das Protectorat anzunehmen, welcher auch geruhte dieser Bitte zu entsprechen und gleichzeitig auch den Verein zu unterstützen versprach.

Dieses sein Versprechen löste er auch allsogleich dadurch ein, daß unserem Vereine das Depot Nr. II, so auch sämtliche in Eisenstadt befindlichen Feuerlöschrequisiten des fürstlichen Hauses zur Benützung übergeben wurden. Außer diesem freigebigen Geschenke, steuerte die hohe fürstliche Familie noch 100 fl. bei, für welche letztere Summe ein Rettungsschlauch angeschafft wurde.

Alle diese gnädigen Geschenke nahm der Verein mit größtem Danke entgegen.

Hierauf ersuchte der Verein die einzelnen interessirten Assurance-Gesellschaften behufs Vermehrung seines Vermögens um einige Geldunterstützung, welchem Ansuchen mehrere Gesellschaften auch bereitwillig nachgekommen sind.

Im Jahre 1877 wurden auch neue Dienstesvorschriften ausgearbeitet und bald darauf die Abtheilung der Schutzmannschaft neu organisirt und an deren Spitze die Abtheilungscommandanten Julius v. Major und Andreas Hebenstreit erwählt.

Im selben Jahre kam auch über Initiative des Ausschusses jener Verein zustande, welcher sich die Unterstützung der bei Brandfällen verunglückten Feuerwehrmänner zum Ziele steckte. Mit der Verkörperung dieser Idee und der praktischen Durchführung derselben wurden Franz Bayer, Anton Größner, Adolf Wolf, Julius v. Major und Paul Hofer betraut. Der behufs Beschaffung des zur Unterstützung nothwendigen Stammkapitals erlassene Aufruf hatte auch einen genügend schönen Erfolg. Aus Beiträgen der Stadt und Einzelner war schon im Jahre 1880 ein Capital von 394 fl. 40 kr. beisammen, mit welchem dann der Verein die Unterstützungen in kleinerem Maße auch beginnen konnte.

Es wurde ferner ein Feuermelde-Telegraf geplant, welcher die Stadt mit den Brüdergemeinden verbinden sollte, außerdem noch die Errichtung einer Feuerwehr-Capelle, diese konnten aber in Folge der aufgetretenen Schwierigkeiten nicht zustande kommen.

Außer diesen ist der Verein, behufs Stärkung des Vereinsgeistes und der erfolgreicher Förderung seiner Interessen am 19. Oktober 1877 dem Landes-Feuerwehrverbande beigetreten, er nahm Theil an den großen Landes-Feuerwehrversammlungen in Preßburg und Zala-Egerseg und an anderen Feuerwehr-Festlichkeiten.

Als disciplinirte Ehrentruppe nahm sie auch Theil gelegentlich des am 28. Juli 1882 erfolgten Besuches Sr. Majestät des Königs in Eisenstadt, so auch an allen größeren kirchlichen Prozessionen.

Nebenbei entfaltete er auch gelegentlich eines jeden Brandes seine erspriessliche und segensreiche Thätigkeit, über deren Zahl die Statistik detaillirten Aufschluß gibt.

Von dem Jahre 1879 angefangen geschahen im Personalstande der Beamten des Vereines häufigere Veränderungen. So dankte am 17. November desselben Jahres der Präses Emerich W i m m e r ab, welchen der Verein in Würdigung seiner Verdienste zu seinem Ehrenmitgliede ernannte, auf die Präsesstelle aber wurde in der am 25. April 1880 abgehaltenen Generalversammlung Adolf D i v a l d v. Berencs fürstlichen Forstrath erhoben. Zu gleicher Zeit wurde auch an Stelle des zurücktretenden Schriftführers Paul H o f e r, Adalbert G s u p o r städtischer Ober-Notär erwählt.

Wir können nicht umhin des großen Verlustes zu gedenken, welchen der Verein in dieser Zeit durch das Ableben seines geliebten Vicepräses Franz P a y e r erlitten hat. Ein unermüdlich eifriges Mitglied verlor in ihm der Verein, um dessen Gründung, Organisirung und Aufblühen sich der Verstorbene unsterbliche Verdienste erwarb.

Auf die vacant gewordene Stelle des Vicepräses wurde Julius v. M a j o r erwählt.

Kaum daß diese Wahl erfolgte, resignirte aus Gesundheitsrücksichten der Präses Adolf D i v a l d v. Berencs, der Verein ließ aber dessen Stelle bis zur nächsten Generalversammlung unbesezt und betraute den Vicepräses Julius v. M a j o r mit der Leitung des Vereines.

Die im Jahre 1883 abgehaltene General-Versammlung erwählte sodann den Obercommandanten Anton G r ü ß n e r zum Präses, zum Vicepräses aber Alois M o r t h und nach dessen in kurzer Zeit erfolgten Rücktritt David S p i ß e r.

Als Obercommandanten gewann hierauf der Verein Julius v. M a j o r unter dessen Obercommando der Verein zu einem bisher noch nicht erreichten Grade der Blüte gelangte. Obercommandant-Stellvertreter blieb der bisherige unermüdlich thätige Josef S e i ß.

Auch unter dem neuen Obercommandanten schritt der Verein auf dem Wege seiner Entwicklung auf der betretenen alten Basis, jedoch viel eiligeren Schrittes vorwärts, was zur Folge hatte,

daß er binnen kurzer Zeit, sowohl in Hinsicht der Disciplin-Ordnung und Ausrüstung, als auch seines moralischen Ansehens unter den ersten ähnlichen Vereinen des Landes einen würdigen Platz einnehmen konnte.

Der Löwenantheil der Hervorrufung dieses schönen und schnellen Aufschwunges gebührt dem Obercommandanten.

Wir wollen jetzt verfolgen, durch welche Verfügungen der Verein diesen lobenswerthen Erfolg erreichte.

Vor allem sorgte der Verein für einen passenden Übungsplatz, nachdem die Stadt den bisherigen dem Gissport-Vereine für längere Zeit zur Benützung überließ. Als Entschädigung bot zwar die Stadt dem Vereine den sumpfigen Theil der sogenannten Osterwiese an, dieser jedoch entsprach, so wie er war nicht dem Zwecke und auch die Trockenlegung konnte die Stadt in Hinsicht der damit verbundenen Kosten nicht auf sich nehmen, in Folge dessen dann der Verein vorläufig ohne Übungsplatz blieb. Doch nicht lange darauf schaffte diesem Uebel das hohe fürstl. Haus dadurch ab, daß es dem Vereine zu besagtem Zwecke den Klein-Höfleiner Reitschulplatz überließ.

Auf diesem Plage wurden unsere Feuerwehrmänner eingeschult, hier verschafften sie sich jene Fertigkeit und fachmäßige Ausbildung, welche sie gelegentlich einer jeden Festlichkeit und besonders zu Zeiten der Gefahren so schön und nützlich zur Geltung brachten. Mit der Beschaffung dieses Übungsplatzes zugleich wurden auch die Übungsvorschriften neu ausgearbeitet, welche dann im Innern des Vereines die Ordnung und Disciplin aufrecht erhielten.

Bezüglich des Vermögens des Vereines geschah zu dieser Zeit alles Mögliche, dasselbe zu vermehren. Zu dieser Vermehrung trugen theils die Mitglieder, theils einzelne Spender, theilweise aber auch die Reinerträgnisse der arrangierten Unterhaltungen bei. Eine solche Unterhaltung arrangierte der Verein am 15. Jänner 1880, deren Reinerträgnis 107 fl. 35 kr. betrug. Die Verwaltung des Vereinsvermögens anbelangend ging der Verein immer sehr pünktlich, treu und gewissenhaft vor.

Alle Jahre wurde über das Vermögen ein neues Inventar aufgenommen und durch ein Comité dessen Schätzungswerth fest-

gesetzt. Sein Vermögen betreffend schließen wir hier den auf Grundlage des im Jahre 1887 aufgenommenen Inventares erfolgten und der Generalversammlung vorgelegten Schätzungsbericht bei, im Sinne dessen sich im genannten Jahre das Vermögen des Vereines auf 8390 fl. belief, welche Thatsache die Erstarkung der Vermögensverhältnisse des Vereines deutlich demonstriert. Von dem Vereinsvermögen sprechend müssen wir hier jenes Chargenbeschlusses vom 12. März 1887 gedenken, im Sinne dessen jene ausübenden Mitglieder, welche ihre Ausrüstung und Uniformirung auf ihre eigenen Kosten besorgten, verpflichtet wurden, dieselben im Falle ihres Austrittes dem Vereine zurückzulassen.

Unter den wichtigeren und die Entwicklung fördernden Ereignisse im inneren Leben des Vereines heben wir noch die folgenden hervor.

Am 28. August 1884 wurde in Folge eifrigen Bestrebens des Obercommandanten ein Leichensond gegründet, zu dessen Vermehrung ein jedes ausübende Mitglied in den Monaten Mai—Oktober monatlich 5 fr. beisteuert. Neben dem Unterstützungsfonde übte einen nicht minder segensreichen Einfluß auch die Verwirklichung dieser Idee.

Am 25. Jänner 1885 wurden die die Wohnungen der Feuerwehrmänner bezeichnenden Tafeln eingeführt und auch an den Wohnungen sämtlicher ausübender Mitglieder angebracht.

Im Jahre 1885 wurde der Verein einer sehr angenehmen Ueberraschung theilhaftig. Die Damen Laurentius Faludy und Josefina Fajt nämlich, um ihrem warmen Interesse für den Verein und ihrer Freude über dessen bisheriges erfolgreiches Wirken Ausdruck zu geben — unternahmen im Kreise des großen Publicums eine Sammlung, schafften für die eingeflossene Summe eine prachtvoll schöne und werthvolle Fahne an und schenkten dieselbe dem Verein, womit sie einem langersehnten Wunsche der ausübenden Mitglieder erfüllt haben.

Die Einweihung der mit dem größten Danke entgegen genommenen Fahne, wollte der Verein unter großer Festlichkeit vollziehen, doch hiezu benötigte er eines kleinen Capitaless vorerst, welches er binnen kurzer Zeit, aus den Reinerträgnissen der zu diesem Zwecke durch den Chargenkörper arrangierten Festeu auch zusammen brachte.

Den Grund hiezu bildete das Erträgnis des am 10. Jänner 1886 abgehaltenen Chargen-Balles mit 273 fl. 71 kr., welches die später einlaufenden Beträge bis zu dem im Jahre 1890 abgehaltenen Fahnenweih-Feste auf 827 fl. 25 kr. erhöhten. Der Verein wünschte diese Festlichkeit schon im Jahre 1887 abzuhalten, und entsendete auch zur Arrangierung desselben ein engeres Comité, welches den ganzen Plan ausarbeitete und die hohe Protectorin des Vereines Ihre Durchlaucht die Frau Fürstin Paul Esterházy ersuchte, die Fahnenmutterstelle anzunehmen. Die Bitte des Comité's wurde erfüllt, doch das Weihfest unterblieb, denn die hohe Protectorin wurde am 12. Juni 1889 durch den Tod dahingerafft.

Der Verein konnte dann dieses Weihfest, über welches wir weiter unten sprechen, erst am 1. Juni 1890 abhalten.

Im Jahre 1886 untersuchte das Commando des Vereines eingehend die Wassermenge der Stadt und deren Brüdergemeinden, sowie auch deren Vertheilung, wobei dasselbe die Erfahrung machte, daß der bei der sogenannten Schneider-Promenade liegende Theil der Vorstadt, großen Wassermangel leidet, und in Folge dessen im Falle eines Brandes der größten Gefahr ausgesetzt ist. Aus dieser Ursache richtete der Verein — um dem Wassermangel des erwähnten Stadttheiles abzuhelpen — an das hohe fürstl. Haus die Bitte um Errichtung eines Wasserreservoirs. Diese mit gründlichen Motiven unterstützte Bitte erfüllte auch das hohe fürstliche Haus soartig daß es das gewünschte Wasserreservoir in dem hinter den fürstl. Stallungen befindlichen Holzdepot aufstellen ließ und im Jahre 1888 der Gemeinbenützung übergab.

Um das Interesse für die Feuerwehrsache zu pflegen, hielt der Verein drei Fachblätter nämlich: „Tüzoltó Közlöny“ „Önkéntes tüzoltó“, dann die Feuerwehrzeitung.

Der durch die erwähnten Verfügungen gestärkte Verein spielte auch öfters vor der Oeffentlichkeit eine Rolle. So erschien er am 2. Juni 1884 bei dem Fahnenweih-Feste des Klein-Höfleiner freiwilligen Feuerwehrvereines. Am 19—21. August 1884 betheiligte er sich, vertreten durch Julius Szabó, an der in Schemnitz abgehaltenen VII. großen Landesverband-Sitzung. Im Monate Juni 1885 war ein Zug unserer Feuerwehr unter Führung des Obercommandanten Julius v. Major bei der ge-

gelegentlich der Landesaussstellung in Budapest arrangierten großen Landesfeuerwehr-Uebung zugegen.

Zu der am 7. November 1886 in Dedenburg abgehaltenen constituirenden Versammlung des Comitats-Feuerwehrverbandes, dessen Zustandekommen der Comitatsfeuerwehrsache einen mächtigen Impuls gab, entsendete der Verein in seiner Vertretung den Obercommandanten Julius v. Major und den Obercommandanten-Stellvertreter Julius Szabó. Gelegentlich dieser Versammlung wiederfuhr unserem Vereine die Auszeichnung, daß erstens unser Obercommandant zum Vicepräsident dieses Verbandes erwählt wurde und daß zweitens als Ort zur Abhaltung der I. ordentlichen Generalversammlung des Comitatsverbandes, Eisenstadt erwählt wurde. Diese Auszeichnung und dieser Beschluß gereichte unserem Vereine zur großen Freude, welcher dann auch mit aller Energie dahin wirkte, den Verband je glänzender empfangen zu können.

Die Versammlung vorangehend, besuchte Friedrich Nösch Präsident des Dedeburger Comitatsverbandes, der sich um die Organisirung und Einschulung unseres Vereines lobenswerthe Verdienste erwarb, unseren Verein, untersuchte dessen Requisiten und Gebahrung und drückte seine volle Anerkennung über das Gefundene aus. Dieses günstige Urtheil hob das Selbstvertrauen des Vereines und dessen Freude, was die gelegentlich der am 3. Juli 1887 abgehaltenen großen Comitatsverband-Sitzung erschienenen Gäste genügend erfahren konnten. Zu unser Aller Befriedigung verlief der Tag dieser großen Versammlung, dessen hervorragendstes Ereigniß die durch die hiesigen Feuerwehrmänner ausgeführte Schul- und Schauübung bildete, und welche Festlichkeit eine Tanzunterhaltung beendete.

Kaum, daß dieses Fest vorüber war, nahm unser Verein laut Aufforderung des Landes-Feuerwehrverbandes, an der vom 18—22. Mai 1887 in Fiume abgehaltenen VIII. Generalversammlung des Landes-Feuerwehrverbandes Theil.

Unter Führung des Obercommandanten betheiligten sich viele an dieser Generalversammlung, besahen sich nach Beendigung derselben Venedig und Triest und kehrten mit vielen angenehmen Erinnerungen in die Heimath zurück.

In gleicher Zeit mit diesen Festlichkeiten verschaffte sich unser Verein Dienstes-Medaillen vom Landesverbande, mit welchen er seine durch 5—10 und 15 Jahre dienenden Mitglieder auszeichnete, welche Auszeichnungen seit dieser Zeit alle Jahre an jene Mitglieder verliehen werden, welche sich infolge ihres Dienstes derselben würdig gemacht haben. Die seit 5 Jahren dienenden Feuerwehrmänner erhielten eine Medaille von Bronz, die 10jährigen Diener eine silberne und die 15jährigen aber eine vergoldete Silber-Medaille.

Von 1883—1888 legte der Obercommandant über das Wirken des Vereines dem großen Publikum in detaillirten Berichten dreimal Rechenschaft ab u. zw. in den Jahren 1884, 1886 und 1887. Die wichtigeren Personalveränderung in dieser Zeit sind die folgenden: Am 20. Mai 1885 nahm der Obercommandant-Stellvertreter Krankheitshalber Urlaub, wo dann zu dessen Vertreter und gleichzeitig auch zum Exerziermeister des Vereines Julius Szabo, Turnlehrer der hiesigen Staatsbürgerschule erwählt wurde.

Kurze Zeit nach dieser Wahl, am 3. Juli 1885 ist Josef Seitz mit Tod abgegangen. Tief betrübt den Verein dieser Verlust, den der Dahingegangene Obercommandant-Stellvertreter diente in dieser Eigenschaft dem Vereine seit dem Jahre 1874, und trug durch sein uneigennütziges, eifriges und begeistertes Wirken vieles zum Aufblühen des Vereines bei.

Unter Theilnahme der Oedenburger, Muster, Groß- und Klein-Höfleiner Feuerwehrvereine trug der Verein dieses sein unvergeßliches Mitglied mit großem Pompe zu Grabe. Auf die soartig in Erledigung gekommene Stelle erwählte sodann der Verein am 10. April 1886 einstimmig und definitiv den Exerziermeister Julius Szabo.

In der am 31. März 1887 abgehaltenen Generalversammlung erwählte der Verein Anton Größner als einen Factor seiner Gründung und als seinen unermüdlich eifrigen Beamten, der zuerst als Cassier, dann als Obercommandant diente, und derzeit würdig die Präsesstelle bekleidet, in Anerkennung seiner unvergänglichen Verdienste zu seinem Ehren-Obercommandanten. Eben zu dieser Zeit wurde auf die Vicepräsesstelle, an Stelle des zurückgetretenen David Spitzer, Ignaz Wolf erwählt.

Am 13. März 1888 geschah im Vereine eine größere Personalveränderung. Obercommandant Julius v. Major, der 5 Jahre hindurch den Verein leitete, und denselben zu solcher Vollkommenheit, als es unter den gegebenen Verhältnissen nur möglich war — entwickelte, legte die Obercommandantenstelle aus Gesundheitsrücksichten nieder und mit ihm zugleich resignirte auch der seit 14 Jahren dienende Chargenkörper. Der Abgang des wackeren Obercommandanten und des erprobten Chargenkörpers war ein großer Verlust für den Verein.

Der Verein mit seinem Präses an der Spitze that Alles, um die Abgehenden zum Verbleiben zu bewegen, doch der Obercommandant blieb unbeugsam.

Trotz all dem beschloß die Generalversammlung auf Antrag des Vicepräses Ignaz Wolf, die Obercommandantenstelle mit dem Vorbehalte unbesezt zu lassen, dieselbe dem zurückgetretenen Obercommandanten, wenn derselbe seine Gesundheit zurück-erlangt haben wird, neuerdings anzubieten und bis dahin wurde dann mit den Agenden des Obercommandanten der Obercommandant-Stellvertreter und Exerziermeister Julius Szabó betraut.

Der Obercommandant-Stellvertreter war mit unermüdlichem Eifer bestrebt, die durch die Personalveränderungen erlittenen Verluste zu ersetzen, sein Bemühen war aber in Folge der gelockerten Disciplin eine Sisyphus-Arbeit.

Der am 25. Juni 1888 erfolgte große Brand aber bildet einen Wendepunkt im Leben des Vereines. Am benannten Tage fiel ein Theil der inneren Stadt dem Feuer zum Opfer.

Es war eine Satyre, ein launenhaftes Spiel des Schicksales, daß dieser Brand die Stadt gerade da treffen mußte, als der Feuerwehr-Verein in Zerfall begriffen war. Trotz dem aber benahm sich ein jedes Mitglied unseres Vereines im Momente der Gefahr getreu seines Schwures und war mit der größten Entschlossenheit bestrebt dem verheerenden Elemente Einhalt zu thun. Ein großes Unglück war es, daß, nachdem der Verein beinahe ohne Chargen geblieben ist, der Obercommandant-Stellvertreter gezwungen war, sowohl das Commando, als auch die Aufsicht über die einzelnen Spritzen zu führen, nicht minder für Ordnung, Wasser und andere nothwendigen Bedürfnisse beinahe allein Sorge tragen zu müssen, er war die Vernichtung seines eigenes Heim nicht

beachtend, nach seinen besten Kräften bestrebt, seiner schweren Aufgabe nachzukommen, doch derselbe war dadurch, daß seine Aufmerksamkeit in so vielen Richtungen in Anspruch genommen wurde und gehindert durch den bei den einzelnen Abtheilungen bemerkbaren Mangel an Disciplin sowohl, als auch durch die von einzelnen Bürger der Stadt bethätigte Engherzigkeit ja sogar Indolenz — nicht im Stande alles in musterhafter Ordnung durchzuführen. Wir können nicht umhin, bei dieser Gelegenheit der gelegentlich dieses Brandes bewiesenen eifrigen Unterstützung von Seite des Commandos der hiesigen k. u. k. Militär-Unterrealschule Erwähnung zu thun, durch welche dasselbe einen glänzenden Beweis seiner Sympathie für unseren Verein und unsere edle Sache lieferte.

Dieser große Brand traf nicht nur einzelne Bürger der Stadt schwer, indem der Schaden sich auf beiläufig 20,000 fl. belief, sondern brachte auch dem Vereine empfindliche Verluste bei, der an seinen Requisiten einen Schaden von 282 fl. 45 kr. erlitt, welchen nur geringermassen die von den einzelnen interessirten Versicherungs-Anstalten als Aushilfe erhaltenen 95 fl. ersetzen.

Diese Gefahr war ein harter Wink für unseren Verein, welchen derselbe auch verstand und nun mit Fleiß daran ging sich zu reorganisieren und zu stärken. Gegenüber der Gleichgiltigkeit zeigte sich im Kreise der gesammten Bürgerschaft größtes Interesse und Begeisterung für den Verein. Dem Obercommandanten-Stellvertreter fiel die schwere Aufgabe der Reorganisation zu, der aus diesem Anlasse vor Allem bemüht war, die gewohnte Disciplin wieder herzustellen und geschickte Chargen zu beschaffen. Um das letztere Ziel zu erreichen, errichtete er noch im Monate Juli desselben Jahres einen Chargencurs, in welchen er den sich Meldenden wöchentlich viermal sowohl theoretischen als auch praktischen Unterricht ertheilte.

Die Lehrcurse hatten den Erfolg, daß von den 24 Theilnehmern 17 am 23. September desselben Jahres vor der aus den Mitgliedern Julius Szabó, Franz Karner, Vitus Kiss und Anton Gerbl bestehenden Prüfungscommission und des anwesenden Vereinsausschusses, die Chargenprüfung mit Erfolg bestanden, von denen 12 allsogleich zu Chargen, 5 aber zu Chargen-Stellvertretern befördert wurden.

In diesen neuen Mitgliedern gewann der Verein einen solchen intelligenten und fachgebildeten Chargenkörper, welcher eine sichere Basis seiner Weiterentwicklung und seines Ausblühens bildet. Gleichzeitig als der neue Chargenkörper in Aktion trat, ist auch der Beschluß der VIII. Generalversammlung des Landes-Feuerwehrverbandes, die Rangesbezeichnung betreffend durchgeführt worden.

Doch mit diesen ist die Reorganisation noch nicht beendet worden. Der Obercommandant-Stellvertreter arbeitete hierauf die mit Bewilligung des Chargenkörpers und Ausschusses allsogleich ins Leben getretenen Dienstvorschriften und das Grezzerreglement neu aus, ergänzte ja modifizierte theilweise auch die Statuten des Vereines, welche der Chargenkörper und der Ausschuss überprüfte und annahm und welche in Folge Beschlusses der am 22. April 1889 abgehaltenen Generalversammlung dem hohen kgl. Ministerium des Innern zur Genehmigung unterbreitet wurden.

In dieser Generalversammlung wurde, um dem Provisorium ein Ende zu machen, auf die in Vacanz befindliche Obercommandanten-Stelle einstimmig der bisherige Obercommandant-Stellvertreter Julius Szabó, auf die Obercommandant-Stellvertreter Stelle aber der I. Adjutant Franz Karner erwählt.

Eben bei dieser Gelegenheit erwählte der Verein Julius v. Major, der von der Leitung des Vereines endgiltig zurückgetreten ist, welcher seit der Gründung des Vereines einer der eifrigsten Kämpfer desselben war, als Ausschussmitglied, Vicepräsident und endlich als Obercommandant im Interesse des Ausblühens des Vereines mit Leib und Seele, nicht scheuend Arbeit, Mühe noch materielle Opfer, thätig wirkte, in Anerkennung aller dieser seiner Verdienste zu seinem Ehrenobercommandanten. Mit diesem zu gleicher Zeit wurden auch die zurückgetretenen Chargen Eduard Leinner, Johann Ollinger, Josef Pinter, Franz Raß, Johann Waldhier, Lorenz Schneider und infolge Beschlusses der Generalversammlung v. J. 1889 noch Vitus Kiss, die 14 Jahre hindurch dem Vereine mit unermüdlischen Eifer dienten, zu Ehrenmitgliedern erwählt.

Der neue Obercommandant setzte nach Uebernahme seiner Stelle die bisherige Arbeit fort. Vor allem ließ er auf Vereins-

kosten die durch das hohe kgl. Ministerium des Innern am 30. Mai 1889 unter Zahl 35758/VII. genehmigten Vereinsstatuten, die Dienstesvorschriften, das Exerzierreglement und alle für den Feuerwehrmann wichtigeren Chargen und Ausschußbeschlüsse in einem Buche vereint in Druck legen und unter die ausübenden Mitglieder vertheilen. Dieses Büchlein führte in das Leben des Vereines, in Bezug der Evidenzhaltung, Controlle und der Disciplin, eine heilsame Neuerung ein.

Eine Verfügung von nicht geringer Bedeutung in Hinsicht der Ordnung unter den Chargen war die Einführung des Inspectionsdienstes, in Folge dessen jede Inspection habende Charge während der Dauer seines Inspectionsdienstes verpflichtet ist, bei allen vorkommenden Bränden, sowohl in Loco als auch in der Umgebung zu erscheinen.

Eben zu dieser Zeit stellte der Obercommandant, dem Beschlusse der Comitatzverband-Sitzung entsprechend, die vier Hauptbücher des Vereines nämlich: a) das Grundbuch, b) das Buch über die Personal-Equipirung, c) das Hauptinventar und d) Brändeausweis, zusammen.

Im Vereine mit dem Präses des Comitatz-Feuerwehrverbandes Friedrich R ö s c h arbeitete er die allgemeinen Organisationsvorschriften für die Comitatzfeuerwehren aus. Neben diesem fand es der Verein für unumgänglich nothwendig einen Schlauchtrocken- und Steigerthurm zu bauen.

In dieser Hinsicht geschahen zwar schon im Jahre 1888 Schritte, als der Verein an das hohe fürstl. Haus die Bitte stellte, ihm zur Errichtung eines solchen, die bei der Bohrung des Artesischen Brunnens verwendete Bretterhütte und zum Aufstellungsplatze, den Raum hinter den fürstl. Stallungen zu überlassen. Diese Bitte des Vereines wurde zwar abgeschlagen, doch wurden zu dem erwähnten Zwecke aus der fürstl. Cassa 100 fl. angewiesen.

Unter dem neuen Obercommandanten wurde dieser Plan erneuert aufgeworfen und zur Ausführung desselben eine Commission entsendet, welche zum Aufbaue des Thurmes den unteren Theil der städtischen Eigenthum bildenden Osterwiese für geeignet fand. Diese Fläche mußte jedoch vorher trocken gelegt werden, und nachdem dies theilweise geschehen war, erbaute der Verein

auf diesem durch die Stadt bereitwillig überlassenen Grunde, einen dem Zwecke entsprechenden hölzernen Thurm. Die 300 fl. belaufenden Baukosten trug theilweise das hohe fürstl. Haus, theilweise der Verein aus eigener Cassa, indem hiezu die aus dem Reinertrage der Unterhaltungen eingeflossene Summe nicht hinreichend war.

Nach Erbauung des Thurmes nahm das Commando des Vereines den bisher noch nicht trocken gelegten Theil der Osterwiese in seine Obforge, dessen Trockenlegung und Umänderung zu einem zweckentsprechenden Exercierplatze im Zuge ist.

In diesem Reformzeitalter ist der Verein auch in materieller Hinsicht um Großes vorgeschritten. Im Jahre 1888 ist der Verein behufs Förderung der Interessen seiner ausübenden Mitglieder dem Landesfeuerwehr-Unterstützungsvereine beigetreten. Am 25. April 1889 erhielt der Verein von der Stadt für seine zwei veralteten Spritzen eine neue. Eben in diesem Jahre wurde ein großer Kasten beschafft für Aufbewahrung der Uniformen und der Personal-Ausrüstungen. Im Jahre 1890 wurden für die ausübenden Mitglieder Sommer-Blousen beschafft. Am 1. Juni 1890 bereicherte den Verein die Familie Wolf mit einer Spritze neuester Construction, mit einem zweirädrigen Schlauchhaspel und mit einem 100 Meter langen Schlauche. Dieses Geschenk ist ein neuer Beweis der keine Opfer scheuenden warmen Sympathie der genannten Familie für unseren Verein, was wir seit Gründung des Vereines zu beobachten immer Gelegenheit hatten. Besonders müssen wir an dieser Stelle Ignatz Wolf, Vicepräsident unseres Vereines hervorheben, der mit seinen fachkundigen und praktischen Rathschlägen, mit seinem eifrigen Streben und nicht weniger auch durch seine in materieller Hinsicht gebrachten Opfer, bedeutend zum Aufblühen des Vereines beitrug.

Die erwähnten Verfügungen machten auch thatsächlich unseren Verein stärker und blühender, als derselbe je war. Glänzende Beweise hiefür sind die Hilfeleistungen bei zahlreichen Bränden, so wie auch sein Auftreten gelegentlich von Festlichkeiten und in amtlichen Angelegenheiten. Von den letzteren erwähnen wir folgende: der Verein nahm in Vertretung des Obercommandanten Julius Szabó Theil an den im Jahre 1888 in Nemes-Vádomy und 1889 in Kapuvar abgehaltenen Comitatz-Verbandsitzungen und im selben

Jahre an der in Stuhlweißenburg abgehaltenen Generalversammlung des Landesfeuerwehrverbandes. Er erschien corporative bei der im Jahre 1888 abgehaltenen 25-jährigen Jubiläumsfeier des Eisenstädter Männergesangsvereines „Frohsinn“, so auch bei dem im Jahre 1889 abgehaltenen Fahnenweihfeste des hiesigen Veteranen-Vereines. Er betheiligte sich auch bei der im Jahre 1890 in Mattersdorf abgehaltenen Sitzung des Comitats-Feuerwehr-Verbandes mit zahlreichen Mitgliedern, unter Führung seines Obercommandanten.

Nicht im geringen Maße hoben das Ansehen unseres Vereines der Obercommandant Julius Szabó und der Obercommandant-Stellvertreter Franz Karner dadurch, daß sie in Folge ihrer uneigennütigen Begeisterung für die Feuerwehrsache, in 15 Gemeinden des Eisenstädter Bezirks freiwillige Feuerwehren gründeten und organisirten, welche ihre Verdienste der freiwillige Feuerwehrverein in Donnerskirchen damit belohnte, daß er dieselben zu seinen Ehrenobercommandanten erwählte.

Ein würdiger Beschluß dieser um den Preis ermüdender Arbeit errungenen glänzenden Erfolge war das am 1. Juni 1890 abgehaltene Fahnenweihfest unseres Vereines.

Schon oben haben wir erwähnt, daß der Verein eine Fahne geschenkt erhielt, daß aber dessen Einweihung der erfolgte Tod der Fahnenmutter hinderte. Ein heißer Wunsch der Mitglieder unseres Vereines war der, diese Fahne je eher einzuweihen, in Mitte der dringenden Arbeiten mußte aber dies hinausgeschoben werden.

Als im Jahre 1890 der Verein mit seinen Reformplänen fertig war, nahm er neu gegründet und gestärkt die Erfüllung dieses schon lange gehegten Wunsches in sein Programm auf.

Aus diesem Grunde ersuchte er ein Mitglied des Hauses seines hohen Protectors, welches in erster Reihe berufen war dieses Fest zu leiten, Ihre Durchlaucht die Fürstin Anton Esterházy geborne Gräfin Irma Andrássy, die Fahnenmutterstelle anzunehmen.

Infolge der Familientrauer aber und verhindert durch andere Umstände, nahm diese dieselbe nicht an, gab jedoch

ihrem Interesse für den Verein dadurch Ausdruck, daß sie mit ihrem fürstlichen Gemahl zusammen dem Vereine 100 fl. spendete.

Nachdem der Verein soartig seinen Zweck bei dem hohen Hause seines Protectors nicht erreichen konnte, ersuchte derselbe am 20. April 1890 Ihre Hochgeboren die Frau Oberstin Wilhelm Saffin Edle von Courpon geborene Franziska Seywerth die Fahnenmutterstelle anzunehmen, welche dieser Bitte nachkommend, sich den Eisenstädter freiwilligen Feuerwehr-Verein zu ewigem Dank verpflichtete. Das Arrangement und den Verlauf des Fahnenweihfestes gedachte sehr schön und detaillirt die „Eisenstädter Zeitung“ dessen Mittheilungen hierüber wir hier folgen lassen.

Das Fahnenweih-Fest.

(Uebernommen von Nr. 23 des Wochenblattes der „Eisenstädter Zeitung.“)

Seit Jahren ist der sehnlichste Wunsch unserer braven Feuerwehr, eine Fahne zu besitzen.

Nicht wie das Begehren im Kinde durch zufällige äußere Einwirkungen erweckt, ist dieser Wunsch unserer Feuerwehr entstanden; er ist vielmehr als ein dem Innern entsprossener edler Trieb eines gesunden, aufblühenden Lebens, — als der Trieb eines sowohl den ganzen Verein, als alle einzelnen Mitglieder erfüllenden, kräftigen Geistes, des zum vollen Bewußtsein seiner Aufgabe und seines Werthes gelangten echten Feuerwehrgeistes zu betrachten, der in seiner Lebensfreudigkeit und Kraftfülle nach dem Besitze eines äußeren Zeichens, eines würdigen Symbols drängt, um in ihm in sichtbarer Weise sich abzuspiegeln und festzuhalten als Vorbild für nachkommende Zeiten.

Dieses von begründetem Selbstbewußtsein getragene Verlangen nach einer Fahne steht somit im engsten Zusammenhange mit einer hohen Entwicklung unseres gesammten Feuerwehrwesens, in erster Linie mit dem Aufschwunge des gesunden Geistes in der Feuerwehr-Institution. Dieser Aufschwung zeigt sich einerseits darin, daß diese Institution immer populärer wird und immer weitere Kreise für sich gewinnt, andererseits in dem immer tieferen Eingehen der Feuerwehrmänner in ihre berufsmäßigen Ziele und Pflichten. Aus dieser ernststen Anschauung gewinnt der

Feuerwehrmann bald das Bewußtsein, daß er ausschließlich im Dienste einer humanen Sache, einer allseits anerkannten Mission stehe; er gewinnt an sicherem, moralischem Boden und an edler Ambition.

Mit diesem Aufschwunge des inneren Wesens unserer Feuerwehr geht Schritt für Schritt ein gleicher Aufschwung der praktischen Bethätigung des Feuerwehrgeistes; ja dieser Aufschwung der praktischen Feuerwehrthätigkeit und das Aufblühen des gesunden inneren Geistes stehen im steter Wechselwirkung zu einander: das eine fördert das andere. So hatten wir anläßlich des über alle Erwartungen gelungenen Fahnenweih-Festes Gelegenheit, uns davon zu überzeugen, daß unsere Feuerwehr auch in der praktischen Ausübung ihres Berufes eine Vollkommenheit erreicht hat, um die uns manche andere Stadt beneiden mag. Sowohl Ausrüstung, als Schulung sind vorzüglich. Dieses behaupten nicht nur wir, sondern alle Gäste erklärten das, offiziell wie auch im privaten Gespräch in gleich anerkennender Weise. Diesen Fortschritt haben wir besonders der Vereinsleitung, noch mehr aber dem umsichtigen und fachkundigen Obercommando zu verdanken.

Geradezu als eine Blütheperiode erscheint uns der heutige Stand unserer freiwilligen Feuerwehr, wenn wir das vorzügliche Menschenmaterial in Betracht ziehen, aus welchem sich derzeit sowohl das Chargencorps, als auch die Mannschaftsabtheilungen rekrutiren. Aus dem an anderer Stelle veröffentlichten Namensverzeichnis der aktiven Feuerwehrmänner ist ersichtlich, daß alle Schichten unserer Bevölkerung durch ihre geeignetesten Mitglieder an dem edlen Feuerwehrberufe aktiv theilnehmen und so die Hauptbedingung zum gedeihlichen Wirken der Feuerwehr bieten.

Wir erblicken in dieser erfreulichen Erscheinung ein Werk des thätigen Feuerwehrgeistes. Er bleibe seines geweihten Symbols auch in Zukunft treu und schalte und walte für und für:

Gott zur Ehr!

Uns allen zur Wehr!

Im Folgenden geben wir über den Verlauf der Festivitäten einen ausführlichen Bericht.

Vorbereitungen.

Nachdem der Verein das Glück gehabt, für die Fahnenmutterstelle die hochwohlgeborene, Frau Franziska Saffin, Edle v. Corpon, zu gewinnen, nahm die Vereinsleitung und das Commando die Vorbereitungsarbeiten energisch in Angriff.

Es wurden Comitès zusammengestellt, und zwar a) ein Arrangirungs-Comité mit Hrn. Julius Szabó als Präses und Hr. Franz Karner als Vicepräses; b) ein Empfangs-Comité mit Hr. Leininger als Präses und Hr. J. Ollinger als Vicepräses; c) ein Decorirungs-Comité mit Hr. M. Kritsch als Präses und Hrn. J. Rosenberger als Vicepräses d) ein Finanz-Comité mit Hrn. A. Fügí als Präses und Hrn. Th. Holzer als Vicepräses; e) ein Ordnungs-Comité mit Hrn. Dr. J. Rohr als Präses und Hrn. Jg. Ruz als Vicepräses und f) ein Bequartirungs-Comité mit Hrn. K. Frank als Präses und Hrn. A. Nagelreiter als Vicepräses.

Diese Comitès waren schon seit Wochen mit Berathungen, Correspondenzen etc. vielfach beschäftigt. Mit dem Herannahen des Tages wurde ihre Thätigkeit auch dem großem Publikum immer mehr sichtbar. Es wurden zwei geräumige Tribünen errichtet; eine Begrüßungs-Tribüne auf dem Hauptplatz und eine Festtribüne vor der Stadtpfarrkirche, beide in sehr praktischer Weise auf Fählern aufgebaut, mit Reisig und Laub maskirt und mit je 6 großen National-Fahnen und mehreren anderen mit den Farben der Stadt, des fürstlichen Hauses, des Comitatz etc., geschmückt. Auch an den vier wichtigsten Eingängen der Stadt waren große Flaggen aufgestellt.

Ferner veranlaßten die von der Feuerwehr hiezu aufgeforderten Hausbesitzer die Beflaggung und sonstige Ausschmückung der Häuser. Besonders thaten sich in dieser Richtung hervor: die Fahnenmutter, der Präses des Vereines, Herr Anton Größner

ferner die Herren Franz Größner, Josef Freiburger und viele andere.

Endlich fand auch die Behörde es für angezeigt, die fatalen Löcher unseres Straßenpflasters mit ein wenig Sand auszufüllen, um die großen Unebenheiten wenigstens für den Schein zu nivellieren.

So hatte denn unser Städtchen schon am Samstag einen feierlichen Anstrich, der ganz vorzüglich zu der gehobenen Stimmung paßte mit der man männiglich dem Feste entgegenschah.

Serenade bei der Fahnenmutter.

Am Vorabende des Festtages veranstaltete der Feuerwehrverein zu Ehren der Fahnenmutter einen Fackelzug, verbunden mit einer Serenade.

Sämmtliche Mitglieder der hiesigen Feuerwehr versammelten sich zu diesem Behufe Abends 9 Uhr am Schloßplatz und zogen in stattlicher Colonnenform mit 20 Fahnen und bei dem Lichte von 80 Fackeln vor das schon im vollstem Schmuck prangende Haus der Fahnenmutter. Eine vielköpfige Menschenmenge besetzte bald die Hauptgasse. Zuerst spielte die Veteranen-Kapelle ein Stück, worauf die oedenburger Nationalkapelle 3 Piecen vortrug.

Als die Fahnenmutter beim Fenster erschien, wurde sie mit stürmischen Zurufen begrüßt. Nach dem dritten Stück bat der Gemahl der Fahnenmutter, Herr Oberst Wilhelm Saffin Edler von Corpon, den Feuerwehr-Obercommandanten, Herrn Julius Szabó, zur Fahnenmutter, die sich für ihre Wahl zur Fahnenmutter und für die ihr dargebrachte Ovation mit folgenden herzlichen Worten bedankte:

Geehrter Herr Commandant!

Ich danke Ihnen für die mir durch die Serenade bereitete freundige Ueberraschung und bitte Sie gleichzeitig, dieses Fahnenband als Zeichen meines Dankes für die mich ehrende Wahl zur Fahnenmutter zu übernehmen und Ihrem Vereine mit dem Wunsche von mir zu übergeben, daß sich mit diesem Bande stets das Glück

an dessen Fahne knüpfen möge! — Gleichzeitig das dem Verein gewidmete prachtvolle Fahnenband überreichend.

Daselbe ist ein lichtblaues, breites, mit Goldborten besetztes Seidenband mit der Aufschrift: „**Corponi Saffin Vilmos ezredesné szül. Seywerth Francziska. — A kismartoni önkéntes tűzoltóegyletnek 1890 június hó.**“ Es trägt auf einem Ende das Familienwappen der Spenderin, auf dem anderen das städtische Wappen, in wunderbarer, hochrelief gehaltenen Gold- Silber- und Seidenstickerei. Das Band ist ein wahres Kunstwerk, ein werthvolles Kleinod und ein Beweis der Opferfreudigkeit und des feinen Geschmacks der Fahnenmutter.

Nach Abspielen des letzten Stückes setzte sich der Zug unter wiederholten „Ejen“-Rufen auf die Fahnenmutter in Bewegung, marschirte bis zum Rathhaus, machte hier Kehrt und zog zurück auf den Aufstellungsplatz. Hier gab der Obercommandant Herr Julius Szabó der Feuerwehr den Dank der Fahnenmutter bekannt, worauf erneuerte Begeisterung und stürmische „Ejen“-Rufe folgten.

Am Morgen des Festtages.

Schon in aller Frühe wurde die Bevölkerung durch die herumziehende, reveile-blasende Veteranen-Kapelle geweckt. Gerne ließ man sich's diesmal gefallen, war doch damit der Anfang des schönen Festes gemacht.

Bald wurde es lebhaft in den Straßen und Gassen; überall sah man Feuerwehrmänner in ihren schmucken Uniformen dahin eilen; andere Gruppen hingegen betrachteten die reich beslaggen, mit Guirlanden-Kränze, Blumen, Wappen etc. decorirten Häuser.

Inzwischen versammelten sich die Feuerwehrmänner auf dem Schloßplatz. Es wurden nun sämtliche Feuerwehrequisiten aus den Depots hervorgeholt und auf dem Schloßplatz zur allgemeinen Besichtigung ausgestellt. Man wollte eben den fremden Gästen vollen Einblick in unsere Feuerwehrausrüstung gewähren.

Es gelangten somit zur Ausstellung: 1 Abprokmaschine, 4 Spritzen, sogenannte Omnibos-Hydrophore, 6 Stützenleiter und mehrere Steig- und Dachleiter; ferner 3 Schlauchhaspel-Karren.

sammt Schläuchen, 1 Wasserwagen, 1 Rettungsschlauch, 1 altkonstruirte Spritze, 3 Requisitenkarren und sonstige Handlöschrequisiten.

Nun rangirte der Obercommandant die Feuerwehr und traf die Eintheilung für die nachmittag vorzunehmende Uebung.

Hierauf schieden zwei Abtheilungen von den Anwesenden aus, um zum Empfange der ankommenden Gäste an den bestimmten Empfangsstellen bereit zu sein.

Um $\frac{3}{4}$ 8 Uhr zogen die als die ersten Gäste Ect.-Margarethner, Kuster und Trausdorfer bei den Klängen einer Musikkapelle herein. Bald darauf kamen die Dedenburger an, mit ihrem Obercommandanten und Präses des Comitats-Feuerwehrverbandes Herrn Friedrich Nösch an ihrer Spitze. Ihnen folgten in raschem Nacheinander die übrigen Gäste. Sie wurden beim Leinner'schen Hause durch den Obercommandanten, bei der Grenadier-Kaserne durch den Obercommandanten-Stellvertreter Herrn Franz Karner empfangen und mit Musik herein geleitet.

Es erschienen insgesammt 807 Chargen und Feuerwehrmänner, die nicht weniger als 41 Feuerwehrvereine repräsentirten; wovon 26 Vereine mit 607 Mann auf Ungarn, 15 Vereine mit 200 Mann auf Oesterreich entfielen. Es haben entsendet: Stinkenbrunn 29, Siegendorf 30, Trausdorf 24, Draßburg 3, Donnerstkirchen 36, Burbach 42, Al.-Höflein 40, Klingenbach 35, Kapuvar 7, L.-Ezt.-Miklos 24, L.-Neudörfel 3, Gr.-Höflein 35, Mattersdorf 4, Oggau 36, Ößlip 31, Pötsching 35, Pöttelsdorf 13, Preßburg 1, Rußt 13, Dedenburg 35, Müllendorf 26, Ect.-Georgen 38, Ect.-Margarethen 29, Breitenbrunn 16, Wimpassing 12, Bölgysfalva 10 Mann; ferner Abgersdorf 7, Baden 20, Wr.-Neustadt 9, Ebreichsdorf 8, Ebreichsdorfer-Fabrik 5, Landegg 14, Kottingsbrunn 11, Ober-Meidling 4, Ober-Waltersdorfer-Fabrik 11, Pottendorfer Fabrik 17, Wampersdorfer Fabrik 18, Weigelsdorf 5, Ebenfurth 10, Ebenfurther Dampfmühle 10, Ebreichsdorfer Bezirksverband 40 Mann.

Begrüßung der Gäste.

Um $\frac{3}{4}$ 10 Uhr rallürten sich sämmtliche Feuerwehrmänner, sowohl die als Gäste erschienen, als auch die hiesigen, am Ende

der Klein-Höfleiner Allee; wo für die einzelnen Abtheilungen die Aufstellungsplätze mittelst Ortstafeln bezeichnet waren. Die versammelten circa 960 Feuerwehrmänner formirten nun mit Wahrung des Ortsverbandes eine breite Colonne und marschirten durch Bergeisenstadt und über den Schloßplatz auf den Hauptplatz, wo sie der verdienstvolle Vereinspräsident, Herr Anton Größner, mit dem Vereinsauschuß erwartete und mit folgender Ansprache Begrüßte:

„Isten hozott!“

Herzlich Willkommen! Hochgeehrte Festgäste!
Liebe Feuerwehr-Kameraden!

Durchdrungen von innigster Freude und Dankgefühl über Ihr so zahlreiches Erscheinen, begrüße ich Sie im Namen des eisenstädter freiwilligen Feuerwehr-Vereines aus vollem Herzen und rufe ihnen ein helles kräftiges Willkommen zu.

Nehmen Sie vorlieb mit Ihrer bescheidenen Aufnahme, theilen Sie mit uns die Freuden dieses erhabenen Festes, und bringen Sie Ihren Feuerwehrkameraden den besten Eindruck in die Heimat mit.

„Isten hozott!“

Nach diesem schlichten, herzlichen Grüße, hielt der Obercommandant-Stellvertreter Franz Karner eine schwungvolle Ansprache an die Gäste, die in deutscher Uebersetzung, etwa wie folgt lautet:

Liebe Kameraden!

Der Eisenstädter freiwillige Feuerwehr-Verein und mit diesem das Gesamtpublikum Eisenstadts feiern heute einen seltenen Festtag; das Fest der schönsten bürgerlichen Tugenden: der Uneigennützigkeit, der Nächstenliebe.

Unser Verein läßt heute das Symbol der den Grundstein unserer Feuerwehr-Institution bildenden Nächstenliebe, die Fahne des Humanismus einweihen und dies bedeutet gleichzeitig den Sieg des opferwilligen Humanismus über den leider hervorgetretenen Indifferentismus gegen alles Gute und Edle.

Mit Freuden haben wir uns beeilt, Euch, liebe Kameraden zu diesem hervorragenden Feste zu laden, damit Ihr Euch mit uns zusammen eines Epoche machenden Ereignisses erfreuet; und

ich freue mich herzlich, daß mir die schöne Aufgabe zu Theil ward, Euch bei dieser Gelegenheit aus ganzem Herzen, ganzer Seele und mit ungarischer Aufrichtigkeit begrüßen zu können.

Wir haben uns darauf vorbereitet, Euch Feuerwehrmännern würdig zu empfangen! ja Feuerwehrmännern würdig! eben darum haben wir jede größere Pracht bei Seite gelassen, und die Vorbereitungen nur mit der zum Berufe des Feuerwehrmannes passenden Einfachheit getroffen. Eben darum konnten wir Euch auch nicht mit bunten Firlefanz und Außerlichkeiten empfangen wollen, sind Euch aber wohl mit der innersten Wärme unserer Gefühle, mit dem edlen Pochen unserer Herzen, mit ausgebreiteten Bruderarmen entgegen geeilt.

Ich möchte gerne glauben, daß diese einfache Aufrichtigkeit des Empfanges, die vielleicht gehoffte äußerliche Pracht desselben ersetzen wird und indem ich es wünsche, daß unser leider kurzes, nur auf Stunden dauerndes Beisammensein der herzlichsten Freundschaft, der gegenseitigen kameradschaftlichen Neigung, der brüderlichen Liebe geweiht sei, rufe ich Euch unwillkürlich und aus der tiefsten Seele ein freundliches „Grüß Gott“ entgegen.

Indem die Begrüßung der Gäste somit in üblicher Weise stattgefunden, setzte sich der Zug in Bewegung und nahm seine Richtung gegen die Festtribüne, respective zur Stadtpfarrkirche.

Fahnenweihe.

Auf dem Platze angelangt nahmen die Feuerwehren vor der Festtribüne in Hufeisenform Aufstellung. Hierauf zog die hiesige Feuerwehr in die Stadtpfarrkirche, welche bei dieser Gelegenheit nur für geladene Gäste geöffnet war.

Nun wurde die Fahnenmutter, Frau Franziska Saffin Edle von C o r p o n, abgeholt, die von den Ehrendamen und den spalierbildenden Kranzfräulein und Feuerwehrmännern erwartet wurde. Als Ehrendamen fungirten die Damen:

E h r e n d a m e n die Frauen: Victoria Grützner, Hermine Wolf, Marietta Szabó, Klona Karner, Michaela Tajt, Frä. Marianna Tajt, Frau Marie Faludy, Franziska Krüsch, Laura Laczkó, Caroline von Major.

Kranzfräulein waren unter der Führung der um das Gelingen des Festes vielfach verdienten Präsidentin des Damencomités, der Frau Anna von Kaprinay, die folgenden Damen:

Kranzdamen die Fräuleins: Altdorfer Marie, Böhm Mariaune, Böhm Anna, Brunner Fanny, Dietrichstein Johanna, Eder Therese, Eigner Mizi, Einhorn Rosa, Faludy Mariska, Fodor Ilka, Gerbl Stefanie, Hallwar Anna, Hoffmann Rosa, Job Hermine, Koller Katharina, Kucher Elise, Lindner Ernestine, Major Aranka, Merker Caroline, Morth Johanna, Ollinger Karoline, Ollinger Marie, Pirch Leopoldine, Senz Karoline, Seemayer Anna, Schurek Marie, Sierk Ottilie, Schuis Christine, Strodl Irma, Thaler Magdalena, Tintera Josefine, Weißmandl Marie, Weninger Marie, Zehetbauer Frieda.

Die Fahnenmutter schritt nun am Arme des Obercommandanten Julius Szabó voran, nach ihr unter Anführung der Präsidentin des Damencomités die Kranzfräulein, und nahm mit der Präsidentin des Damencomités und den ihre unmittelbare Begleitung bildenden zwei reizenden Kranzfräulein Faludy Mariska und Major Aranka links vom Hochaltar Platz, während die Kranzfräulein sich rechts, die Ehrendamen aber vis-à-vis vom Hochaltar aufstellten. Rechts in den Chorstühlen saßen die städtischen Herren Beamten, links die Herren Offiziere. Die zu weihende Fahne befand sich vor dem Hochaltar, während die Fahnen der übrigen Feuerwehrvereine im Sanktuarium und ihnen gegenüber die fremden Commandanten und ihre Stellvertreter standen.

Das ganze Arrangement muß als ein sehr gelungenes bezeichnet werden; es gestaltete sich die Gruppierung zu einem farbenreichen, wirkungsvollen Bilde.

Er. Hochwürden der Herr Stadtpfarrer begann jetzt unter Assistenz von zwei Kaplänen eine stille Messe zu lesen, die der hiesige Gesangsverein „Frohsinn“ mit ergreifenden Gesängen begleitete.

Nach dem die Messe zu Ende war, begaben sich die Teilnehmer mit der zu weihenden Fahne in strengster Ordnung als Festzug vor die Festtribüne, gefolgt von der Geistlichkeit. Man bestieg die Tribüne und placirte sich auf derselben die Damen

rechts, die Herren links; Sr. Hochwürden der Herr Stadtpfarrer aber richtete in ungarischer Sprache folgende, den lautersten Humanismus athmende, Rede an die Feuerwehrmänner:

Sehr verehrte Feuerwehrmänner!

Das Vorwärtstreben liegt in der Natur der menschlichen Seele, sie will jenem Ideale nahe kommen, welches ihr das Christenthum offenbart hat. Sie dringt in die Nebeln des Erdluftkreises, um die Wunder des Himmels zu erforschen, sie dringt hinab in das Innerste der Erde, um die Wunder vergangener Zeiten zum Tageslicht zu fördern; aber ihr Streben hat eine Grenze, ihr Wirkungskreis ist ein beschränkter. Dieses Beschränkthein betrübt den Menschen, weil er fühlt, daß der menschliche Verstand groß, und der Mensch mächtig, aber dennoch nicht im Stande ist, in die Geheimnisse der Natur einzudringen und, sich selbst überlassen, die Elemente zu bekämpfen; — und eine jede Katastrophe der Elemente ist eine Ermahnung, daß über uns ein Gott lebt, in dessen Händen Leben und Schicksal des Menschen ruht, der mit unendlicher Weisheit und unendlicher Liebe waltet und regiert.

Der Mensch, sich selbst überlassen, fühlt seine Schwäche, darum sucht er Hilfe mit Vertrauen auf Gott; er vereinigt sich mit seinen Mitmenschen, um gegen die Natur zu kämpfen; Schulter an Schulter rückt er den wüthenden Elementen entgegen, um seinen Nächsten zu schützen und auf seine Fahne das große Wort schreibend: „Nächstenliebe.“

„Gott zur Ehr“, vor dessen Allmacht wir in Demuth uns beugen und den wir anbeten — „dem Nächsten zur Wehr“, durch die Nächstenliebe; der eine Wahlspruch mahnt den Menschen zur Demuth und zum Gebete, der andere zeigt seine moralische Größe. „Gott zur Ehr, dem Nächsten zur Wehr“ unter diesem zweifachen Wahlspruch haben Sie sich, meine sehr verehrten Feuerwehrmänner, vereinigt, diesen Wahlspruch haben Sie auf die Fahne geschrieben, die unter freiem Himmel hier zu weihen, ich als Pfarrer dieser Stadt berufen bin.

Sie haben sich als Verein constituirt, um ihre Mitmenschen gegen die Verheerungen des Feuers zu schützen, Sie haben dies gethan aus freiem Willen, ohne Besoldung; ein edles Feuer hat

in Ihrer Brust Flammen geschlagen, das Feuer der Selbstaufopferung, der Nächstenliebe.

Sie aber fühlten des Menschen Schwäche, und flüchten sich daher unter den Schutz Gottes, von ihm erwarten Sie die Hilfe, den Segen in Ihrem selbstlosen Wirken.

Gott ist es, der dem Feuerwehr-Manne beisteht, und in Gottes Schutz stellt sich der Feuerwehr-Manne, indem er seinen Nächsten gegen das Anstürmen des verheerenden Elementes vertheidigt.

Gott giebt den Verstand, welcher den Menschen befähigt, mit bewunderungswürdiger Berechnung und Geschicklichkeit die Festigkeit der Metalle, die Macht des Wassers, die Elasticität der Luft seinen Zwecken dienstbar zu machen. Darum sei Ehre Gott, dem Allmächtigen!

Sie haben Ihren Wahlspruch richtig gewählt, Sie haben durch ihn die religiöse Ueberzeugung der Bevölkerung zum Ausdruck gebracht; Sie beugen sich mit religiöser Ueberzeugung vor der Hand, welche straft, aber mit christlicher Hoffnung blicken Sie auf die unendliche Güte, welche schützt und hilft. — „Dem Nächsten zur Wehr!“ Sie, und wir alle fühlen die Nothwendigkeit dieses Wahlspruches. Und was bedeutet derselbe? Wir sollen in uns die Selbstsucht unterdrücken und dem Glend den Krieg erklären, welchem die Selbstsucht keinen Balsam zu bieten vermag. Vorwärts! tönt der Ruf unseres Zeitalters; ja wohl, vorwärts! vorwärts mit dem Verstande, der Wissenschaft, der Bildung, — aber vorwärts auch mit der Liebe, denn sie ist der Grundstein aller irdischen Glückseligkeit. Es sei Deine Ueberzeugung eine noch so abweichende — Du hast sie vor Gott und Deinem Gewissen zu verantworten, aber in der Liebe kann Deine Ueberzeugung keine abweichende sein, denn Liebe giebt's nur Eine, und von ihr hast Du vor Gott Rechenschaft abzulegen und sie schuldest Du Deinem Mitmenschen. Wegen Mangel des Verstandes wird Dich niemand verurtheilen, aber wegen Mangel an Liebe wird Dich jedermann verurtheilen. In Ihnen, sehr verehrte Feuerwehrmänner, sehe ich die Liebe, Sie beweisen sie durch Ihr aufopferndes Wirken und im Namen der Liebe begrüße ich Sie heute, am Tage der Fahnenweihe. Diese Fahne bleibe stets das

Symbol der Nächstenliebe und begeistere Sie stets zu Thaten der Nächstenliebe — Gott zur Ehr!

Aber gestatten Sie mir nun, daß ich mit Rücksicht auf anwesende Gäste, die unserer heimischen Sprache nicht mächtig sind, meine Worte in deutscher Sprache beendige.

Ja, geehrte Feuerwehr-Männer, im Namen der Nächstenliebe begrüße ich Sie heute an diesem Festtage des Eisenstädter freiwilligen Feuerwehr-Vereines. Wir begrüßen Sie Alle ohne Unterschied des Standes, der Religion, des Ranges. Denn auch Sie kennen keinen Unterschied, wenn das Unglück hereinbricht. Auch Sie fragen nicht, wen das Unglück getroffen, sondern wo das Unglück wüthet. Wenn die Feuer-Flamme hochemporschlägt — ein edles Feuer lodert in ihren braven Herzen, das Feuer der aufopfernden Nächstenliebe. Sie vergeßen sich selbst, vergeßen der Familie, einer Mutter, einer Gattin, der Kinder und eilen, nicht achtend der Gefahr, das Gut und Leben des Nächsten zu wahren. Aber gewiß beschützt Sie und diese Ihre Lieben Gottes Allmacht und Barmherzigkeit, denn Sie verrichten ja in Gottes Namen ein heiliges Werk, sie wirken ja im Dienste der Nächstenliebe. Sie üben ein heiliges Werk zur Ehre Gottes. Sie stellen sich und Ihren Verein unter Gottes Schutz. Darum baten Sie auch heute vor Gottes heiligem Altar Ihn den Spender aller Gnaden. Vergessen Sie auch nie auf Ihn, den Allmächtigen.

Möge auch Sein Segen, Seine Hilfe mit Ihrer Thätigkeit sein. Möge Sein Segen auf diese Fahne, als auf ein Symbol der Einigkeit, des Friedens und der Nächstenliebe, herabkommen und bei ihr bleiben.

Allmächtiger ewiger Gott! du unser Vater und Herr, der Lenker Aller Schicksale, du segnest Alle die auf dich vertrauen, und verleihest Kraft, das wahrhaft Gute zu unterstützen und zu fördern. Sei uns gnädig und segne diese Fahne! — Laß, o Herr, Allen, die sich vorgenommen haben ihr zu folgen, sie einen mächtigen Antrieb sein zum Gehorsam gegen Gesetz und Ordnung, und zur freudigen Erfüllung ihrer Bürgerpflichten. Gib ihnen die Zuversicht zu deiner Hilfe, damit sie, wenn die verheerenden Flammen Gut und Leben des Nächsten gefährden, zum allgemeinen Wohle wirken mögen. Amen.

Hochverehrter Herr Obercommandant!

Empfangen Sie diese Fahne als ein Symbol der Vereinigung des Friedens und der Liebe. Der Verein lasse sie hoch in den Lüften wehen — Gott zur Ehr, den Menschen zur Wehr! Es bleibe diese Fahne für und für ein begeisterndes Zeichen zu hingebungsvollem Ausüben der Nächstenliebe; der Verein entfalte sie auch mit nimmer ermüdenden Eifer. Gottes Segen erblehe ich auf den Verein und sein segensreiches Wirken.

Die mit großer Kraftfülle vorgetragene Rede hatte eine so mächtige Wirkung, das trotz der festlichen Weihe, des Moments einigen Zuhörern ein „Glen“ entschlüpfte.

Der Herr Stadtpfarrer weihte nun die Fahne und übergab sie mit vielen Segenswünschen dem Feuerwehr-Obercommandanten. Erst jedoch wurde noch die übliche Ceremonie des Nagel-Einschlagens in folgender Weise bewerkstelligt: Den ersten Nagel befestigte Se. Hochwürden der Stadtpfarrer, den nächsten die Fahnenmutter, den folgenden der Präses Herr Anton Größner, dann folgte der Vice-Präses Herr Ignaz Wolf, der Ober-Commandant, der Ober-Commandant-Stellvertreter, die Ehren-Obercommandanten Herren Julius von Major und Mathias Ritsch, die Präsidentin des Damencomités, der Herr Stadthauptmann im Namen der Stadt, Herr Ludwig v. Soháar im Namen des Bezirksgerichts, Herr Hauptmann Babsch im Namen der k. u. k. Militär-Unterrealsschule, Herr Postleiter von Bonnyah als Vertreter des Postamts, Herr Professor Jäger, als Vertreter der Bürgerschule, der Veteranen-Commandant, Herr Hofer in Vertretung des Gesangsvereines „Frohstinn“ und der Feuerwehrmann Gebl als Vertreter der Feuerwehrmannschaft.

Jetzt ergriff der Ober-Commandant Herr Julius Szabó das Wort und richtet in ungarischer, dann in deutscher Sprache folgende schwungvolle Worte an die Versammelten:

Liebe Feuerwehr Kameraden!

Eine der erhabendsten menschlichen Tugenden ist die Nächstenliebe.

Diese hehre menschliche Tugend rief vor etwa 17 Jahren

auch unseren Verein ins Leben, seit welcher Zeit derselbe sowohl hierorts als auch in der Umgegend mit jederzeit anerkannten Eifer wirkte und sich Ehre, Anerkennung und Ruhm erwarb.

Hervorragend verkündet dies der heutige Festtag. Mit dem heutigen Tage beginnt eine neue Aera im Leben unseres Vereins.

Unausprechlich wohl thut es unserer Seele, zu sehen, daß die verehrte Einwohnerschaft Eisenstadts, die in der Vergangenheit erworbenen Verdienste unseres Vereines würdigend, demselben zum Zeichen ihres Dankes und ihrer Anerkennung mit einem solchen Gegenstande, mit dieser hehren, stolzen Fahne überraschte, auf welche wir Feuerwehrmänner jederzeit mit edlem Selbstbewußtsein blicken werden.

Liebe Kameraden! unter diesem erhabenen Zeichen werden wir berufen sein uns neueren Ruhm, frischen Lorbeer zu erringen und die Anerkennung der Gesellschaft auch in der Zukunft in gesteigertem Maße uns zu verdienen.

Empfanget, geliebte und verehrte Kameraden, diese schmutze Fahne einerseits als würdige Anerkennung der in der Vergangenheit erworbenen Verdienste, andererseits aber auch als Pfand Eures in der Zukunft zu bethätigenden hingebenden und opfernden Wirkens!

Denn nur auf die Weise handelnd können wir, liebe Kameraden, unserem Wahlspruche: „Gott zur Ehr! dem Nächsten zur Wehr! Einer für Alle, Alle für Einen“ gerecht werden.

Dann Deutsch:

L i e b e F e u e r w e h r - K a m e r a d e n !

Das richtig aufgefaßte Interesse der Bevölkerung der kön. Freistadt Eisenstadt und der damit verbundenen Nachbargemeinden hat vor 17 Jahren den Eisenstädter freiwilligen Feuerwehrverein in's Leben gerufen. Seitdem hat der Verein den Erwartungen gewissenhaft entsprochen. Er bemühte sich in den Stunden der Gefahr das Eigenthum, Leben und die Ruhe der Einzelnen und der Gesamtbevölkerung zu sichern. Der Verein erwartete dafür, was er einzig und allein aus Pflichtgefühl für die Interessen der Bewohner that, keine besondere Anerkennung, keinen besonderen Dank. Aber die Einwohner Eisenstadts haben unsere Verdienste

würdigend unserem Vereine als Zeichen ihrer Dankbarkeit diese schöne Fahne gespendet.

Indem ich dieses prachtvolle Zeichen, von diesem Augenblicke an die Fahne des Eisenstädter freiwilligen Feuerwehrvereines, hiermit im Beisein der Versammelten in Eurem Namen übernehme, spreche ich zugleich die Hoffnung aus, geehrte Kameraden, daß wie der Soldat die Fahne, zu der er geschworen, unter keinerlei Umständen verläßt, auch Ihr treu zu diesem Zeichen halten werdet, und möge es Euch in den Stunden der Gefahr, wenn Eure Kräfte schwinden, und Ihr zu verzagen beginnt, neue Kraft verleihen zum Kampfe für das Wohl Eurer Mitmenschen.

Empfanget also dieses werthvolle Erinnerungszeichen mit begeisterter Freude und erhebet damit den Verein zur höchsten Stufe der Blüte und Vollkommenheit!

Nun decorirte das Kranzfräulein Major Uranka die neu eingeweihte Fahne mit einem von den Kranzfräulein gewidmeten Bande und Lorbeerkranz und sprach dabei in wärmsten Tone die herzlichen Worte:

Hoch geehrte Versammlung!

In Würdigung der ersprießlichen Verdienste des Eisenstädter freiwilligen Feuerwehrvereines fühle ich mich hochgeehrt im Namen der Kranzfräulein diesen Lorbeerkranz mit dem innigen Wunsche zu überreichen: Gott der Allgütige segne und erhalte den Eisenstädter freiwilligen Feuerwehr-Verein.

Nachdem auch die fremden Fahnen, ferner die Ober-Commandanten und ihre Stellvertreter von den Kranzfräulein decorirt worden, wurde „zum Gebet“ commandirt und die Front vom Ober-Commandanten und den die entfaltete Fahne hochtragenden Fahnenjunker Herrn Franz M o z e l t abgeschritten; worauf der Ehren-Obercommandant Herr Julius von M a j o r die glänzende, effektvolle Festrede theils in deutscher theils in ungarischer Sprache hielt. Sie lautet:

Hoch geehrtes Publikum, liebe Kameraden!

Sie sind, dem Rufe des Eisenstädter freiwilligen Feuerwehr-Vereines folgend, heute in einer ansehnlichen Anzahl am Fest-

plazze erschienen, um mit Ihrer Gegenwart das Fest der Fahnenweihe unseres Vereines je bedeutender und erhabener zu gestalten.

Angeblicks dieses edlen Zieles fühle ich mich glücklich, daß mir das besondere und seltene Glück zu Theil wurde, Sie auf diesem Plazze im Namen der kön. Freistadt Eisenstadt begrüßen zu dürfen, und sie als Männer der That, die sich auf dem Felde der Menschenfreundlichkeit schon zahlreiche Lorbeeren erstritten haben, mit offenen Armen und kameradschaftlicher Liebe empfangen zu können.

Ich thue dies mit freudig bewegter Brust, und zwar nicht nur deshalb, weil mich 14-jährige angenehme Erinnerungen an die Geschichte unseres Vereines fesseln, sondern weil ich es weiß, und davon überzeugt bin — daß der Feuerwehrmann, schon im Sinne seiner Devise, „Gott zur Ehr', dem Nächsten zur Wehr“, „Einer für Alle und Alle für Einen“ nicht nur zum Schutze seines durch die Feuergefähr bedrohten Mitmenschen bereit ist, wann immer seiner Ruhe zu entsagen, seine Gesundheit und sein Leben in die Schanzen zu schlagen, sondern weil ebenderselbe auch immer ein treuer Sohn seines Vaterlandes sein wird.

Nehmen Sie daher im Namen der kön. Freistadt Eisenstadt meinen kameradschaftlichen Gruß und Handschlag, nehmen Sie Alles das entgegen, was wir in Rücksicht auf unsere bescheidenen Mittel bieten können, der gute Wille wiege die That auf.

Und nun sei es mir in Rücksicht auf die Anwesenden deutscher Zunge erlaubt, in der Sprache derselben Folgendes fortzusetzen.

Hoch geehrte Versammlung! Die werthe
Kameraden!

Im festlichen Schmucke prangt heute Eisenstadt.

Die flatternden Fahnen, der duftende Blumenflor, die schmucken Reihen des edlen Damen-Comités, die Vertreter amtlicher Corporationen und Vereine, und die aus Nah und Fern herbeigeströmten Feuerwehr- und Bruder-Vereine beweisen zur Genüge, daß wir Feuerwehrmänner heute einen Herz und Gemüth erhebenden Festtag feiern, — einen Festtag, welcher die Apotheose der Ideen der Feuerwehrvereine bildet.

Die Eisenstädter freiwillige Feuerwehr, hat sich, — getreu ihrem Wahlspruche — die Wahrung des materiellen Wohlsseins,

und die Sicherheit der Person der Mitbürger, und soartig die kräftige Erstarbung unseres Vaterlandes, zu ihrer schönsten, zu ihrer edelsten Aufgabe gemacht, — so daß dessen 17-jähriges Wirken in dem wetteifernden Streben der in unserer Stadt befindlichen menschenfreundlichen und edlen Zwecken dienenden Vereine und Körperschaften mit leuchtenden Strahlen glänzet.

Die ausübenden Mitglieder unseres Vereines gehören größtentheils den Kreisen, der, unter sehr bescheidenen materiellen Verhältnissen lebenden, und ihr Brod zumeist durch schwere Handarbeit suchenden, Menschen an.

Der Eisenstädter Feuerwehrmann hat demnach weder Gold- noch Silber-Schätze, aber er besitzt ein warm fühlendes Herz, in welchem Tag und Nacht die edle Flamme der selbstlosen Menschenliebe lodert, — er besitzt ein wachsames Auge, und ist jederzeit bereit sein stilles Heim, ja selbst Frau und Kind verlassend — seinen bedrohten Mitmenschen freiwillig zu Hilfe zu eilen.

Es ist daher nicht zu wundern, wenn die, für alles Edle und Schöne begeisterungsfähigen, Frauen Eisenstadts, den Eingebungen ihrer edelherzigen Gefühle folgend, den hiesigen Feuerwehrverein, in Anerkennung seiner Verdienste, und zum Lohne seines selbstaufopfernden mühevollen Strebens, mit dieser schmucken Fahne beschenkten, — damit dessen Wirken unter diesem Banner ein ersprißliches, ein segensreiches sei, damit sich um dasselbe mit Begeisterung je mehr edelgesinnte Bürger schaaren mögen.

Die feierliche Ueberrahme dieser schönen Fahne bildet die hehre Aufgabe des gegenwärtigen gewiß unvergeßlichen Momentes.

Und jetzt, indem dieß schon geschehen ist und der Verein diese prunkvolle Fahne zu übernehmen das Glück hatte, fällt mir die höchste Ehre zu theil, im Namen und Auftrage der eisenstädter freiwilligen Feuerwehr, Ihrer Hochwohlgeboren, der Frau Oberst Franziska Saffin, Edler von Corpon, für die besondere Gnade und Gewogenheit, daß Hochdieselbe die Fahnenmutterstelle anzunehmen, und so das lebensfähige Aufblühen, und Gedeihen des hiesigen Feuerwehrvereines, zu sichern geruhte, den ehrerbietigen und unterthänigsten Dank öffentlich auszusprechen.

Tiefen und warm empfundenen Dank sage ich Sr. Hochwürden, unsern sehr geehrten Herrn Stadtpfarrer, für die herzerhebende Funktion, für die ergreifende und geistreiche Ansprache,

welche derselbe im Interesse unseres humanen Vereines heute, mit wahrer Begeisterung zu verrichten, und zuhalten die Gnade hatte.

Herzlichen Dank Ihrer Hochwohlgeboren, den Frauen Marie F a l u d y und Michaela F a j t, welche Damen zur Anschaffung dieser Fahne den Fond zu bilden die Güte hatten.

Innigen Dank Ihrer Hochwohlgeboren der Frau Laura L a c z k ó geb. Faludy, und dem Hochwohlgebornen Fräulein Marianne F a j t, wie auch dem sehr geehrten und verdienstvollen Obercommandanten Herrn Julius S z a b ó, welche die Sammlung effectuirten, und die Fahne besorgten.

Tiefgefühlten und herzlichen Dank den edlen Frauen Eisenstadts, daß sie mit ihren Gaben zu den Beschaffungskosten dieser schönen Fahne beigesteuert haben.

Ich danke schließlich den hochgeschätzten Ehren-Damen, und Kranzfräulein für ihre freundliche Mitwirkung, und allen lieben Gästen und Kameraden, welche so freundlich waren, durch Ihr liebenswürdiges Erscheinen unser Fest zu verschönern, und zu heben.

Endlich, Hochgeehrte Versammlung, sei es auch mir, als altem Feuerwehrmann, noch gestattet, die Hoffnung und den Wunsch an meine ehemaligen lieben und braven Kameraden auszusprechen, — daß sie diese schöne prunkvolle Fahne stets hoch in Ehren halten, und in deren Besitze, — im Interesse unseres edlen und humanen Vereines — stets Fleiß, ernstes Streben, Mührigkeit und Ausdauer entfalten mögen, denn nur so können, und dürfen sie stolz dieses schöne Banner, auf welches jene erhabenen Worte geschrieben stehen „Gott zur Ehr, dem Nächsten zur Wehr“ — hoch in den Lüften flattern lassen.

Gott, der Allgütige, gebe, daß die Eisenstädter freiwillige Feuerwehr, unter dieser uns durch erhabene Frauenhände gespendeten Fahne, als Schutzengel der Sicherheit des Menschenwohles, und durchdrungen von wahrer Nächstenliebe, für ewige Zeiten bestehe und blühe.

Damit war die eigentliche Fahnenweihe vorüber und alles drängte durch das kleine Gäßchen dem Hauptplatze zu, wo die Defilirung statt zu finden hatte.

Die Fahne.

Die neu eingeweihte Fahne ist aus schweren Seidenstoff gefertigt, die Farbe ein ins Dunkelrosa gehendes Roth. Als Zierden schmücken die Fahne auf der rechten Seite die ungarische Krone mit dem Landeswappen, auf der linken Feuerwehr-Embleme. Die Krone mit dem Wappen ist mit Gold und Seide, die Embleme aber sind ausschließlich mit Gold gestickt. Die reliefgehaltene Ausführung ist eine tadellose; die Präcision der Ornamente und die Feinheit der auf der Krone befindlichen Miniaturgestalten sind geradezu bewunderungswürdig.

Die Fahne, welche der Verein schon seit dem Jahre 1885 besitzt, hat die Feuerwehr in erster Linie der allverehrten Gemahlin des Herrn Ober-Stuhlrichter *Faludy* zu verdanken. Sie ist, wenn wir uns gut erinnern, die geistige Urheberin der Idee einer Feuerwehrafahne und jedenfalls die eifrigste Vorkämpferin derselben gewesen. In ihren rastlosen Bemühungen wurde sie allerdiags von mehreren Damen in kräftigster Weise unterstützt, so vor allem von der bei jedem humanem Werke rühmlichst hervortretenden Frau *Michaela Fajt*. Der größte Theil des Anschaffungspreises ist der unermüdlichen Sammlung der Damen *Fräulein Laura Faludy*, nunmehr verheiratheten *Laczko* und *Fräulein Marianna Fajt* zu verdanken.

Defilirung.

In der Hauptgasse versammelte sich in der Nähe der Begrüßungstribüne ein zahlreiches Publikum, daß das prächtige Schauspiel des Parademarsches mit der neugeweihten Fahne sehen wollte.

Die offiziellen Theilnehmer kamen auch herüber zur Festtribüne und nahmen auf ihr Platz. Indessen hielten Veteranen die Ordnung aufrecht und die Straße frei, bis man endlich das Trommeln hören und die Spitze des Zuges mit der neuen Fahne beim Rosengasthause heraufziehen sah.

Bei den Klängen mehrerer Musikbanden und unter lautem Trompetengeschmetter rückte die nahezu an 1000 Mann zählende

Colonne heran und marschirte mit militärisch strammer Haltung die Ehrenbezeugung leistend und die Fahnen schwingend an der Tribüne vorbei. Die nach ihren Ortsverbänden gruppenweise eingetheilten Deputationen waren durch vorangetragene nette Tafelchen gekennzeichnet. Der reiche Wechsel in den verschiedenen Uniformirungen machte im Verein mit der männlich würdigen Haltung einen wahrhaft imposanten Eindruck.

Nach vollzogener Defilirung wurden die Gäste abtheilungsweise in die Gasthäuser geführt, wo sie sich von den ziemlich starken Parade-Strapazen — es war schon halb 2 Uhr — erholten.

Das Festbankett.

Zum Festbankett im Garten des Gasthauses „zur goldenen Weintraube“ waren erschienen: die Fahnenmutter, die Ehrendamen und Kranzfräulein, sämtliche Feuerwehr-Commandanten und Chargen und viele andere offizielle Theilnehmer und geladene Gäste. Es war mit geringen Ausnahmen fast die ganze Intelligenz Eisenstadts anwesend.

Nach den mehrstündigen Mühen des Tages mundeten Speise und Getränke vorzüglich; sehr bald entwickelte sich auch angeregt und genährt durch die zahlreichen Toaste ein reger Ideengang und eine fröhlichfestliche Stimmung, die bis zum neuerlichen Aufbruch der Gäste währte.

Toaste und Telegramme.

Den Reigen eröffnete der Ober-Commandant Julius Szabó, welchem die andern Herren in rascher Reihenfolge secundirten mit dem folgenden ungarisch gesprochenen Toaste auf Sr. Majestät den König:

Verehrte Herren!

Entschuldigen Sie mich gütigst, daß ich als Ober-Commandant des Eisenstädter freiwilligen Feuerwehr-Vereines so frei bin, in erster Reihe Ihre geschätzte Aufmerksamkeit in Anspruch zu nehmen.

Ich thue dies deshalb, weil ich es weiß, daß ich die Gefühle und Gesinnungen unser Aller verdolmetsche, wenn ich das Glas erhebe auf den ersten Ungar, auf unseren König, auf den geliebten und verehrten Fürsten des ungarischen Volkes auf den sorgsamsten Vater seiner Völker und unser Aller Stolz, und Freude bei dessen Namensnennung ein jeder Ungar mit mir aus einem Herzen und einer Seele ausruft: „Seine Majestät, den glorreich regierenden König und Kaiser Franz Josef I. und dessen allerhöchste Familie lasse der allmächtige Gott lange, lange leben!“

Gren-Obercommandant J. v. Major brachte auf das Wohl des Erzherzogs Josef einen Toast aus, der in deutscher Sprache lautet:

Hochverehrte Gäste! Liebe Kameraden!

Eine Sitte des Ungarn ist es, beim Schmause sein Glas zu erheben auf das Wohl all' derer, die er aufrichtig verehrt, denen er mit wahrer Anhänglichkeit zugethan ist.

Wem sollten wir ungarische Feuerwehrmänner mehr anhänglich und mit treuerer Verehrung zugethan sein, als dem ersten Feuerwehrmann unseres lieben Vaterlandes, dem Protektor des ungarischen Landes-Feuerwehr-Verbandes — Sr. k. u. k. Hoheit dem Erzherzog Josef, Höchstdessen hervorragendes Wirken und unschätzbare, rastlose Thätigkeit die Institution unserer Feuerwehr zu solch hoher Entwicklung brachte, daß sie nun einer sicheren und schönen Zukunft entgegen gehen mag?

Weshalb ich dem unbezwinglichen Zuge unseres dankerfüllten Herzens folgend, mit Begeisterung mein Glas erhebe, mit dem heißen Wunsche: der liebe Gott möge unseren mit Liebe verehrten Protektor, Se. k. u. k. Hoheit den Erzherzog Josef, zum Wohle der Feuerwehr-Institution und zur Zierde des Vaterlandes noch lange, sehr lange erhalten!

Auf das Wohl der Fahnenmutter erhob Dr. Kaprinay mit folgenden Worten sein Glas:

Hochgeehrte Damen und Herren!

Nicht die conventionellen gesellschaftlichen Vorschriften, nicht die althergebrachte Sitte, auch nicht der Redefigel veranlassen mich,

das Wort zu ergreifen; — sondern die Begeisterung, die mich aus Anlaß des heutigen hochbedeutungsvollen Festes mit unwiderstehlicher Gewalt ergreift, zwingt mich unwillkürlich, das Glas zu erheben, um im Namen des Eisenstädter freiwilligen Feuerwehr-Vereines einige Worte des Dankes unserer hochgeehrten Frau Fahnenmutter darzubringen, die wir in unserem Kreise begrüßen zu können, die Ehre haben.

Mit seltener Opferwilligkeit, im Bewußtsein der ehrenden, doch ernsten Berufung hat sie die Mutterstelle an der Fahne unseres bisher verwaisten, weil fahnenlosen Vereines angenommen. — An uns, an ihren Fahnenkindern, an dem Verein selbst liegt es nun, Sorge zu tragen, daß sie sich in ihrem Vertrauen, mit welchem sie unserem Rufe folgte, nie erschüttert, nie getäuscht fühle, an uns liegt es, dafür zu sorgen, daß das kostbare Band, mit welchem sie unsere Fahne zu schmücken geruhte, nicht bloß ein äußeres Symbol, ein Zierde sei, sondern eine Bindemittel werde, welches den Verein mit seiner Fahne und seiner hochedlen Gönnerin je fester und inniger verknüpfe, nie lockere, nie reiße!

Im Bewußtsein dieser unserer Pflicht erkläre ich im Namen unseres Feuerwehrvereines feierlichst, stets ehrlich, treu und ergeben an unsere Fahne, an unsere Fahnenmutter halten, und immer nur das Wohl und die eigentlichen Zwecke des Vereines vor Augen halten zu wollen!

Indem ich im Namen des Vereines unserer hochverehrten Frau Fahnenpathin für ihre gnädige Theilnahme und gütige Mitwirkung unseren innigsten Dank ausspreche, bitte ich für unseren Verein auch fernerhin um ihre unveränderliche Huld!

Ich erhebe mein Glas und ersuche die geehrten Damen und Herren, das Gleiche zu thun, indem ich zum Allmächtigen flehe, unserer hochverehrten Fahnenmutter, der hochwohlgeboraen Frau Oberstin, Franziska Saffin Edle von Gorpon, Gesundheit, Glück und langes Leben gnädigst angeheißen lassen zu wollen und bitte die geehrten Anwesenden mit mir einzustimmen auf ein ihr hiemit dargebrachtes dreimaliges Hoch! Hoch! Hoch!

Hierauf bezog sich Oberst Saffin von Gorpon:

Meine Herren!

In Erwiderung der so liebenswürdigen und ehrenvollen Weise, in der meiner Frau, in dem soeben ausgebrachten Toaste

des Herrn Dr. von Kaprinay, sowie in der heutigen Festrede des Ehrenfeuerwehr-Commandanten Herrn von Major, gedacht wurde, spreche ich in ihrem Namen den besten Dank aus; insbesondere aber danke meine Frau den Mitgliedern des Vereines dessen Fahnenweihfest wir heute feiern, für die Auszeichnung, die ihr dadurch zu Theil wurde, daß sie aus dem großen Kreise hiezu ebenso würdiger Damen zur Fahnenmutter gewählt wurde.

Jeder öffentlichen Thätigkeit ferne stehend hat dieselbe zwar etwas bangen, aber freudigen Herzens Ihre Wahl angenommen und fühlt sich sehr geehrt, wenn sie durch ihr bescheidenes Mitwirken zum Gelingen dieses schönen Festes beitragen konnte.

Durchdrungen von dem lebhaftesten Interesse für das Gedeihen eines Vereines, der nicht nur ausgezeichnet ist durch den edlen Zweck, dem er dient, sondern auch hervorragte durch die ansehnliche Zahl seiner Mitglieder, durch die opferfreundige Hingebung derselben an ihre gute Sache, sowie die Thätigkeit seines Commandanten, der uns ja auch heute durch das gelungene Arrangement des Festes Beweise seiner anerkannten rastlosen Thätigkeit, Umsicht und besonderen Sachkenntniß gegeben hat, — können wir Eisenstädter unter einem solchen Schutze ruhig in die Zukunft blicken, — doch wie auch heute der hochwürdigste Herr Stadtpfarrer in seiner Rede so schön betonte, braucht der Mensch im Kampfe mit den Elementen vor allem den Schutz einer höheren Macht und deshalb möchte ich einen Wunsch, zu welchem ich Ihrer aller Zustimmung sicher bin, dahin formuliren: Das Schicksal möge den Verein vor ernster Thätigkeit bewahren, wenn aber die Nothwendigkeit hierzu eintreten sollte, dann auch dem Kampfe einen raschen Sieg verleihen. Mit diesem Wunsche und mit dem für das weitere Gedeihen des Vereines, sowie für das Wohl jedes einzelnen Mitgliedes desselben, bringe ich der Eisenstädter freiwilligen Feuerwehr und ihrem Hochgeschätzten Commandanten Herrn Julius Szabó ein 3faches Gelingen aus.

Der Toast des Ober-Commandanten-Stellvertreter Franz Karner lautet in deutscher Uebersetzung:

Hochverehrte Gesellschaft!

Eine der hervorragendsten Persönlichkeiten der ungarischen Feuerwehr-Institution ist jener ung. Magnat, welcher heute an

der Spitze des ungarischen Feuerwehr-Landesverbandes steht. Ich meine den hochwohlgeborenen Herrn Grafen Adalbert G z i r á k y, den verdienstvollen Präsidenten des ung. Landes-Feuerwehr-Verbandes.

Diesen vornehmen Magnaten konnten wir schon als Studenten an der Universität in den Reihen der ausübenden Mitglieder des Budapester freiw. Feuerwehrvereines sehen, wo er in folge seiner, durch edles Streben und ambitiösen Fleiß erworbenen theoretisch-praktischen Fachbildung als Muster des echten Feuerwehrmannes galt.

Es kann nicht meine Aufgabe sein, hier seine Verdienste zu schildern, nur will ich constatiren, daß wir viele wichtige Errungenschaften auf dem Gebiete des Feuerwehrwesens nur seiner unermüdlischen Thätigkeit zu verdanken haben, und daß er sich als begeisterter Feuerwehrmann um die Entwicklung unserer Institution solch unverwelkbare Verdienste erworben, welche ihn zum Stolze des ungarischen Feuerwehrmannes erhoben.

Auf diesen Stolz unser aller erhebe ich mein Glas, indem ich wünsche: der Segen Gottes geleite sein humanes Wirken bis zu den äußersten Grenzen seines Lebens!

Er lebe hoch!!!

Präses Anton G r ü ß n e r ließ nun den leider abwesenden Bürgermeister hochleben.*)

Unterbezirksrichter Leopold P i n t é r toastirte auf das hiesige Stations-Commando:

An dieser illustren Tafelrunde ist ein Stand vertreten, welcher nicht nur im Staate, sondern auch in jeder Gesellschaft ein wichtiger Faktor ist. Wenn dem Vaterland eine Gefahr droht, diese abzuwenden, ist der Führung und Leitung dieses Standes anvertraut — Als im siebenjährigen Kriege die gemeinsame Monarchie von vielen Seiten mit Feinden umrungen und die Grundpfeiler des Staates erschüttert gewesen, war es dieser Stand, der an der Spitze unserer braven Armee, wenn auch nicht immer siegreich, doch stets ruhmvollst kämpfend, Rettung geschaffen und — wie schon oftmals — für sich viel militärische Ehre und Vorbeer eingeheimst hat; — besonders waren es unsere braven Husaren, die durch ihre unerschrockene Tapferkeit und vielen Bravouren

dem Feinde Furcht und besonderen Respekt abzugewinnen wußten. Aber nicht nur wenn es gilt die Waffe tapfer handzuhaben gegen äußere Gefahren, auch wenn dem Vaterland innere Gefahren drohen, ist dieser Stand zur Bekämpfung stets seinen Mitbürgern hilfsreichst zur Seite gestanden. So geschah es, daß als vor einigen Jahren diese Stadt von Feuersgefahr heimgesucht — war es das, dem hiesigen Stationskommando unterstehende, mit der Bürgerschaft in bester Harmonie befindliche Militär, welches durch rasche Hilfe — vereint mit den Feuerwehren, — großes Unglück abwendete. Dem aufrichtigsten Triebe der Anerkennung und Hochschätzung folgend, erhebe ich mein Glas auf das hier anwesende an militärischer Ehre und echtem Bürgerfinne gleich hervorragende Offizierskorps und rufe ihm ein herzliches dreimaliges „Elen“ zu!

Darauf reflektirte Oberst Saffin von Gorpon.

Im Namen der hiesigen Militär-Unterrealschule antwortete Hauptmann B a b i t im Folgenden:

Meine Herren!

Der Einladung, an diesem schönen Feste theilzunehmen, sind wir Offiziere mit Vergnügen gefolgt.

Der freundliche Empfang, welcher uns zutheil geworden, sowie die sympathischen Worte, welche soeben an uns gerichtet wurden, sind uns eine sichere Bürgschaft dafür — daß die k. u. k. Militär-Unterrealschule, von einem Brand-Unglücke bedroht, auf ihre wirksame Hilfe zählen darf; aber auch die freiwillige Feuerwehr der königlichen Freistadt Eisenstadt möge fest überzeugt sein, daß wir im Momente der Gefahr für Ihre Stadt, wie bisher auch in Zukunft keinen Augenblick säumen würden, in Reih' und Glied mit den wackeren Feuerwehr-Männern in den Kampf gegen das verheerende Element zu treten: „Gott zur Ehr', dem Nächsten zur Wehr!“ Und so erhebe ich denn mein Glas auf das Gedeihen und segensreiche Wirken des Vereins mit dem lebhaften Wunsche: „die freiwillige Feuerwehr der königlichen Freistadt Eisenstadt lebe Hoch! Hoch! Hoch!“

Ober-Commandant Szabó ließ noch den Oedenburger Ober-Commandanten und Präses des Comitats-Feuerwehrverbandes leben:

Geehrte Herren!

Erlauben Sie mir, daß ich meinerseits wiederholt Ihre Geduld in Anspruch nehme.

Ich glaube eine angenehme Pflicht zu erfüllen, indem ich die aufrichtigen Gefühle meines Herzens verdolmetschend, mein volles Glas erhebe auf jenen ausgezeichneten Mann, welchen ich und mit mir alle Feuerwehrmänner ihren Vater nennen, auf den würdigen Besitzer des Verdienstkreuzes mit der goldenen Krone, auf das verdienstreiche Ausschuß-Mitglied des Landesfeuerwehrverbandes, den Präses des Comitats-Feuerwehrverbandes, den Organisator unseres Vereines — dem auch wir unsere erste Einschulung zu danken haben, auf den viertelhundertjährigen Obercommandanten des ödenburger Feuerwehrvereines, den Gründer und Organisator vieler Feuerwehrvereine, den unermüdlichen Feuerwehr-Literaten, Friedrich R ö s c h, welchen der liebe Gott zu unserer und zur Freude der lieben Seinen und zum Aufblühen und Gedeihen der edlen Feuerwehrsache lange, recht lange leben lasse.

Ober-Commandant Friedrich R ö s c h antwortete mit einem Hinweis auf die großen Fortschritte unserer Feuerwehr in den letzten Jahren, worin er ein besonderes Verdienst dem Ober-Commandant Julius S z a b ó beimißt, auf dessen Wohl er sein Glas erhob.

Bezirksrichter S o h á r gedachte der vielen Verdienste des Fürstlichen Hauses und brachte in ungarischer Sprache den nachstehenden Toast auf das Wohl des Fürstlichen Hauses:

Hochverehrte Gäste!

Da wir eben das Fahnenweih-Fest der Eisenstädter freiwilligen Feuerwehr begehen, glaube ich, eine angenehme Pflicht zu erfüllen, indem ich der hervorragendsten Wohltäter gedenke, die, den Zweck dieses humanen Vereines nach Gebühr würdigend nicht nur beim Inslebeurufen des Vereines mit dem Löwenantheile participirten, sondern fortwährend, auch heute dem Verein ihre wirksamste Unterstützung angedeihen lassen.

Einen solch hervorragenden Wohltäter besitzt der hiesige freiwillige Feuerwehrverein in der durchlauchtigen Familie des Fürsten S t e r h á z y.

Hochverehrte Gäste!

Wenn wir einen Blick werfen in die vaterländische Geschichte und das Wirken dieser Familie des Näheren betrachten, so werden wir finden, daß die Esterházy schon seit Jahrhunderten den ersten Platz einnehmen in den Reihen unserer Magnaten und daß ihre dem Vaterland und dem König erwiesenen treuen und nützlichen Dienste stets vollste Anerkennung fanden.

Und wenn ich noch ihre unvergeßlichen Verdienste erwähne, die sie sich als Förderer der Kunst, Literatur, Musik und der Gewerbe errungen haben und hinzusetze, daß die Wohlthätigkeits-Kubrik fortwährend Gegenstand ihrer besonderen Fürsorge ist, so müssen wir uns mit ehrerbietiger Hochachtung vor dieser hohen Familie neigen und ihr die tiefste Anerkennung zollen.

Von solchen Gefühlen durchdrungen, ergreife ich daher mit Freude die Gelegenheit, mein Glas auf das Wohl des Hauptes der Fürstlichen Familie, Se. Durchlaucht des Fürsten Nikolaus Esterházy und auf die erlauchten Mitglieder seiner Familie zu leeren. Der Himmel erhalte sie zum Wohle und zur Bieder des Vaterlandes, wie auch ihrer Familie!

Besonderes Interesse bot der humorvolle Toast der Frau Caroline v. Major, theilweise in gebundener Form:

Meine Herren und Damen
von verschiedenen Namen,

meine Herren! ich bitte mich ein wenig anzuhören. Gestatten Sie mir meine Herren, daß ich im Namen aller hier anwesenden Damen Ihnen meinen innigen Dank ausspreche für die freundlichen Gefinnungen, mit welchen Sie uns Frauen heute so glänzend ausgezeichnet. Freilich wenn ich es so recht bedenke, haben Sie meine Herrn auch wieder nicht zu viel gesagt: und wir Frauen leben in der angenehmen Ueberzeugung, all ihre Schmeicheleien haben so ihre volle Richtigkeit. Sie sehen meine Herren, wir Frauen sind sehr bescheiden — wie denn nicht! nachdem uns die Herren der Schöpfung so wohl erzogen, und uns oftmals so gar Engeln nennen, müssen wir zuletzt selbst an unsere himmlische Abstammung glauben. Und jetzt vom Scherz zum Ernst! Erlauben Sie mir meine Herren, daß ich im Namen aller Damen Ihnen unsere Hochachtung ausspreche, indem ich sage:

Das schönste Reis im ganzen Land,
Gedeiht nur in der Männerhand,
Wie heißt das Reis so fruchtbeschwert?
Vorbeer den der Ruhm genährt.

Gott erhalte Sie meine Herren, az Isten éltesse! Ein dreimaliges Hoch!!!

Bezirksrichter S o h á r toastirte noch auf die Präsidentin des Damencomités und auf den reizenden Flor der Kranzfräulein:

Hochverehrte Gäste!

Wer den Verlauf der heutigen Feier mit Aufmerksamkeit verfolgt hat, dem ist es gewiß in ganz angenehmer Weise aufgefallen, daß sich das schöne Geschlecht an demselben außerordentlich zahlreich betheiligte, wodurch es den Gang und die Pracht in besonderem Maße hob.

Wenn wir die Frage aufwerfen, welchem Beweggrunde dies zu verdanken ist, und wer die treibende Kraft war, der es gelang eine so lebhafteste Theilnahme der Damen herbeizuführen, — so ist hierauf die Antwort sehr leicht: die für alles Schöne, Gute und Edle schwärmenden Damen wollten Zeugniß davon ablegen, daß sie in dem Bestreben, die Begeisterung für die edle Sache des Feuerwehrwesens zu entfachen, nicht zurückstehen wollen.

Eine allgemeine Begeisterung und eine massenhafte Betheiligung kann nur eine geschickte Leitung bewirken; das aber ist keine kleine Aufgabe und wer sich dennoch dieser mühevollen Arbeit unterzieht, der hat gewiß ein Anrecht auf unsere rückhaltlose Anerkennung.

Solchen Dank schulden wir jener sehr verehrten Dame, die diese schwere Aufgabe durch eine taktvolle Leitung in bester Weise gelöst hat. Bringen wir ihr unseren wohlverdienten Dank entgegen und rufen wir: die berufene und würdige Repräsentantin des schönen Geschlechts, die gnädige Frau von A p r i n a , sammt ihrer lieben Familie und den Kranzfräulein, lebe hoch!

Die Gäste ließ Julius v. Major mit den herzlichsten Worten hoch leben:

Sehr verehrte Gäste! Liebe Kameraden!

Das Feuer ist jenes gefährliche Element, welches das Hab und Gut des Menschen in kurzen Augenblicken vernichtet.

Seine zerstörende Wuth zu fesseln, sein weiteres Ausbreiten zu verhindern, Gut und Leben zu retten, ist die schönste Aufgabe, das edelste Ziel der Feuerwehrmänner.

Die Förderung und Verwirklichung dieses edlen Zieles haben sich die verehrten Gäste und lieben Kameraden als Aufgabe heute gesteckt, indem sie zahlreich in unserem Kreise erschienen sind.

Sie mögen für diese ihre freudige und erhabene That unseren innigsten Dank hinnehmen!

Der Himmel gewähre es, daß die Sache, an deren Spitze Sie sich mit unermüdlicher Thätigkeit gestellt haben, deren Sieg von Ihrem führenden Geiste abhängt, — daß die heilige Sache der Feuerwehr, auf die lichten Höhen des Triumphes gebracht, Ihren Namen vor den pietätvollen Nachkommen einer dankerfüllten Zukunft verewige.

Erlauben Sie mir, daß ich im Namen und Beauftragung des Eisenstädter freiwilligen Feuerwehrvereines, Sie nochmals herzlich begrüße, aus meiner Seele rufend: Gott erhalte unsere lieben Gäste! Gott erhalte unsere lieben Kameraden!

Den Dank der Gäste hierauf stattete Ober-Commandant Rösch in einigen kräftigen, warmen Worten ab.

Eingelaufene Telegramme erhöhten die festliche Stimmung. Unser hochgeschätzter Abgeordneter Franz von B o l g á r telegraphirte: Empfangen Sie Herr Obercommandant und das tüchtige, brave Feuerwehrcorps meine aufrichtigsten Glückwünsche zu dem schönen Feste. Nur mein ungünstiger Gesundheitszustand verschuldet es, daß ich meine Glückwünsche nicht persönlich überbringen kann."

Das Telegramm des Leobersdorfer Feuerwehrvereines lautet: „Verhindert zu kommen, senden wir Euch zum heutigen Feste herzliches, donnerndes „Gut Heil“ nebst den besten Glückwünschen zum Gelingen!“ das der Esornaer Feuerwehr: „Zu Ihrem erhabenen Feste entbieten wir unsern brüderlichen Gruß."

Schul- und Schauübung.

Nach dem Bankett etwa um 4 Uhr zogen die vereinten Feuerwehren, die Eisenstädter voran, abermals auf den Schloßplatz, wo ein nach Hunderten zählendes Publikum wartete.

Die hiesige Feuerwehr nahm nun unter dem Commando des Obercommandanten Julius Szabó vor den fremden Feuerwehren eine Schulübung mit den verschiedenen Requisiten vor, deren exacte Durchführung bei allen Fachmännern vollste Anerkennung fand.

Mehr Interesse bot — wenigstens für das Auge des Laien — die Schauübung.

Sämmtliche Spritzen und Requisiten wurden in ihre Depots gebracht, wohin auch die Mannschaft sich zurückzog.

Der Uebung war die Annahme zu Grunde gelegt, daß das Payersteiner'sche Haus brenne und durch die herrschende Windrichtung in erster Reihe das Bregardt'sche Haus und die nachbarlichen Gebäude, in mittelbarer Weise das fürstliche Kanzlei-Gebäude bedroht sei.

Auf das gegebene Hornsignal erschienen in überraschend kurzer Zeit die ersten Spritzen und in kurzen Pausen alle übrigen. Mit der größten Ruhe und Sicherheit wurden die Spritzen placirt, die Leitern angelegt und die Dächer der zumeist gefährdeten Häuser besetzt. Schon nach $4\frac{1}{2}$ Minuten war eine Spritze in voller Thätigkeit. Während dessen wurde auch der große Rettungsschlauch beim Mozelt'schen Hause in Action gebracht — zum hellem Jubel der Jugend, — die an solch kleinen Nutschpartien gerne theilnimmt.

Es wurde noch die von der Firma Leopold Wolf's Söhne gespendete Spritze, ein Meisterwerk des hiesigen Maschinisten Ignaz Ruß, einer Probe unterzogen. Vollauf rechtfertigte die Probe alle Erwartungen.

Zum Schluß defilirte die hiesige Feuerwehr mit voller Ausrüstung vor dem Präses des Comitats-Feuerwehrverbandes, Friedrich Rösch.

Derselbe bedankte sich bei dem Obercommandanten, gab seiner vollen Anerkennung über die Leistungen unserer Feuerwehr

Ausdruck und gratulirte dem Obercommandanten zu dem schönen Erfolge.

Dieser Anerkennung kann sich ganz Eisenstadt rückhaltslos anschließen, denn der unleugbar große Fortschritt in der Organisation und Schulung unserer Feuerwehr ist zweifellos größtentheils auf die unermüdliche Thätigkeit des Obercommandanten Julius Szabó zurückzuführen.

Das Tanzkränzchen.

Abends erfolgte in dem, vom Verein aufs Brillanteste decorirten und beleuchteten Garten des Gasthauses „zur gold. Weintraube“ ein Tanzkränzchen. Die fremden Gäste waren bis auf einen geringen Bruchtheil, des kühlen Wetters wegen, schon abgereist. Um so zahlreicher erschien das hiesige Publikum. Getanzt wurde, trotz der etwas empfindsamen Kühle mit wahrer Leidenschaft, — die erste Quadrille von über 60 Paaren. Die Unterhaltung dauerte bis 2—3 Uhr morgens und kann als ein sehr gelungener Abschluß des schönen Festes bezeichnet werden.

Gleichzeitig hatte die Mannschaft im Wendrinsky'schen Garten eine Tanzunterhaltung, die ebenfalls in äußerst animirter Weise verlief, zumal durch die Freigebigkeit des Herrn Ignaz Wolf der Mannschaft unentgeltlich Bier ausgetheilt wurde.

Der Tag der Fahnenweihe wird uns unvergeßlich bleiben; er war ein Festtag, den kein Mißton störte, ein Ehrentag, dessen Andenken uns stets mit Stolz erfüllen wird.

Die hehre Idee der Nächstenliebe hat uns über alle Hindernisse, die sonst durch den Unterschied in der gesellschaftlichen Stellung, in der Confession, durch den Gegensatz der Parteien hervorgerufen werden, hinweg geholfen, sie hat uns brüderlich vereinigt und zu den ehrfurchtsvollen Zeugen ihres Triumphes gemacht.

Alles, Feuerwehr und Publikum, rüstete sich mit Sorgfalt und trachtete das Fest je würdiger zu gestalten.

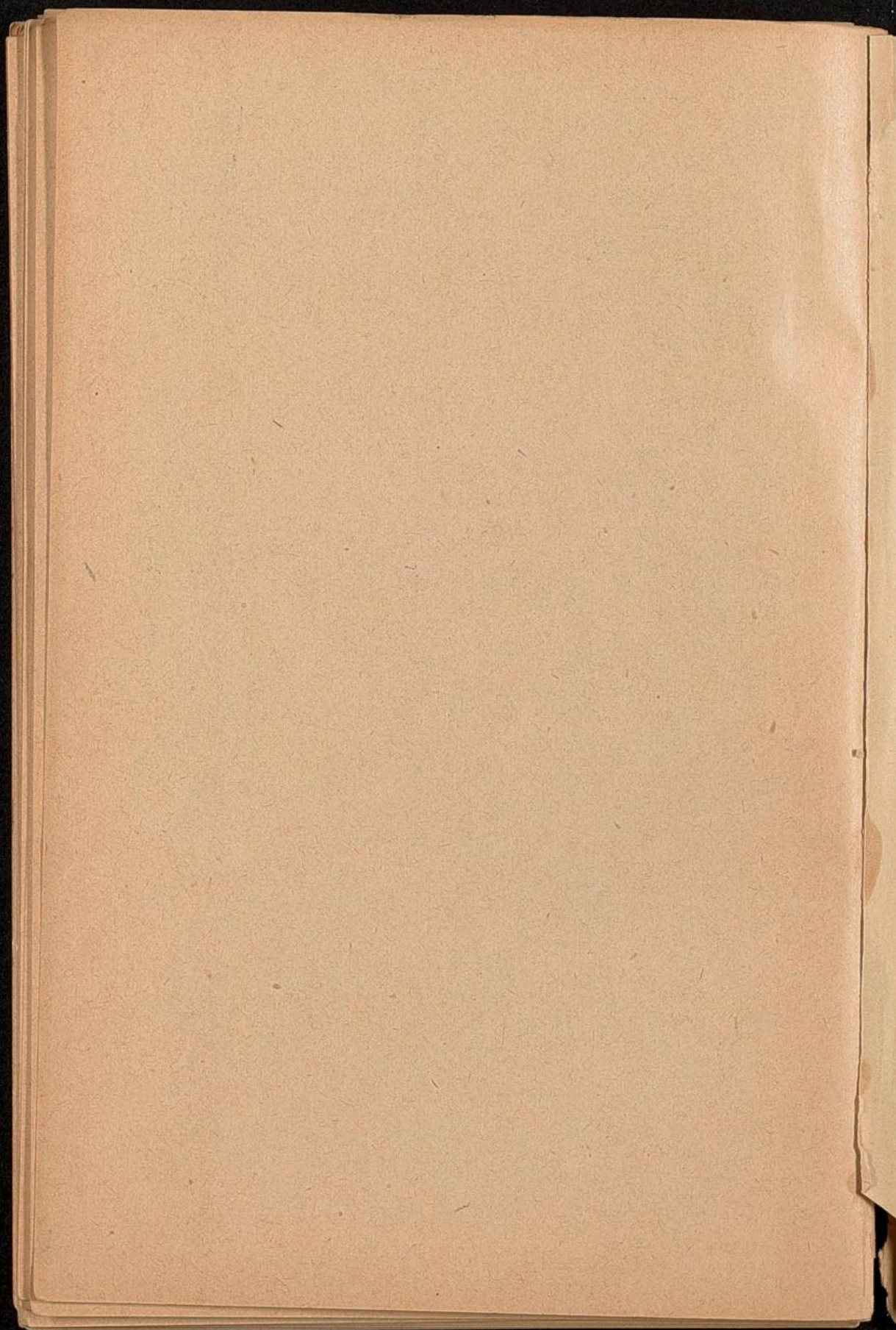
Daß es so großartig-schön gelungen, ist eben das Werk des thätigen Feuerwehrgeistes, der Beweis eines blühenden, kraftstrotzenden Feuerwehrlebens. Hoffen wir, daß diese Blütheperiode unter dem neu geweihten Zeichen zur weiteren Entwicklung gedeiht und zu einer neuen Periode führt, zur Periode der reichen, reifen Frucht!

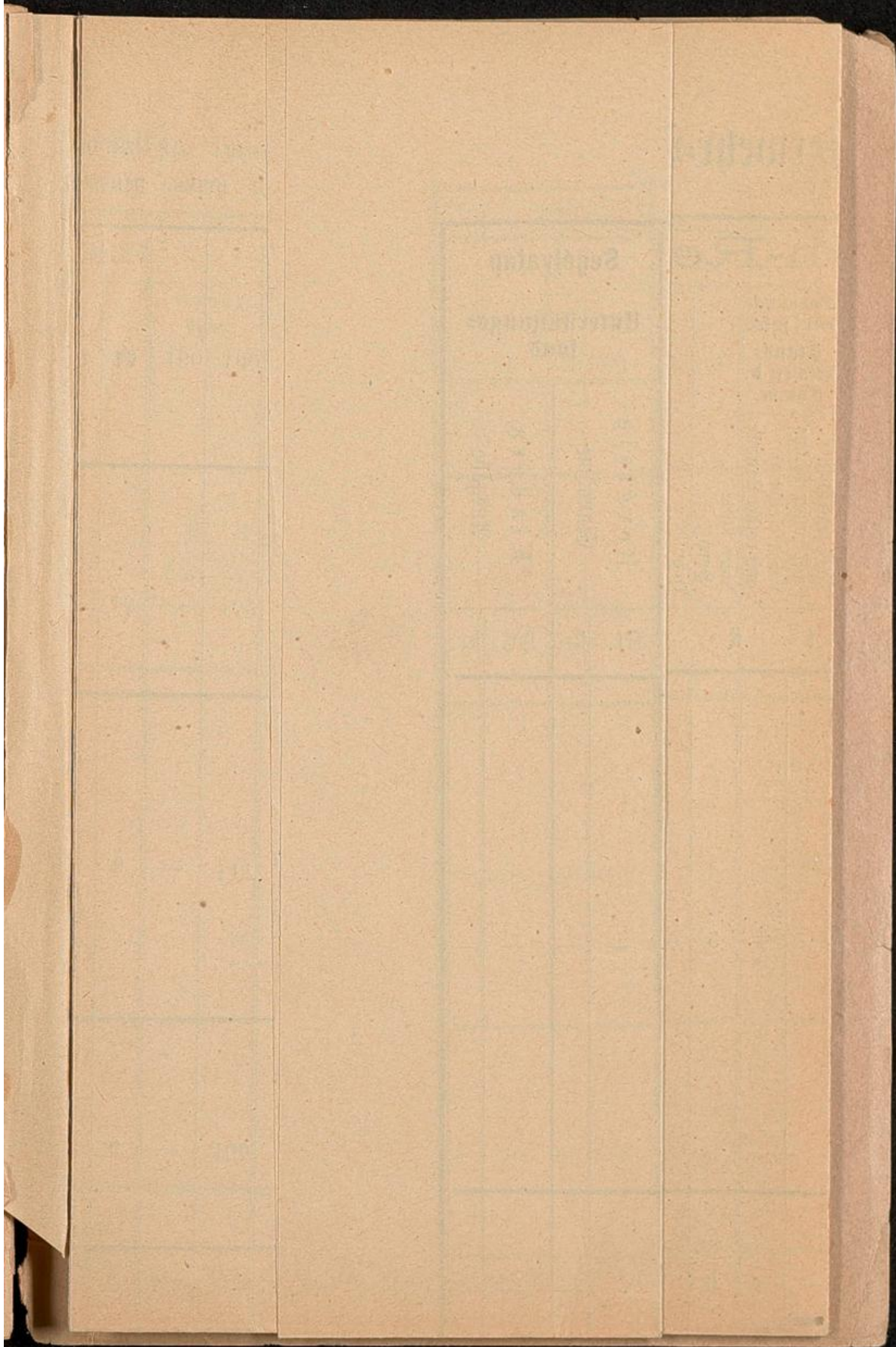
Nach Verlauf dieses seltenen glänzenden und imposanten Festes bestimmte der Chargenkörper des Vereines in seiner am 14. Juni 1890 abgehaltenen Sitzung die Modalitäten und Gelegenheiten der Benützung der Fahne.

Wir haben hiemit die Geschichte unseres Vereines seit Bestehen desselben erzählt, wir haben dessen Entwicklung nachgewiesen und diesem entspringend den Weg und die Richtung angezeigt, welche er in der Zukunft befolgen muß, will er seinem Wahlspruche getreu bleiben:

„Gott zur Ehr',
Dem Nächsten zur Wehr'!
Einer für Alle,
Alle für Einen!“

[illegible]